

Старыя вясковыя крамы, што прыйшлі ў заняпад, выкупляюць прыватнікі, рамантуюць і робяць з іх вельмі добрыя гандлёвыя аб'екты. Гэта добры прыклад таго, як прыватны бізнэс здолеў развіцца.

Як падрыхтавацца да ЦТ? Колькі дзядзечца плаціць за сваю вучобу? Ці можна атрымаваць вышэйшую адукацыю ў вачэрні час? Чытайце спецыялізаваны дадатак «Табэ, абітурыент!». **СТАР 7-8**

Урачы называюць гэтыя лекі «кілерамі» і «стурэмшычакам». Што трэба ведаць пра антыбіётыкі і як максімальна зменшыць пабочныя эфекты пасля іх выкарыстання? **СТАР 10**

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ПРАЦЭС ПА СПРАВЕ АБ ВЫБУХУ Ў МІНСКІМ МЕТРО БЫЎ АБСАЛЮТНА ПРАЗРЫСТЫМ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка даў інтэрв'ю кіраўніку і вядучаму праграмы Spotlight («Пражэктар») тэлекампаніі Russia Today («Расія сёння») Аляксандру Гурнову, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

У ходзе інтэрв'ю былі закрануты такія тэмы, як вынікі саміту ЕўрАзЭС у Маскве, погляды Беларусі на фарміраванне АЭП і ацэнка эфектыўнасці Мытнага саюза, стан беларускай эканомікі і пагрозы Еўрасаюза аб увядзенні эканамічных санкцый. Асноўнай тэмай пасяджэння Міждзяржсавета ЕўрАзЭС было абмеркаванне праекта Дагавора аб пераўтварэнні ЕўрАзЭС і фарміраванні на яго аснове новага інтэграцыйнага аб'яднання. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Беларусь падтрымала праект дагавора і была гатовая яго падпісаць. Аднак ён не быў падтрыманым іншымі ўдзельнікамі супольніцтва. Працэс па справе аб выбуху ў мінскім метро быў абсалютна празрыстым, заявіў Аляксандр Лукашэнка. Што датычыцца сумненняў некаторых заходніх СМІ і асобных палітыкаў адносна справядлівасці вынесенага прыговору тэрарыстам, то Прэзідэнт адказаў: «Гэта быў абсалютна празрысты працэс ад пачатку да канца. У супрацоўніку ФСБ Расіі, ізраільскага МАССАД і Інтэрпала, якія прымалі ўдзел на ўсіх этапах следства, у іх ні на адным этапе не ўзнікла ніякіх пытанняў і сумненняў». Перанос месца правядзення чэмпіянату свету па хакеі ў 2014 годзе з Мінска будзе ўдарам па іміджы сусветнай федэрацыі хакея. «Гэта чыста палітызаваны працэс, ён нікога не мае агульнага са спортам. І калі такое адбудзецца, гэта будзе ўдар па іміджы сусветнай федэрацыі хакея. Беларусь заслужыла гэты чэмпіянат», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Поўная версія інтэрв'ю будзе паказана ў чацвер, 22 сакавіка, на тэлеканале «Беларусь 1» пасля праграмы «Панарама».

«АДМОВА АД СІЛАВОГА СЦЭНАРЫЯ — КЛЮЧ ДА ЎРЭГУЛЯВАННЯ РОЗНАГАЛОССЯЎ ПАМІЖ БЕЛАРУССЮ І ЕС»

Аб гэтым заявіў начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-скаратар МЗС Андрэй Савіных, адказваючы на пытанне БЕЛТА аб перспектывах урэгулявання рознагалоссяў паміж Беларуссю і краінамі ЕС.

Афіцыйны прадстаўнік знешнепалітычнага ведамства падкрэсліў: «Узаемапрыемнае ўрэгуляванне існуючых рознагалоссяў — гэта адзіна разумны шлях. Гэта адпавядае інтарэсам не толькі Беларусі, але і Еўрасаюза. Галоўнае пытанне: як гэта рэалізаваць? Цалкам відавочна, што пачаць рух па гэтым шляху можна толькі праз зніжэнне інтэнсіўнасці процістаяння». Пры гэтым Андрэй Савіных адзначыў: «Перш за ўсё трэба спыніць практыку пастаяннага пашырэння санкцый з боку ЕС. І справа зусім не ў тым, ці маюць санкцыі эфект. Важна, што гэта практыка выключае магчымасць асэнсаванага і рацыянальнага збліжэння пазіцый. Калі адзін бок вядзе актыўныя сілавыя дзеянні, любячы намаганні другога боку па дээскалацыі напружанасці становяцца наўрад ці магчымымі, як, зрэшты, і вяртанне паспоў. Трэба проста гэта зразумець. Адмова ад навязвання сілавога сцэнарыя істотна мяняе сітуацыю. У гэтым выпадку ўзнікаюць перадумовы для вырашэння ўсяго комплексу пытанняў». «Калі гаварыць шчыра, то гэта адзіны шлях. Беларусь — прыхільніца менавіта такога шляху. Які будзе выбар ЕС, пакажучы прымаемае ім дзеянне. Магу сказаць, што, выступаючы за ўрэгуляванне, мы гатовы да любых сцэнарыяў», — заявіў начальнік упраўлення інфармацыі МЗС Беларусі.

СУСТРЭЧЫ З НАСЕЛЬНІЦТВАМ У РЭГІОНАХ ДАПАМАГАЮЦЬ РЭАЛЬНА АЦАЊЦЬ СІТУАЦЫЮ Ў КРАІНЕ

Такое меркаванне выказаў журналістам міністр культуры Беларусі Павел Латушка напярэдадні сустрэчы са студэнцкім і педагагічным актывам Магілёва ў Беларуска-Расійскім універсітэце, перадае БЕЛТА.

Міністр культуры ўспомніў, што ў яго школьную бытнасць ён таксама сустракаўся з чыноўнікамі на аналагічных мерапрыемствах. «Гэта значыць такая практыка існавала і раней, і важна тое, што яна захоўваецца і развіваецца. Чыноўнік высокага рангу можа прыняць правільнае рашэнне, толькі калі ён рэальна ацэньвае сітуацыю, якая існуе на месцах — у рэгіёнах», — лічыць Павел Латушка.

«ЖЫВАЯ ЗЯМЛЯ»

Улюблены ў прыроду жыхар вёскі Сіманавічы Лельчыцкага раёна Мікалай Казачэнка (на фотаздымку) кожны год дадае па хатцы да свайго шпачынага «кааператыва». Гэтак ён рыхтуецца да Саракі — вяртання птушак з выраю. Бадай, ён адзіны на ўсю

палескую вёску, неабякавы да крылатых сяброў, рупліца пра іх. Пра гэта і сведчыць яго, здалёк бачны птушыны «пасёлак» на садовым дрэве. — Птушкі нясуць нам явсню і цяпло, якіх не чакае? — усміхаецца птушкалюб. Цяжка не паверыць

у гэтыя словы, калі сам Мікалай Барысавіч, працуючы ў школьнай кацельні, клапаціцца пра цяпло для іншых. Калі ж сур'ёзна, Казачэнка любіць назіраць за птушкамі і асабліва слухаць іх спевы. Гэта для яго сапраўдна асалода.

СЁННЯ САРАКІ — ХУТЧЭЙ ВЯРТАЙЦЕСЯ, ШПАКІ!

ЦЫТАТА ДНЯ

Надзея ЕРМАКОВА, старшыня праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь:

«У рэспубліканскім бюджэце на 2012 год не прадугледжаны спрокі на вяртанне «савецкіх» укладай. У далейшым усё будзе залежаць ад рэальнай эканамічнай сітуацыі ў краіне. Але пытанне з парадку дня не з'яўляецца».

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ з 22.03.2012 г.

Долар ЗША	8050,00 ▲
Еўра	10680,00 ▲
Рас. руб.	275,50 ▲
Укр. грыўня	1003,15 ▲

НАДВОР'Е СЁННЯ	
Брэст	+ 11°
Віцебск	+ 6°
Гомель	+ 8°
Гродна	+ 9°
Магілёў	+ 5°
Мінск	+ 7°

«ПЕРШЫ ЭНЕРГАБЛОК АТАМНАЙ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫ ПАВІНЕН БЫЦЬ УВЕДЗЕНА ў ЭКСПЛУАТАЦЫЮ ў 2017 ГОДЗЕ»

Пра гэта паведаміў першы віцэ-прэм'ер Беларусі Уладзімір Сямашка журналістам на адкрыцці спецыялізаванай выстаўкі і канферэнцыі «Атамэкса-Беларусь-2012», якая адкрылася ўчора ў Мінску.

— Расія гатовая выдзеліць Беларусі льготны доўгатэрміновы дзяржаўны кредит тэрмінам да 25 гадоў пад вельмі нізкія працэнты, — тлумачыць Уладзімір Ільч. — Крэдыт ацэньваецца ў 10 мільярдаў долараў. Селета мы плануем асвоіць 170 мільянаў долараў — гэта праектна-вышукальны і непасрэдна будаўнічыя работы. Акрамя таго, ён дадаў, што першы энергаблок атамнай электрастанцыі на Астравецкай павінен быць уведзены ў эксплуатацыю ў 2017 годзе, а другі, з часовым лагам, праз 1-2 гады. — У красавіку мы збіраемся распачаць будаўнічыя работы, — сказаў на прэс-канферэнцыі Валерый ЛІМАРЭНКА, дырэктар ніжэгародскага інжынірынгавага кампаніі «Атамэнергапраект», часова выконваючы абавязкі ЗАТ «Атамбудэксарт». — Ніякіх перашкоў мы не бачым. Ужо заплававаны ўсё ход падзей, адбылося першае пасяджэнне штаба. Пераходзім да практычнага боку праекта. Таксама

з-за пабудовы каля межаў беларускай атамнай электрастанцыі, звязаны з цяжкасцямі ў пабудове Вісапінскай АЭС.

Што тычыцца самой будаўнічай пляцоўкі, то на ёй зараз ствараюць неабходную інфраструктуру: ідзе будаўніцтва бетоннага завода і жылля, пракладлі аўтадарогу і чыгунку. Неабходныя працы над катлаванамі запланаваны на чэрвень.

Не менш важная дэталю для якаснага будаўніцтва АЭС — добрыя ўмовы для рабочых. Уладзімір Сямашка падкрэсліў, што ўжо зараз Астравец можа прыняць 3,5 тысячы будаўнікоў. Зацверджаны

план развіцця Астраўца і рэгіёна: «Трэба будзе з пасёлка зрабіць горад з насельніцтвам у 30-35 тысяч жыхароў».

— У будаўнічых работах плануем задзейнічаць 7 тысяч працоўных, — адказаваў на пытанне карэспандэнта «Звязды» Міхаіл ФІЛІМОНАУ, дырэктар «Дырэкцыі будаўніцтва атамнай электрастанцыі». — У Астраўцы будзе пабудаваны адмысловы гарадок атамшчыкаў.

Цікава, што асноўны цяжар працы ляжа на плечы беларусаў. Але для таго, каб падрыхтаваць будаўнічыя арганізацыі да ўвядзення атамнай электрастанцыі, у Расіі арганізуюць праграму ўдзелу беларускіх рабочых у будаўніцтве расійскіх станцый. Замежныя арганізацыі будуць запрашаць толькі для выканання вельмі важных работ, звязаных з мантажом асноўнага тэхналагічнага абсталявання. Як лічыць спадар Лімарэнка, фактычна ёсць год, каб падрыхтаваць нашых рабочых. «Мы ўжо падышлі практычна да рэалізацыі такога моманту, які ўдзел нашых арганізацый у будаўніцтве Радоўскай і Балтыскай электрастанцый», — падкрэсліў Уладзімір Сямашка.

Тарас ШЧЫРЫ.

Фота БЕЛТА.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание) имущества	Лот № 1. А/м МА3 551605, 2008 г.в., гос. номер АВ 2703-2, стоимостью 142 797 584 рубля. Лот № 2. А/м МА3 551605, 2008 г.в., гос. номер АВ 2700-2, стоимостью 142 797 584 рубля.
Собственник (владелец) имущества	ОАО «АТП № 10»
Местонахождение (адрес) имущества	г.п. Россоны, ул. Машерова, 59
Информация об обременениях	Лот № 1 — А/м МА3 551605, 2008 г.в., гос. номер АВ 2703-2, лот № 2 — А/м МА3 551605, 2008 г.в., гос. номер АВ 2700-2, находятся в залоге. Залогодержателем является ОАО «Белагропромбанк».
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Витебск, ул. «Правды», 32, каб. 318, 20.04.2012 в 11.00
Справочная информация об организаторе торгов	Хозяйственный суд Витебской области 210101, г. Витебск, ул. «Правды» д. 32, каб. 318, http://vitebsk.court.by/ ; тел./факс (80212) 49 13 45, (8 029) 366 40 15; судейный исполнитель Бураков Игорь Вячеславович, старший судебный исполнитель Бородин Алексей Александрович, тел. (80212) 49 13 40, (8 044) 746 73 00.
Условия и порядок проведения торгов	Лицо, желающее принять участие в торгах, до начала торгов обязано: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет хозяйственного суда Витебской области № 3642903000023 в 201 филиале ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Витебск, код 259, УИИ 3000007670, не позднее 17.00 19.04.2012. Минимальная величина первого шага — 5% от первоначальной стоимости лота. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ХРОНИКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ГАРБАЧОЎ ВЫРАШЫЎ АДРАДЗІЦЬ СВАЮ ПАРТЫЮ

Першы прэзідэнт СССР Міхаіл Гарбачоў вырашыў ініцыяваць аднаўленне сацыял-дэмакратычнай партыі, якую ўзначальваў некалькі гадоў таму. Гарбачоў падкрэсліў, што не збіраецца кіраваць гэтай партыяй, але можа актыўна спрыяць яе стварэнню. На ініцыятыву ўжо адгукнуўся бізнэсмен Аляксандр Лебедзеў.

НАЙМАГУТНЕЙШЫ ЗА АПОШНІЯ ГАДЫ ЗЕМЛЯТРУС АДБЫЎСЯ ў МЭКСІЦЫ

Магутны землятрус адбыўся непаладзак ад мексіканскага курорта Акапулька, паведамляюць інфармагенцтвы. Эпіцэнтр землятруса знаходзіўся на тэрыторыі мексіканскага штата Герэра. Яго магнітуда складала 7,9 бала. Пасля адбылося 7 паўторных падземных штуршкоў магнітудай ад 5,2 да 4,8 бала. Загінулі ў выніку стыйкай будымак няма, аднак паведамляецца, што сем чалавек атрымалі раненні. Акрамя таго, землятрус пашкодзіў больш за 800 будынкаў.

У ІЗРАЇЛІ ЗАБАРАНІЛІ ЗДЫМАЦЬ У РЕКЛАМЕ ХУДЫХ МАДЭЛЯЎ

У Ізраілі прыняты закон, які забараняе здымаць у рэкламе залішне худымі людзьмі. Як паведамляе партал ABC News, такая мера была прынята, каб не дапусціць негатыва ўплыў некаторых сусветных стандартаў прыгажосці на дзяцей і падлеткаў. Паводле новага закона, у рэкламе не могуць здымацца мадэлі, у якіх індэкс масы цела ніжэй за 18,5. Для разліку індэкса неабходна падзяліць вагу ў кілаграмах на квадрат росту ў метрах. Паводле нормаў ААН, індэкс ніжэй за 18,5 сведчыць аб недаяданні.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ «ТУЛУЗСКИ СТРАЛОК» АКАЗАЎСЯ ТЭРАРЫСТАМ СА СТАЖАМ

Мужчына, які падазраецца ў забойстве трох дзяцей і равна ў яўрэйскай школе ў Тулузе і расстрэле некалькіх вайскоўцаў у Мантэбане, датэлефанавана ў тэлебачанне. Як аказалася, 24-гадовы грамадзянін Францыі арабскага паходжання меў зносіны з журналістамі ўсёго за пару гаўдзін да таго, як у Тулузе пачалася спецаперацыя па яго затрыманні. «Ён патэлефанавану ў гадзіну ночы і на добрай французскай прызнаўся, што гэта ён страляў у Мантэбане і Тулузе», — паведамілі ў рэдакцыі тэлеканала Франс-24. Па словах журналісткі, забойца распавёў падрабязнасці ўчыненых злачынстваў. Акрамя таго, ён пацвердзіў, што мае сувязі з французскай ячэйкай «Аль-Каіды». Раней міністр унутраных спраў Францыі заявіў, што злачынцы падчас перамоў з паліцыяй паведамілі, што з'яўляюцца «маджэхэдам» і сваімі злачынствамі «помсцяцца за палесцінскіх дзяцей». Аднак, па словах журналістаў Франс-24, ім забойца сказаў, што дзейнічаў супраць існуючай «антывісцускай» палітыкі. Напрыклад, супраць забароны для жанчын на нахажэнне хіджаба. Тым часам стала вядома імя злачынцы — Мухамед Мера. Яшчэ ў снежні 2007 года ён быў затрыманым ў Афганістане і асуджаны на тры гады за ўдзел у падрыхтоўцы тэрактаў у правінцы Кандагар. Па словах турэмнага кіраўніка, будучы «тулузскі стралок» збег праз некалькі месяцаў падчас масавых беспарадкаў у турме, якія былі арганізаваны знявольнымі з ліку баевікоў «Талбана».

КОРАТКА

Рахункі асоб, якія маюць дачыненне да дзейнасці піраміды МММ у Беларусі, будуць заблакаваны, сродкі арыштаваны, паведамілі ў Нацыянальным банку Беларусі. Размова аб групе асоб, якія маюць дачыненне да незаконных фінансавых аперацый і да завалодання шляхам падману грашовымі сродкамі беларускіх грамадзян.

Вынікі праводзімага ў Беларусі лабараторнага маніторынгу сведчаць аб тым, што ў краіне цыркулююць пераважна негрыпозавы рэспіраторныя вірусы, паведаміла галоўны эпідэміялаг Міністэрства аховы здароўя Іна Карабан. У гэтым эпідэміёне беларускія медыкі выяўляюць адзінаццаць выпадкаў грыпу. У асноўным гэта А(Н3N2).

Помнік святой праведнай Сафіі Слуцкай на тэрыторыі аднайменнага прыватнага адукацыйнага ўстанова будзе адкрыты 31 сакавіка. Аўтар помніка — выпускнік мастацкага факультэта Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Міхаіл Інькоў.

На пасяджэнні выканкама УЕФА ў Стэмбале вызначаны краіны, якія стануць гаспадарамі еўрапейскіх юнацкіх першынстваў. Беларусь атрымала права прыняць у сябе чэмпіянат Еўропы сярод дзятчат (да 17 гадоў) у 2016 годзе.

КАЛІ Ў АПОШНІ РАЗ ВАМ ДАВОДЗІЛАСЯ БЫЦЬ ТУРЫСТАМ І ЯКОЙ БАЧЫЦА ТУРЫСТЫЧНАЯ «ФІШКА» БЕЛАРУСІ?

Сяргей ДАНСКИХ, дэкан факультэта турызму і сэрвісу ГрДУ імя Янкі Купалы:

— Апошні раз мне даводзілася быць турыстам у 2009 годзе, а потым мяне прызначылі дэканам факультэта турызму і сэрвісу ГрДУ імя Янкі Купалы і я стаў «шаўцом без боўтаў» — ніякага турызму, толькі службовыя камандзіроўкі... Што тычыцца турыстычнай «фішкі» Беларусі, дык тут каласальны патэнцыял у нашага савецкага мінулага: помнікі Леніну, вайсковыя мемарыялы, атракцыйны «сталінскі ампір» і г.д. Гэтага нідзе ў Еўропе няма. З гісторыка-культурнага пункту гледжання, мы для еўрапейцаў не «старажытная еўрапейская краіна», а «апошні багатыён савецкай імперыі», які варта ўбачыць на свае вочы.

Мікалай ГАЙБА, дырэктар Дома-музея Адама Міцкевіча ў Навагрудку:

— Практычна ўсе мае паездкі звязаны з працай — гэта так званы «дзелавы турызм».

Па сваёй працы бачу, што сёння ў нас найбольш масавым з'яўляецца пазнавальны турызм з аглядам помнікаў, гістарычных будынкаў, прыродных багаццяў. Думаю, што ён і застаецца галоўным на бліжэйшы час. Пазнавальны від турызму перспектыву і для замежных гасцей, бо нас яшчэ недастаткова ведаюць у свеце. Важным бачыцца і так званы «насталычны турызм» для выхадцаў з Беларусі і іх нашчадкаў.

Сяргей КАЛЯДА, намеснік старшыні Гродзенскага абласнога аддзялення грамадскага аб'яднання «Рэспубліканскі турысцка-спартыўны саюз»:

— Турызмам — альбо, дакладней, актыўным адпачынкам — стараюся займацца пастаянна. Нядаўна вандраваў па Ізраілі, а ўчора хадзіў у Гродне па маршруце «Мелавыя горы» ў лясаруку «Пышкі»...

А турыстычны «фішак» павіна быць некалькі, але галоўная — стварэнне іміджу Беларусі як самабытнай, казачнай, невядомай, пазітыўнай краіны са сваёй беларускай мовай і культурай. Плюс прырода, актыўныя якасны адпачынак, зносіны з жыхарамі нашых мястэчак і вёсак.

Падрыхтаваў Барыс ПРАКОПЧЫК.

ІЗНОЎ ПРА ВОДПУСК

«Правілы гульні» застаюцца ранейшымі: значных змен па прадастаўленні водпуску ў заканадаўстве пакуль не плануецца. Працягласць асноўнага працоўнага водпуску застанеца ранейшай

У нашай краіне не плануецца павелічэнне працягласці асноўнага працоўнага водпуску. Пра гэта заявіла на онлайн-канферэнцыі на тэму «Парадак прадастаўлення і складвання працоўных і сацыяльных водпускау», якая прайшла 20 сакавіка, начальнік юрыдычнага ўпраўлення Мінпрацы і сацыяльнай абароны Валянціна Маслоўская. Паводле яе слоў, у 2008 годзе ў сувязі з прыняццем Закона Рэспублікі Беларусь ад 20 ліпеня 2007 г. «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Працоўны кодэкс Рэспублікі Беларусь» у рэспубліцы аптымізаваны тэрміны і парадак прадастаўлення працоўных і сацыяльных водпускау. У прыватнасці, працягласць асноўнага працоўнага водпуску павялічана з 21 календарнага дня да 24 календарных дзён. У цяперашні час змены ў заканадаўстве па пытанні змены працягласці асноўнага працоўнага водпуску не плануецца.

Дзяржаўныя святы падчас адпачынку «падаўжаюць» яго, а вось выхадны дзень у сувязі з ім не пераносіцца

І, як паведаміў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Ігар Старавойтаў, сёння ўнясёне ў заканадаўства змяненняў па гэтай падставе не плануецца.

Наша краіна прызнае прыярытэт агульнапрызнаных прынцыпаў міжнароднага права і забяспечвае адпаведнасць ім заканадаўствам аб працы. Так, згодна з артыкулам 2 Канвенцыі Міжнароднай арганізацыі працы № 52 «Адносна штогадовых аплатных водпускау» у штогадовы водпуск, які аплачваецца, не ўключаюцца афіцыйныя і традыцыйныя святы. Працоўным кодэксам Беларусі таксама прадугледжана, што дзяржаўныя святы і святочныя дні, якія прыпадаюць на перыяд працоўнага водпуску, у лік календарных дзён водпуску не ўключаюцца і не аплачваюцца. А вось калі выхадны дзень супадае з дзяржаўнымі святамі або святочным днём, ён не пераносіцца і другі дзень адпачынку не прадастаўляецца. Па словах Ігара Старавойтава, гэта пацягнула б за сабой штогадовае змяшэнне гадавога фонду працоўнага часу, што ў сваю чаргу негатыўна адбілася б на аб'ёмных вытворчасці выпуску неабходных тавараў, рытмічнасці вытворчасці, прывяло б да парушэнняў рэжымаў працы ў такіх сферах, як ахова здароўя, транспарт, сувязь і інш.

ГЭТА ЦІКАВА

Паводле інфармацыі за 2010 год, у сацыяльным водпуску паглядзе дзіцяці ва ўзросце да трох гадоў знаходзіліся 2367 татаў, 65 дзядуляў і 357 бабуль (за 2011 год звестак яшчэ няма).

Святлана БУСЬКО.

Стыхія

ПОМНІК АБРЫНУЎСЯ

У выніку моцных парываў ветру значна пашкоджаны помнік воінам Вялікай Айчыннай вайны ў вёсцы Іскра Чачэрскага раёна.

Дрэва, якое знаходзілася на тэрыторыі мемарыяла, пры падзенні закрнула стэлу помніка. Апошняя абрынулася ўніз. Пабіты мармуровыя пліты з імёнамі загінулых, пашкоджана жалезная агароджа помніка. Зараз высяцяляцца маштаб пашкоджанняў і сума, неабходная для правядзення аднаўленчых работ. У Гомельскім абласным упраўленні МНС таксама расказалі, што адначасова былі пашкоджаны і два пралёты лініі ЛЭП у вёсцы Усошнае. На тэрыторыі камунальнага сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства «Батвінава» ў вёсцы Ветвіца паляяць шыфэр з даху цялятніка, пабудаванага паўстагоддзе таму. А ў Акцябрскім раёне вецер нарабіў бяды ў вёсцы Шкава, дзе пашкоджаны пабудовы сельскагаспадарчага прадпрыемства. Пацярпелых няма.

Фота МНС.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

Вандалізм

ПЕРАВЕРНУТЫЯ КРЫЖЫ НА СЦЕНАХ ЦАРКВЫ

Па факце апаганення храма Іаана Хрысціцеля ў Мазыры раённым аддзелам Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь заведзена крымінальная справа. Злачынным інкрывінеццам абаронне збудаванні і псаванне маёмасці.

Як расказала галоўны інспектар групы інфармацыі і сувязі з грамадскасцю ўпраўлення Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці Марыя Крываногова, ноччу невядомаму на сценах фасада будынка царквы чорнай фарбай нанеслі цынічныя надпісы і перавярнутыя крыжы. Дарчы, вандалы не ўпершыню паганялі царквы ў сталіцы Палесся. У 2006 і 2007 гадах сатаністы ад пентаграм і лічбаў «666» на сценах перайшлі да больш сур'ёзных напудаў. 5 гадоў таму ўначы была абліта палівам і поўначцю згарэла царква Святога Георгія Перамаганосца, а праз тры месяцы была здзейснена спроба падпаліць мясцовы касцёл. Але ж тады затрымалі чатырох мясцовых жыхароў. Іх асудзілі і прыгаварылі да 7 і 7,5 года турмы. Аднак у Мазыры, верагодна, энтузіяністы паслядоўнікі «цёмных сіл». Цяпер праводзіцца следчы дзеянні і ўстанавляюцца асобы, якіх здзейснілі злачынства. У тым ліку правяралася дачыненне да яго здзяйснення асоб, якія раней прыцягваліся да крымінальнай адказнасці за аналагічны ўчынак.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

Памяць вайны

22 сакавіка 1943 года: ДЗЕНЬ ТРАГЕДЫІ ХАТЫНІ

«Людзі добрыя, помніце: мы любілі жыццё, і Радзіму нашу, і Вас, дарагія. Мы згарэлі жывымі ў агні. Наша просьба да ўсіх: хай жалоба і смутак абернуцца ў мужнасць і сілу, каб змаглі ўвекавечыць Вы мір і спакой на Зямлі. Каб нідзе і ніколі ў вярхах пажараў жыццё не ўміралася!» — гэтыя словы сімвалічнага наказы мёртвых да жывых.

...Хатынцаў сагналі ў калгасны хлёў. Абклаі хлёў саломай, аблілі бензінам і падпалілі. Тых, хто вярнуўся з палымя, бізлітасна расстрэльвалі з аўтаматаў і кулямётаў.

149 жыхароў вёскі, прыняўшы пакутніцкую смерць, згарэлі зажива. 75 з іх — дзеці...

Уратаваліся ўсяго некалькі чалавек. 13-гадовы Валодзя Яскевіч, яго малодшая сястра Соня і 12-гадовы Саша Жалабковіч змаглі схавацца, калі карнікі зганялі людзей у хлёў; 7-гадовы Віця Жалабковіч і 12-гадовы Антон Баранюскі вырваліся з палаючага хлява жы-вымі. Цудам выжыў і дарослы сведка гэтай трагедыі — вясковы каваль Іосіф Камінскі. Між трупам аднавяскоўцаў ён знайшоў свайго смяротна параненага сына. Хлопчык памёр на руках у бацькі. Гэты эпізод лёг у аснову скульптуры «Няскораны чалавек».

Аб хатынскай трагедыі стала вядома адразу. У красавіку 1943-га была публікацыя ў пleshчаніцкай падпольнай газеце «Ленінец» пад загалоўкам «Запомні! Отомсти!».

Хатынь — помнік нацыянальнай трагедыі беларускага народа, што сведчыць аб мэтанакіраванай нацысцкай палітыцы генацыду ў дачыненні да насельніцтва Беларусі.

У Хатынскім мемарыяльным комплексе ўвекавечана 186 вёсак, якія былі знішчаны разам з жыхарамі і не адродзіліся пасля вайны; 433 вёскі, якія спасцігнулі лёс Хатыні і якія аднавіліся. 325 вёсак, якія былі знішчаны з часткаю насельніцтва, пазначаны агеньчыкамі на своеасаблівай Сцяне Памяці фотадакументальнай экспазіцыі.

На адзіных у свеце Могілках вёсак захоўваецца зямля з вёсак Беларусі, спаленых разам з жыхарамі і не адноўленых. Побач узвышаюцца сімвалічныя Дровы жыцця са спісам адроджаных вёсак, знішчаных разам з жыхарамі адноўленых пасля вайны. Мемарыял уключае Сцяну памяці вязняў фашысцкіх канцлагераў, на мемарыяльных плітах якой назывы 66 найбольш буйных лагераў і месцаў масавага знішчэння мірных грамадзян і ваеннапалонных на тэрыторыі Беларусі.

Сёння ў Хатыні адбудзецца жалобны мітынг памяці пакутна загінулых хатынцаў. На наступным тыдні ў «Хатыні» адкрыецца выстаўка заслужанага архітэктара Рэспублікі Беларусь, аднаго з аўтараў мемарыяльнага комплексу «Хатынь» Леаніда Левіна.

Тацяна ПАДАЛЯК

Фота Анатоля КУШЧУКА.

НА ВЫЯЗНЫХ ПРЫЁМАХ ПРАКТЫЧНА ЗНІКЛІ СКАРГІ НЕ ПА СУТНАСЦІ

На працягу двух апошніх гадоў адзначаецца тэндэнцыя паслядоўнага змяншэння колькасці зваротаў грамадзян на выязныя прыёмы прадаўніцкай вышэйшых органаў улады. Аб гэтым паведаміў журналістам старшыня Вышэйшага гаспадарчага суда Віктар Камянюку, які ўчора правёў прыём грамадзян па асабістых пытаннях у Гродзенскім гарвыканкаме, перадае БЕЛТА.

Паводле слоў старшыні ВГС, з пытанняў, з якімі людзі прыходзяць да кіраўнікоў дзяржорганаў, практычна зніклі скаргі не па сутнасці. Гэта звязана з тым, што работа са зваротамі пачала працаваць, што называецца, «па паверхах», лічыць ён.

«Калі раней на прыём да мяне запісвалася па 30 і больш чалавек, даводзілася ўвесь дзень прымаць лю-

дзей з узроўнем пытанняў «побач з намі няма прыпынку, магазіна», то цяпер такіх зваротаў практычна не сустракаецца. Гэта сведчыць аб тым, што з грамадзянамі паспяхова сталі працаваць на месцах, таксама адчуваецца эфект ад выязных прыёмаў, якія па даручэнні кіраўніцтва дзяржавы праводзіць службовыя асобы рознага ўзроўню», — сказаў Віктар Камянюку.

Так, на адным з такіх прыёмаў у Бабруйску да старшыні ВГС запісаўся ўсяго 1 чалавек. Аказалася, што раней у рэгіёне быў праведзены шэраг прыёмаў і практычна ўсе грамадзяне былі задаволены рэагаваннем на свае звароты.

На прыём у Гродне да Віктара Камянюка прыйшлі 8 чалавек — з асабістымі пытаннямі і прадаўніцкай суб'ектаў гаспадарання. Большасць зваротаў аказаліся ў кампетэнцыі гаспадарчага суда.

ЗАГАРТАВАНАЕ ШКЛО І СУЧАСНЫ ДЫЗАЙН.

ЯК МІНЧАНЕ АЦЭНЯЦЬ НОВЫЯ НАВЕСЫ НА ПРЫПЫНКАХ?

Заяўніца-мінчанка патэлефанавала ў рэдакцыю, каб выказаць сваю незадаволенасць навесамі на прыпынках грамадскага транспарту. Яе скарга можна было б умоўна падзяліць на дзве часткі. Па-першае, жанчына гаварыла, што многія з такіх навесаў церпяць ад гарадскіх вандалаў; па-другое, яна выказвалася супраць канструктывных асаблівасцяў сучасных канструкцый. «Метал ды пластык. Летам пад такім навесам спякота, зімой ён не ўратавае ад ветру і морозу». Хаця сама мінчанка пражывае па вуліцы Лермантава, свае нараканні яна адрасавала не канкрэтнаму прыпыначнаму пункту грамадскага транспарту, а гаварыла пра сітуацыю ўвогуле. «Данясіце маё меркаванне да гарадскіх улад. З праблемай нешта трэба рабіць. У нас, напрыклад, асабіста аўтамабіля няма, а пры карыстанні грамадскім транспартам даводзіцца цярдэчна назручнасці менавіта па вышэйназваных прычынах».

Што датычыцца пытання вандалізму, тут, напэўна, праблема не столькі ў канструктывных асаблівасцях навесаў на прыпынках грамадскага транспарту, колькі ў выхаванні асобных гараджан і гасцей сталіцы. Раскырочыць пры жаданні можна што заўгодна, нават калі вырабіць той навес з сучэльнага металу. Так, у цэнтры сталіцы канструкцыі церпяць менш, на ўскраінах горада — больш. На апошніх нават выкарыстоўваюцца адмысловыя антывандалныя канструкцыі. Аднак міліцыянера, які той казаў, на кожным прыпынку для аховы ўсё адно не паставіць...

А вось калі гаварыць пра нейкія змяненні дызайну названых канструкцый, не выключана, што яны хутка адбудуцца.

— Да гарадскіх улад звярнуліся дзве розныя фірмы, якія прапанавалі

новыя сучасныя навесы для прыпынкаў грамадскага транспарту. Яны былі ўстаноўлены па вуліцы Янкі Купалы — каля Дома ветэранаў і тэатра оперы і балета. Цягам зімовага часу гэтыя канструкцыі «праходзілі» выпрабаванне: ці ўпывае на іх карозія, ці падабаецца гараджанам дызайн. Замест пластыку ў навесавы выкарысталі спецыяльнае загартаванае працударнае шкло, якое не так проста разбіць, — распавёў на наш запыт намеснік генеральнага дырэктара па добраўпарадкаванні прадпрыемства «Гаррамаўтард» Мінгарвыканкама Анатоль Жамоздак.

Калі ў цяперашніх навесах, магчыма, велікаватыя зазоры, праз якія і дзьме вецер, дык у новых канструкцыйных выкарыстана сучэльнае шкло з невялікі зорамом толькі каля зямлі.

Як распавёў далей Анатоль Фадзевіч, бліжэйшым часам кіраўніцтва го-

рада трэба будзе прыняць рашэнне аб тым, якой з канструкцый аддаць перавагу. Не выключана, што на «ўзбраенне» прымуць абедзве адрозы. Устанавіваюцца новыя навесы на прыпынках грамадскага транспарту плануецца пакуль толькі на цэнтральных праспектах — Незалежнасці і Пераможцаў. Фірма-распрацоўшчыкі прапануюць вырабіць, устанавіць і ў далейшым абслугоўваць гэтыя канструкцыі за свой кошт. Вядома, бескарыслівасць тут не пры чым. Навесы будуць вырабляцца з месцамі пад рэкламу, і менавіта на ёй фірма плануе зарабляць грошы.

Дарчы, такі вопыт на размяшчэнні вонкавай рэкламы на навесах у сталіцы ўжо ёсць, прычым у кампаніі ён даволі прагралы.

Паводле слоў Анатоля Жамоздака, патрэбы ў сучэльнай замене навесаў на прыпыначных пунктах грамадскага транспарту ў горадзе няма. Тым больш што колькі гадоў таму разам з укараненнем тагачаснай новай праграмы яны ўжо мянялі дызайн і фарму па дызайне канструкцыі пасля ўхвалення гарадскімі ўладамі таксама з'яўца нават на цэнтральных праспектах не паўсюдна. Напрыклад, ёсць месцы, дзе па шэрагу розных прычын іх устанавіць папросту немагчыма. Ці ўжо ўстаноўлены яшчэ не адслужылі свайго тэрміну.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Акурат у дзень веснавога раўнадзенства фашысты спалілі вёску разам з жыхарамі...

РЭКІ ЁСКРЫВАЮЦА ПАСТУПОВА

Зараз развіццё паводкавай сітуацыі на Гомельшчыне не выклікае небяспекі. Пра гэта заявіла на пасяджэнні камісіі па надзвычайных сітуацыях пры Гомельскім аблвыканкаме, у якой прынялі ўдзел кіраўнікі адпаведных службаў і тых раёнаў, якія звычайна церпяць ад вялікай вады.

Паўсюль практычна завершана падрыхтоўка да магчымай паводкі. Праведзена падсыпка дамбаў і дарожнага палатна. Праверана спраўнасць тэхнікі, у тым ліку двух ледаколаў. Практычна паўсюль ёсць запас паліва і будаўнічых матэрыялаў. Адрэцавана схема дзеянняў арганізацыі, якія будуць удзельнічаць у ліквідацыйных работах, вызначаны месцы эвакуацыі людзей у выпадку неабходнасці. Тым часам Прыпяць і яе прытокі выйшлі на пойму ў Петрыкаўскім раёне — месцамі. Рака на поўдні краіны практычна вызвалілася ад лёду. Цяпер Прыпяць падмяецца па 20 см за суткі, астатнія рэкі — у межах 3-8 см. Аднак і пры такіх тэмпах да небяспечных узроўняў далёка. Блізкія да выхду на пойму Бярэзіна ля Светлагорска і Бесядзь (прыток Сожа) у Веткаўскім раёне. Днепр і Сож пакуль не пазбавіліся ад ледзянога покрыва. У асобных месцах таўшчыня лёду дасягае яшчэ 40 см. Дзякуючы мінусавым ночным тэмпературам рэкі ўскрываюцца паступова і пакуль не ствараюць пагрозы падтаплення тэрыторый, дзе жывуць людзі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

АБЗАЦ

▲ Адміністрацыі раёнаў Мінска зацвердзілі кошт арэнды жылля камерцыйнага выкарыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду: плата складае ад Вр300 тыс. да Вр800 тыс. у месяц у сярэднім без уліку платы за жыллёва-камунальныя паслугі.

▲ Жыхары Віцебскай вобласці здалі на ўтылізацыю амаль 700 кг адпрацаваных батарэек.

▲ Справа за незаконны абарот наркатыкаў распачата ў Мінску ў дачыненні да 23-гадовага грамадзяніна Расіі. Мужчыну затрымалі на вуліцы Дружнай у сталіцы паблізу чыгуначнага вакзала станцыі Мінск-Пасажырскі. Падчас воўбыску ў расіяніна быў знойдзены адзін кілаграм какаіну.

▲ Міліцыя высвятляе асобу мужчыны, што раптоўна памёр раінай 20 сакавіка ў мінскім метро. Трагедыя адбылася ў 5.30 у вагоне электрацягніка на станцыі «Кунцаўшчына» другой лініі метро. Устаноўлена, што мужчына ва ўзросце прыкладна 70 гадоў памёр ад вострай сардэчнай недастатковасці.

ПОЎНЫ АБЗАЦ

▲ У Маскучусетсе (ЗША) рэстаран, што спецыялізуецца на прыгатаванні мясных страў, падарыў тигра, ліву і леопарду, што жывуць у мясцовым заапарку, каля тоны адборных стэйкаў. Такое рашэнне адміністрацыі ўстаноў прыняла пасля адлючэння электрычнасці. Хоць мяса было неадкладна змешчана ў спецыяльныя грузавік-рэфрыжэратар, было вырашана ўсё ж не выкарыстоўваць яго. Кіраўніцтва заасады было вельмі здзіўлена: раінай рэстарану ніколі не частавалі жывёл сваёй прадукцыяй, нават калі яна прападала. Стэйкамі шчодрата пачаставалі двух бенгальскіх тиграў, афрыканскага леву і леопарда. Усе дзікія кошкі, асабліва левы, былі вельмі задаволены пачастункам. Астатнія кавалкі мяса замарозілі, іх будуць выдаваць па меры неабходнасці. Агульны кошт мяса склаў 20 тыс. долараў.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

ВЯСНА. ЗЯМЛЯ. СЯЎБА...

Хлебаробы Ельскага раёна першымі на Гомельшчыне прыступілі да сяўбы ранніх яравых збожжавых: 60 гектараў засеялі аўсом аграрыі КСУП «Саўгас «Камуніст». Як паведамілі ў камітэце па сельскай гаспадарцы і харчаванні Гомельскага аблвыканкама, масавая сяўба яравых збожжавых і зернебабовых культур у рэгіёне пачнецца ў красавіку. Адначасова гаспадаркі 12 раёнаў вобласці прыступілі да падсявання шматгадовых траў. Раней за іншых вывелі тэхніку на травяныя ўгоддзі гаспадаркі Петрыкаўскага раёна.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

У НОВАЛУКОМЛІ ПАТАНУЎ РЫБАК

Калі на месца здарэння прыбылі падраздзяленні МНС, каля палонкі памерам 1х1 метр ляжалі толькі вуда ды шапка...

— Пра тое, што на возеры Лукомльскае тоне чалавек, каля 18 гадзін паведаміў відэочала, які таксама рыбачыў тут. Паводле слоў апазіцыяна, мужчына лавіў рыбу на возеры з 9 гадзін раніцы. Калі калега па захопленні праваліўся пад лёд, відэочала спрабаваў аказаць дапамогу, але падысці бліжэй за 70 метраў да чалавека, які цяплеў бедства, не было магчыма: бо лёд прарываўся, — распавёў падрабязнасці здарэння старшы інспектар Цэнтра даследаванняў у галіне бяспекі жыццяздзейнасці МНС Алег Малевіч. — Адрэгласца да берага складала 250 метраў, таўшчыня лёду была 10-15 сантыметраў, глыбіня ў гэтым месцы — 6 метраў.

Праз дзве гадзіны цела жыхара Новалукомля, 72-гадовага пенсіянера, было знойдзена.

Сяргей РАСОЛЬКА.

СХАВАЎ МАНЕТЫ АД ПАМЕЖНІКАЎ

Больш за сто незадэклараваных старадаўніх манет і папярочных банкнот спрабаваў вывесці з Беларусі іншаземец. Кантрабанда выявілі паліцыя памежнікі разам з супрацоўнікамі мятні ў грузавым аўтамабілі «Сканія» ў пункце пропуску «Урбань». Вадыцель грузавіка — грамадзянін Польшчы — ноччу праходзіў працедуру афармлення на выезд у Латвію. Манеты і купюры схаван у кабінце, у спальным адсеку, пад коўдрай.

Эксперты ўстановаў нумізматичнаму каштоўнасць грошай, іх кошт. Відэаочна, люты музей з задавальненнем прыме ў сваю калекцыю гэту буйную кантрабандную знаходку.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ДАПАМОГ...

За ўзнагароду ў памеры Вр2 млн 86-гадовы гамельчанін згадзіўся дапамагчы дзвюм маладым жанчынам, якія прадставіліся супрацоўніцамі малдаўскай фірмы.

Грамадзянкі распаўялі гісторыю пра тое, што на мытні спынена іх машына з алкагольнай прадукцыяй. Ім тэрмінова патрэбен банкаўскі рахунак, на які з Малдовы будзе пералічана неабходная сума для пагашэння запатрабаваных плацэжаў. Разам яны накіраваліся ў банк, дзе пажылы чалавек мае рахунак. Па дарозе жанчыны папярэдзілі, што на рахунку не павіна быць грошай. Мужчына зняў ісе свае зберажэнні ў памеры Вр31 млн. Далей махляркі казалі, што трэба пералісаць нумары купюр. Грошы засталіся ў руках адной з іх. І тут яна быццам «успомніла», што пакінула ў машыне мабільнік, за якім паспяшалася разам з усімі знятымі грошамі. На вачах разгубленага пенсіянера машына знікла ў невядомым кірунку. У міліцыю мужчына патэлефанаван, калі дабраўся дадому. Пасля гэтага на ўсіх напрамках дарог ад Гомеля былі уведзены план «Перахоп». Па прыкметах, якія пенсіянер запомніў, каля вёскі Рагінь Буда-Кашалёўскага раёна быў затрыманы аўтамабіль, дзе знаходзіліся дзве маладыя жанчыны цыганскай нацыянальнасці, жыхаркі Магілёва. У машыне былі выяўлены і выкрадзеныя грошы — роўна Вр31 млн.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Далучайцеся да размовы

РАБОТА ПА КРАЯЗНАЎСТВЕ БУДЗЕ ПАСПЯХОВАЙ, КАЛІ ЁСЦЬ ПАДЗВІЖНІКІ

Гутарка з Аляксандрам КАВАЛЕНЕМ, акадэмікам-сакратаром АДДзялення гуманітарных навук Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, наконт таго, ці патрэбна сучаснай школе краязнаўства (апублікавана ў нумары за 28 лютага 2012 года), выклікала цікавасць у чытачоў. Сёння друкуем некаторыя развагі і закляікам іншых чытачоў — настаўнікаў, бацькоў, вучняў, краязнаўцаў — паўдзельнічаць у дыскусіі на старонках «Звязды». Дасылайце свае меркаванні пра прысутнасць краязнаўства ў навуцальных і выхаваўчых працэсах сучаснай беларускай школы.

Вольга СУТКАЛЕНКА, настаўніца гісторыі і грамадазнаўства Суткаўскай сада-школы (Уздзенскі раён), даслала ў рэдакцыю ліст, у якім піша пра важнасць краязнаўчай працы: «Прыемна, што пытанні арганізацыі краязнаўчай работы ва ўстановах адукацыі прыцягваюць увагу не толькі педагогаў, але і навукоўцаў. Упэўнена, што рубрыка «Гуманскі тракт» прыдарыць яшчэ дзясяткі цікавых і цікавых старонак гісторыі і культуры нашага народа, якія па крупніках збіраюць настаўнікі і захопленыя іх ініцыятывай вучні».

Віктар КУЛЯШОВА з Быхаўскага раёна таксама «зачапіла» тэма краязнаўства: «Я гарача падтрымліваю ідэю ўвядзення факультываў па краязнаўстве ў кожнай школе. Тады, я лічу, цікавасць да гісторыі роднага краю значна павысцца, у работніку адукацыі і настаўніку з'явіцца магутны сродак выхавання патрыятызму, а сама

ТЭМА ДНЯ ПАЧЫМ СЕНА ДЛЯ НАСЕЛЬНІЦТВА?

Год таму, у студзені 2011 года, сесія Брэсцкага абласнога Савета дэпутатаў прыняла Праграму развіцця і падтрымкі ўласных падсобных гаспадарак грамадзян у Брэсцкай вобласці на 2011-2015 гады. У мінулы панядзелак на пасяджэнні абласнога выканаўчага камітэта разгледжаны ход выканання праграмы.

І напачатку — некалькі лічбаў: за справядна 2011 год колькасць вясковага насельніцтва скарацілася на 11,1 тысячы чалавек, а колькасць асабных падсобных гаспадарак — на 3,2 тысячы. Колькасць буйной рагатай жывёлы на асабных падворках зменшылася на 35 тысяч галоў. Скарачэнне сельскага насельніцтва — працэс аб'ектыўны. На гэтым фоне асабліва важна падтрымліваць тых, хто не цураецца цяжкай працы на зямлі, і ўсяляк стымуляваць развіццё гаспадарак.

Тут важныя многія фактары: своечасова выдзелены надзел зямлі, магчымасць свабодна набыць у гандлёвай сетцы кармы, угнаенні, сродкі аховы раслін, добрая арганізацыя запуску сельскагаспадарчых і г. д. Старшыня Пінскага гарвыканкама Аляксандр Гордзіч рэзка пакрытыкаваў падраздзяленні спажываўсаюза, якія не забяспечваюць дастатковую колькасць мясаў на рынках для вясцоўцаў. Мэр Пінска заўважыў, што практычна кожны сезон яму асабіста даводзіцца прымаць адпаведныя рашэнні і папраўляць сітуацыю. Падобныя пытанні ўзнікаюць і ў абласных цэнтры. Мінілай восенню большасць гаспадароў сабралі добры ўраджай агародніны і бульбы. А прадаць лішкі змаглі далёка не ўсе.

Кіраўнік аблсельгасхарча Сцяпан Радкавец адзначыў, што заданне абласной праграмы па закупе малака ў насельніцтва за мінулы год не удалося выканаць. Вядома, у гэтым кантэксце абмяркоўвалі эфектыўнасць розных формаў арганізацыі збору малака. Прагучы даволі цікавы факт: пры скарачэнні пагадоўкі кароў у Лунінецкім раёне закуп малака ў насельніцтва павялічыўся больш чым на 29%. Аказалася, што нарыхтоўка малака там заняўся мясцовы малочны завод. Інфармацыя

настолькі зацікавіла ўдзельнікаў сходу, што яны папрасілі старшыню Лунінецкага райвыканкама Васіля Агіевіча расказаць пра сітуацыю больш падрабязна. Васіль Міхайлавіч паведаміў, што спачатку старшыня сельскіх Саветаў, зацікаўлены спецыялісты раённага зв'язна наведлі Калінкавіцкі раён Гомельскай вобласці і вывучылі досвед калега. Потым прымянілі яго ў сябе. Лунінецкі малочны завод заключыў дагаворы з індывідуальнымі прадпрыемствамі. Апошняя зборка малака сваім транспартам і дастаўляюць яго на прадпрыемства. У прадпрыемствах з'явілася зацікаўленасць, і гэта пайшло на карысць справе. Нарыхтоўшчыкі самі абходзяць падворкі, агітуюць новых здатчыкаў, забяспечваюць хуткі і арганізаваны збор малака. Паводле слоў кіраўніка раёна, з пераходам на новую форму за ўвесь мінулы год не паступіла ніводнай скаргі ад насельніцтва. А годам раней падобных зваротаў было хоць адбаўляй. І завод апошнім часам не выкаравае прэтэнзій па якасці малака. Такім чынам, выгада новай формы відавочная.

Вельмі цікавай (амаль звышзадачай!) назваў старшыня абласнога Савета дэпутатаў Сяргей Ашмянцаў патрэбу павярнуць кіраўніцтва сельскагаспадарчым тварам да вырашэння праблем уласных падсобных гаспадарак. «Як можна, — сказаў ён, — у чыну сена для насельніцтва закладваць рэнтабельнасць у 150-200%?!». Хто будзе купляць сена па такой цане? Таму і збіваюць кароў. «Колькі прамых дагавораў на пастаўку сельскагаспадарчых заключана арганізацыямі аблспажываўсаюза з вясковымі гаспадарамі?» — пытанне з'яўляецца пытаннем абласной прадстаўнічай ўлады засталася без адказу і з'явілася непасрэдным укаваннем на рэзервы, якія яшчэ не задзейнічаны.

А першы намеснік старшыні Брэсцкага аблвыканкама Міхаіл Юхімук прапанаваў усё тым жа структурам аблспажываўсаюза выкарыстоўваць малагабарытныя трактары бабруйскай вытворчасці для аказання платных паслуг насельніцтву ў апрацоўцы асабных падсобных гаспадарак. Вясковым жыхарам трэба ўсяляк спрыяць у яго жаданні весці ўласную гаспадарку. На гэта накіравана і рашэнне, якое прыняў аблвыканкам па выніках гледжання

Святлана ЯСКЕВІЧ.

БІЗНЭС-ПЛАН

Спачатку прафінансаваць, потым спагнаць

Барыс ПРАКОПЧЫК

— за кошт здачы ў арэнду капітальных збудаванняў. А яшчэ адзін даходны артыкул бюджэта — збор з нарыхтоўшчыкаў садавіны, дзікараслых раслін. Яны не заўсёды гатовы без напаміну заплаціць падатак, і таму, каб вывесці гэту справу з ценявога абароту, кіраўнікі сельвыканкамаў павінны супрацоўнічаць з падатковай інспекцыяй.

Летась бюджэты сельсаветаў пярвічнага ўзроўню ў Гродзенскім раёне склалі 5 мільярдаў 280 мільянаў рублёў. Прычым 1 мільярд 70 мільянаў рублёў з гэтай сумы атрыманы ад тых ці іншых відаў дзейнасці. Такім чынам, кожны пяты рубель зарабляецца самастойна.

Тры-чатыры гады таму ў раёне было толькі некалькі сельсаветаў, якія абходзіліся без датацый. А цяпер? — Цікаўлюся ў старшыні Гродзенскага раённага Савета дэпутатаў Сцяпана АБУХОЎСКАГА.

Сёння яны ўсе бездаціфтныя, паколькі змянілася сістэма фарміравання бюджэтаў. Пра датацый размова ўжо не ідзе. Задача ў тым, каб Саветы пярвічнага тэрытарыяльнага ўзроўню спадзяваліся не толькі на сродкі, якія выдаткоўваюцца звержу, але і павялічылі долю ўласных даходаў. Паўнамоцтвы для гэтага ў іх ёсць. Напрыклад, можна выстаіць на аўкцыён пустыя будынкі, зямельныя ўчасткі.

Летась пярвічны Саветы дэпутатаў атрымалі дадаткова 45 мільянаў рублёў ад арэнднай платы за карыстанне зямельнымі ўчасткамі, 620 мільянаў рублёў — ад іх продажу грамадзянам у прыватную ўласнасць, 42 мільёны рублёў

У выніку бюджэты сельсаветаў летась папоўніліся на 350 мільянаў рублёў. З іншага боку, доля бюджэта сельсаветаў сёлета складала 4,2 працэнта ад раённага бюджэта, а ў мінулым годзе — 5,3 працэнта. Але гэта зусім не б'ядо. Змянішэнне адбылося з-за таго, што сродкі на будаўніцтва агароджаў, на выраб праектаў мікрараёнаў забудовы перададзены ўпраўленню будаўніцтва райвыканкама, а некаторыя функцыі добраўпарадкавання і абслугоўвання населеных пунктаў — жылёва-камунальным службам. Як і павінна быць у адпаведнасці з падзелам функцый паміж органамі мясцовага кіравання і самакіравання і спецыялізаванымі арганізацыямі.

Фарміраванне бюджэту на наступны год пачынаецца ўжо ў чэрвені, калі старшыні Саветаў пачынаюць прапановы па мерапрыемствах на наступны год. Раённы Савет сумесна з фінансавым аддзелам райвыканкама разглядаюць каштары расходаў і ўзгадняюць яго са старшынёй раённага выканаўчага камітэта. А ў пачатку снежня такая сустрэча паўтараецца. Удакладняюцца расходи на будучы год з улікам працы кожнага сельсавета, вызначаюцца першачарговыя выканання тых ці іншых мерапрыемстваў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ПАСПЯВАЦЬ ЗА ЧАСАМ

Марына БЕГУНКОВА

Раней сельскі гандаль папракалі за тое, што ў вясковых крамах малы асартымент і заляжалы тавар, сёння ж асобным сучасным гандлёвым аб'ектам пазайздросціць і пакупнікі сталічнага супермаркета. Паглядзець, чым жыве сельскі гандаль, наш карэспандэнт адправіўся ў Пухавіцкі раён.

Дзве кавярні, чатыры крамы...

Пад'язджаем да «гандлёвага» цэнтры вёскі Пухавічы. На невялікім пятаку размесціліся крама і кавярня «Прыстань», насупраць — кавярня «Бяседа», далей прамтаварная крама Пухавіцкага райпо, прадуктовая і прамтаварная крама «Юека». Побач — новая цырульня, насупраць — яшчэ адна крама. І ў кожнай ёсць свае наведвальнікі.

У краме «Прыстань» гандлёва-вытворчага таварства «Пухавічгандаль» нават у будны дзень ёсць пакупнікі. Сацы-

яльны работнік Таццяна Васільчык забегла набыць прадукты для «сваёй бабুলі». Мясцовая жыхарка Кацярына Дзмітрыеўна ў краму ходзіць раз на тыдзень, але заўсёды купляе каўбасу не толькі сабе, але і сваім «падапечным» — бяздомным катом. Каля вялікага стэнда з малочнымі прадуктамі маладая мама выбірае з дачкой ёгурты. Прадаўцы ведаюць у твар амаль кожнага свайго пакупніка і адзначаюць, што завітваюць сюды не толькі мясцовыя, але і жыхары з бліжэйшых вёсак.

Дзве тысячы — грошы

Загадчыца крамы Ніна Задора распадае, што зімой людзей трошкі меней, а васьмью і летам...

ПРАВІЛЫ ДОБРАГА ГАНДЛЮ

рабы ўласнай вытворчасці не толькі смачныя, але і больш танныя. Пральня парашкі і бытавая хімія разлічаны на рознага пакупніка. Набыць тут можна нават будаўнічыя матэрыялы. Асобна прадстаўлены халадзільнікі беларускай вытворчасці.

Цікава, што акцыі і зніжкі для крамы — не выключэнне, а хутчэй правіла добрага гандлю, лічыць Надзея Агейчык, намеснік дырэктара ТАА «Пухавічгандаль».

— Людзі навучыліся лічыць свае грошы, а мы ў сваю чаргу дапамагем і сабе, і сваім пакупнікам, бо падчас

Салодкія вырабы сваёй вытворчасці заўсёды прывабляюць пакупнікоў.

— Як вясна пачынаецца, людзі ажываюць. І таваразварот ажывае! — усміхаецца Ніна Івананна. — Цяпер для сельскага жыхара гаюнае, каб былі грошы ў кішэні. А з нашага боку і абслугоўванне, і прадукцыя — усё на ўзроўні.

І сапраўды, набыць у краме ёсць што — толькі каўбаснай прадукцыі тут каля пяцідзiesiąці гатункаў! А хлебабулачныя вы-

акцыі тавару прадаецца звычайна ў чатыры-пяць разоў больш. Напрыклад, толькі-толькі прадалі мінтай па 21 тысячы. Па зніжках не залежваюцца мука, алей, кава. Бо для чалавека, і не толькі вясковага, дзве тысячы — таксама грошы.

Інтэрнэт мясцовых не здзіўляе

Дзве кавярні знаходзяцца насупраць адна адной. Іх нядура рэканструявалі, выкупішы старыя пабудовы. Уладальнікі кавярняў — розныя прыватныя прадпрыемствы — развіваюцца аднолькава і робяць практычна аднолькавы таваразварот. Толькі прыцягваюць «свайго» кліента кожны павойму — і інтэр'ерам, і стравамі, і цэнамі. (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

З НАГОДЫ, І НЕ ТОЛЬКІ

«МОСТ» З СУСТРЭЧНЫМ РУХАМ

2 красавіка 2007 года можна лічыць афіцыйным днём нараджэння Савета па ўзаемадзейнічэнні органаў мясцовага самакіравання. Пяць гадоў таму гэта структура была створана пры Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу — у адпаведнасці з Указам Прэзідэнта № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва».

Да азначанай даты ў нашай краіне не існавала адзінай структуры, якая каардынавала б дзейнасць органаў мясцовага самакіравання на рэспубліканскім узроўні, аказвала ім кансультацыйна-метадычную дапамогу і пры неабходнасці садзейнічала забеспячэнню іх «выхаду» на вышэйшы ўзроўні ўлады. Практычна

Аляксандр Ацясяў, старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў:

— У свой час адсутнасць адзінага каардынавальнага органа вельмі моцна адчуваўся ў рэгіёнах... Мы, кіраўнікі Саветаў дэпутатаў, безумоўна, спрабавалі нейкім чынам супрацоўнічаць з іншымі абласцямі, абмяняваліся інфармацыяй, але кантакты былі хутчэй спантаннымі, ад выпадку да выпадку... Так працягвалася, пакуль (падчас абмеркавання праекта Указа № 21) не выспела ідэя стварэння такой структуры, якая прадстаўляла б інтарэсы Саветаў дэпутатаў усіх узроўняў... Праз некаторы час такі орган — Савет па ўзаемадзейнічэнні органаў мясцовага самакіравання — быў створаны пры Савеце Рэспублікі. Сёння ён забяспечвае ўзаемадзейнасць дэпутатаў усіх узроўняў, ад сельскага да абласнога, садзейнічае распаўсюджванню лепшага ў рэспубліцы вопыту сельскагаспадарчай работы, забяспечвае нашу сувязь з органамі вышэйшай дзяржаўнай ўлады, спрыяе вырашэнню найбольш тыповых праблем на месцах... Ды я сам, бываючы ў сталіцы, заўсёды заходжу ў Савет Рэспублікі, дзе базіруюцца і Савет па ўзаемадзейнічэнні — абмеркаваць тое ці іншае пытанне, параіцца, пракансультавацца, абмяняцца карыснай інфармацыяй... Цяпер нават цяжка ўявіць, як мы раней працавалі без гэтай структуры.

ўсе мясцовыя праблемы «замыкаліся» на абласных Саветах дэпутатаў. Кожная вобласць вырашала іх па-свойму — як умела і як магла. Часам праблемы былі аднолькавыя — а шляхі, метады і эфектыўнасць іх вырашэння ў рэгіёнах карэнным чынам адрозніваліся...

Галоўнай задачай новай структуры стала выпрацоўка адзіных рэкамендацый і прапановы па рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі ў даныя органы мясцовага самакіравання. Інакш кажучы, на Савет па ўзаемадзейнічэнні ўскладвалася функцыя: дапамагаць органам мясцовага самакіравання праводзіць палітыку дзяржавы так, каб не было яе «розначытанняў».

— Акрамя гэтага, наш Савет узяў на сябе і каардынацыю ўзаемаадносін паміж органамі мясцовага самакіравання, Саветам Рэспублікі з аднаго боку і органамі дзяржаўнага кіравання з другога, стаў своеасаблівым «мостком» паміж імі. Гэта было неабходна, каб максімальна дапамагчы «знімаць» праблемы на месцах, — кажа адказны сакратар Савета па ўзаемадзейнічэнні органаў мясцовага самакіравання Аляксей СЦЕПАНЕНКА, якому я патэлефанавала, каб павіншаваць з «нягучнай» датай. — За час працы давялося даслаць каля 60 лістоў у розныя органы дзяржаўнага кіравання. Нашы звароты датычыліся праблем, уласцівых не для нейкага асобнага сельскага Савета, а для многіх з іх... Умоўна кажучы, Савет па ўзаемадзейнічэнні не стаў бы звартацца да міністэрстваў ці ўрада з нагоды неадрамантаванага калодзежа або калонкі. Але калі ў гэтых калонках сістэматычна, з года ў год, адсутнічае вада, ці яе якасць вельмі дрэнная, тады і з'яўляюцца падстава, каб патурбаваць і мясцовыя ўлады, і, калі трэба, больш высокія інстанцыі. А ў выніку выпрацаваць і адправіць «на ніз» агульныя рэкамендацыі: што рабіць у аналагічных выпадках, да каго прадаўляць прэтэнзіі і г. д.

Дарчы, рашэнні Савета па ўзаемадзейнічэнні носяць выключна рэкамендацыйны характар, а сам Савет не надзелены нейкімі ўладнымі паўнамоцтвамі — ён працуе на грамадскіх пачатках як калегіяльны і дарадчы орган. Такая форма дзейнасці цалкам адпавядае духу часу, калі зносіны ўдзі і чалавека — гэта аснова кожнай цывілізацыя дзяржавы.

— Мы ўвесь час разам з зацікаўленымі структурамі выпрацоўваем і адпраўляем рэкамендацыі «на ніз», кіраўнікам мясцовых прадстаўнічых органаў — тлумачым «механізм» рэалізацыі таго ці іншага закона ці асобных яго артыкулаў. Бо часам патрэбныя артыкулы ёсць, але механізм іх выканання не прапісаны або незразумелы людзям, — кажа Аляксей Сцяпаненка. — Ёсць і зваротная сувязь. Падчас сустрэч са старшынёй мясцовых Саветаў дэпутатаў — а яны адбываюцца рэгулярна — мы і самі падлікоўваем тэмамі для роздуму, для пошуку і прыняцця пэўных рэкамендацый і рашэнняў. А, знайшоўшы такое рашэнне, зноў адпраўляем яго на месцы... Адбываецца такі бясконцы «кругаварот»: яны — нам, мы — ім. У прынцыпе, рэкамендацыі Савета па ўзаемадзейнічэнні з юрыдычнага пункту гледжання не з'яўляюцца абавязковымі для выканання. Але калі старшыня сельскага Савета хоча рухацца наперад, ён абавязкова імі карыстаецца.

Сёння большасць пытанняў ужо самастойна вырашаюцца на мясцовым узроўні — калі не на раённым, дык на абласным дакладна, лічыць Аляксей Сцяпаненка. Органы ўлады пярвічнага зв'язна паступова развіваюцца з неўласцівымі для іх гаспадарчымі функцыямі, у іх з'яўляецца час для больш цэсных і сістэмных стасункаў з насельніцтвам. Прычым, гэты кірунак дзейнасці носіць усё больш дыферэнцыраваны характар: калі ўлічваюцца інтарэсы розных груп і слаёў насельніцтва. Працягваюцца (і сёлета павінна завяршыцца) перадача грамадзянскіх могілак і іншых аб'ектаў на баланс спецыялізаваных арганізацый. Па ўсёй краіне ўкараняецца аўтаматызаваная інфармацыйная сістэма «Мясцовыя Саветы дэпутатаў». Агульная кам'ютарызацыя павінна, нарэшце, вызваліць органы мясцовага кіравання і самакіравання ад непатрэбнай справаздачнасці. У гэтым — таксама немалая заслуга Савета па ўзаемадзейнічэнні.

— Безумоўна, праблем і пытанняў у рабоце органаў мясцовага самакіравання яшчэ хапае. Ім многаму трэба вучыцца, асабліва ў частцы павышэння эфектыўнас-

Таццяна Кананчук, старшыня Слаўгарадскага раённага Савета дэпутатаў Магілёўскай вобласці:

— Уявіце, што да красавіка 2007 года мы ў рэгіёнах, маючы на руках аднолькавыя правыя акты, увасаблялі іх у жыццё па-свойму... Усё змянілася са з'яўленнем Савета па ўзаемадзейнічэнні. Памятаю адно з першых яго выязных пасяджэнняў — тады Савету давялося каардынаваць нават сама элементарнае: тую ж арганізацыю і правядзенне сесіі сельскага Савета, падрыхтоўку неабходных дакументаў і г. д. Самае галоўнае, што выпрацаваны падчас выязных пасяджэнняў рэкамендацыі адразу распаўсюджваліся на ўсе рэгіёны. І ў выніку сельсаветы, раёны падцягваліся да больш высокага ўзроўню... Сёння, калі кіраўнікі органаў ўлады пярвічнага або базавага ўзроўню з розных рэгіёнаў сустракаюцца (на тых жа курсах павышэння кваліфікацыі ў інстытуце дзяржслужбы), яны ўжо размаўляюць, вобзраю кажучы, на адной мове, разумеюць нюансы працы адзін аднаго... А яшчэ гадоў пяць таму гэта было немагчымым.

Не магу не ўзгадаць і той факт, што менавіта дзякуючы намаганням Савета па ўзаемадзейнічэнні органы ўлады пярвічнага ўзроўню працуюць сёння са значна скарачанай наменклатурай спраў.

Няма цяпер вялікіх праблем і з вонкавым асяццэннем вуліц — гэтым пытаннем займаюцца раённыя электрасеткі, а сельскі Савет пры неабходнасці толькі дае ім адпаведныя звесткі. І гэта таксама заслуга Савета па ўзаемадзейнічэнні.

Галоўнае ж, на мой погляд, не ў «аўтаматычна» пераносе нейкага канкрэтнага вопыту з адной «глыбы» на ўсе астатнія, а ў вызначэнні кірункаў, у якіх трэба рухацца. І гэта Савету ўдаецца.

ці і якасці сваёй дзейнасці ў цэлым, стасункаў з насельніцтвам. Што ж датычыцца Савета па ўзаемадзейнічэнні, ён павінен ведаць, аналізаваць і прагназаваць сітуацыю на месцах, адчуваць настрой насельніцтва, працаваць на апраўданне негатываўных з'яў, своечасова рэагаваць на выклікі часу, а таксама спрыяць прыняццю органамі дзяржаўнай ўлады кіраўнічкіх рашэнняў, прымаальных для ўсіх узроўняў мясцовага самакіравання. — сказаў Аляксей Сцяпаненка. — У такім кірунку мы рухаемся і будзем рухацца далей.

Наталля КАРПЕНКА.

Прыватнае ці дзяржаўнае?

Асноўнай «тэмай» чарговага пасяджэння прэзідыума Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў стала аказанне дапамогі падсобным гаспадаркам грамадзян. Гэты кірунак з'яўляецца адным з прыярытэтных для мясцовай ўлады, канстатаваў старшыня абласнога Савета дэпутатаў Аляксандр Ацясяў. Аднак ці адчуваюцца гэта самі вясцоўцы? Такое пытанне я задаў старшыні Пастаўскага раённага Савета дэпутатаў Віктару АРЭХАВУ.

— На наступны дзень пасля пасяджэння прэзідыума разам са старшынёй сельскіх Саветаў мы абмеркавалі канкрэтныя пытанні: колькі зямлі грамадзян перададзены ў агульны сваяварот, якія тэхнікі будзе выкарыстоўвацца для дапамогі людзям... У раёне зацверджана праграма развіцця і падтрымкі асабных падсобных гаспадарак грамадзян. Яна разлічана на 2011-2015 гады, прайшла юрыдычную экспертызу. У дакуменце агаворана ўсё, што датычыцца развіцця прыватных гаспадарак... Дадам, што пры гэтым вельмі важна, каб не адбылося перавытворчасці нейкай сельскагаспадарчай культуры. Напрыклад, летась быў вельмі добры ўраджай капусты. Адзін гаспадар вырабіў капусту, прадаў, добра зарабіў, другі, трэці... Суседзі ўбачылі — і давай таксама пакупачы займацца. А куды яе збываць? Веці ў параўнальна далёкіх раёнах або ў Мінск — нявядана... Таму ў тых жа сельскіх Саветах людзям падказваюць, што менавіта сёння патрэбна рынку, якая прадукцыя і ў якіх аб'ёмах будзе запатрабавана, каб потым не было такіх «нечаканасцяў».

Паводле слоў Віктара Арэхава, у раёне каля 7,3 тысячы падсобных гаспадарак. (Для параўнання, гадоў пяць таму іх налічвалася пад 9 тысяч.)

Прыватнікі, паводле інфармацыі на пачатак года, трымаюць больш за 2240 гадоў свайго свайго жывёлы, у тым ліку 1725 кароў (дарчы, усё малако ў вясцоўцы купляюць прадпрыемствы сельскагаспадарчай тэхніцы). Цікава, што сёння жыхары раёна трымаюць на падворках больш за 6,8 тысячы свіней, каля 1000 авечак, каля 500 коз. Ёсць і коні, і трусцы... Адзін гаспадар нават паўнаўна разводзіць. Ён не фермер, птушак не прадае, а завёў іх, як кажа, для даччы.

— Што тычыцца зямлі, якую апрацоўваюць вясцоўцы — яе агульная плошча каля 5 тысяч гектараў. Каб высветліць, як лепш людзям дапамагчы, мясцовыя ўлады абмяшля кожны двор. Самае актуальнае сёння — перадача зямель у агульны сваяварот. Сучаснай магучы Веці ў параўнальна далёкіх раёнах або ў Мінск — нявядана... Таму ў тых жа сельскіх Саветах людзям падказваюць, што менавіта сёння патрэбна рынку, якая прадукцыя і ў якіх аб'ёмах будзе запатрабавана, каб потым не было такіх «нечаканасцяў».

Паводле слоў Віктара Арэхава, у раёне каля 7,3 тысячы

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НАШЫ ПРЫЯРЫТЭТЫ

АПЫТАННІ І ПАТРАБАВАНАННІ

Прыярытэты ў дзейнасці мясцовых Саветаў дэпутатаў Магілёўскай вобласці вызначаюцца з дапамогай анкетавання

Базавыя кірункі ў дзейнасці Саветаў — зусім не навіна. Яны, можа сказаць, засталіся ў спадчыну ад старэйшых калег цяперашнім лідарам дэпутацкага корпуса Магілёўскай вобласці.

— Гэта такі «вектар», які ў канкрэтным рэгіёне вызначаны крыху лепш, чым у суседзях, — проста тлумачыць старшыня Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір ПАНЦОХАУ.

— Гэта тое, што можа быць узорам для ўсіх. Ад базавых кірункаў бярэ свой адлік і ідэя анкетавання. Справа ў тым, што базавыя кірункі абнаўляюцца кожныя два гады, бо паўравацца іх дыяпазон. Аднак у нейкі час, узгадвае Уладзімір Панцохаў, старшыні сельскіх Саветаў сталі вылучаць сваім базавым кірункам пераважна добраўпарадкаванне.

— А дзе збор малява аднасельніцкага стака? Дзе праца грамадскага самакіравання? Дзе падтрымка ветэранаў? — рытарычна пытаюцца старшыня аблсавета. — Тады і вырашылі правесці ананімнае анкетаванне, каб даведацца пра сапраўднае становішча спраў.

На нарадах кіраўнікам сельскіх Саветаў прапанавалі анкеты, дзе трэба было не толькі напісаць пра тое, што добра атрымліваецца, але і пра тое, што цікава развіваць далей, якія рэзервы недастаткова выкарыстаны.

У выніку анкетавання і нарадзіліся пяць асноўных кірункаў у працы мясцовых Саветаў дэпутатаў.

Першае месца ўсё ж такі займае вечны клопат мясцовай ўлады — добраўпарадкаванне, таму што парадак на тэрыторыі важны для жыцця людзей, асабліва ў глыбінцы.

— Падаецца, што лідарам па добраўпарадкаванні ў Магілёўскай вобласці быў і застаецца Чэрыкаўскі раён, дзе мы нават правялі спецыяльныя семінары, — каментуе Уладзімір Панцохаў. — Лепш за Чэрыкаўскі раён наводзіць парадак ніхто не ўмее. Яны любяць гэтую працу і ўсіх захаваюць сваім энтузіязмам.

Другое месца ў «рейтынг» мясцовых прыярытэтаў — гэта сацыяльная праца з людзьмі: маюцца на ўвазе старыя, адзіночкі, інваліды, шматдзетныя сем'і — усё тая, каму патрэбна клопат ўлады для нармальнага жыцця. Трэцяя пазіцыя — забеспячэнне грамадскага парадку. Каб людзям было спакойна жыць, патрабуецца пастаянная ўвага да праблемных сем'яў і барацьба з п'янствам. Акрамя названага, сельсаветы штодня займаюцца жыллёва-камунальнымі праблемамі: гэта асвятленне, забеспячэнне пітной вадой і палівам і гэтак далей. І нарэшце, на плячах мясцовай ўлады пярвічнага ўзроўню — падтрымка асабістых падсобных гаспадарак.

Ёсць і іншыя напрамкі: увогуле іх больш за дзясятка. Напрыклад, забеспячэнне і падтрымка сацыяльных стандартаў найлепш вядзецца ў Асіповіцкім раёне, у Клімавіцкім навучаць эканомію і беражлівасці, у Бабруйскім паспяхова змагаюцца са злачынасцю. Стабільнае развіццё такой галіны, як аграска-

турызм, трэба разглядаць у Быхаўскім раёне. У Слаўгарадскім добра працуюць з сельскімі праектамі і падтрымліваюць дбайных гаспадароў. У Глушанскім сельсаветае Бабруйскага раёна, лічаць, удалося зрабіць працу па многіх кірунках: такія вынікі тлумачацца імкненнем мясцовай ўлады не аддаваць загады, а знаходзіць паразуменне і агульную мову з усімі зацікаўленымі бакамі.

Увогуле, пералік «базавых кірункаў» не стаў нечаканасцю, але стаўленне да яго спачатку было неадназначнае.

— Мяне больш за ўсё здзівіла, што многія паставілі да анкетавання з насяржованасцю, — шчыра скажаў пра свае ўражанні Уладзімір Панцохаў. — І ад таго некаторыя адказы былі, скажам так, мудрагелістыя, распылістыя. Нібыта людзі не чакалі, што іх думка некага зацікавіць. Многія, як у школе, імкнуліся падтэкаваць адзін у аднаго «правільныя» адказы. Але ж гэта толькі пачатак, далей, магчыма, будзе лепш.

Сёння ў Магілёўскім абласным Саветае дэпутатаў займаюцца падрыхтоўкай новых базавых кірункаў, якія хутка павінны зацвердзіць дэпутаты на сесіі.

Цяперашняе анкетаванне праходзіць ужо ў іншых умовах, у адпаведнасці з новымі тэхналогіямі: вельмі зручна гэта рабіць па электроннай пошце (сельскія Саветы Магілёўскай вобласці увогуле далёка прасунуліся ў камп'ютарнай грамадскасці), аднак узнікае пытанне з ананімнасцю. У кожнага сельсавета — свой электронны адрас, таму меркаванне кожнага ўдзельніка анкетавання будзе падлісана. Але гэта не павінна стаць перашкодай для адкрытага абмеркавання, лічыць Уладзімір Панцохаў, які сам заўбедзіў адкрыта выказаць свае думкі і заклікае да шчырай размовы сваіх калег-дэпутатаў.

Разам з базавымі кірункамі развіваецца і сама сістэма апытанняў. Напрыклад, цяпер у Магілёве рыхтуюць асцю, дзе будзе абмяркоўвацца вельмі важнае, надзённае пытанне — гібель людзей па прычыне знешніх фактараў. Ёсць што абмяркоўваць: смерці на пажарах, у дарожных аварыях, ад няшчасных выпадкаў на працы і на адпачынку, суіцыды і гэтак далей. Анкетаванне павінна дапамагчы, як гаворыць Уладзімір Панцохаў, «знізіць нітанкі», за якія трэба пацягнуць.

— Я хачу падзліціць апытанне на дзве часткі, — расказвае старшыня аблсавета. — Няхай сацыялёгі працуюць са звычайнымі людзьмі, а потым сваё меркаванне скажуць Саветы і органы тэрытарыяльнага самакіравання. У нас будуць тры групы: старшыні гарадскіх і раённых Саветаў, старшыні сельскіх Саветаў, грамадскія актывісты (старасты, старшыні вулічных і дамавых камітэтаў), Паводле падлікаў, атрымліваецца 700 чалавек на 3 групы. Наша апытанне разам з сацыялагічным даследаваннем павінны даць вынікі: а менавіта разуменне, як з гэтым злом змагацца.

Не дзеля «галачкі», а дзеля таго, каб прымаць разумныя рашэнні на карысць людзям, і шукаюць у Магілёўскай вобласці новыя падыходы, адным з якіх і стала анкетаванне.

Ілона ІВАНОВА.

Спачатку прафінансаваць, потым спагнаць

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».) — З боку раённых уладаў потым не будзе праблем з іх фінансаваннем?

— Калі бізнэс-план складзены на 2 мільярды рублёў, то нам, зразумела, прыйдзецца яго паправіць, паколькі бюджэты ўсіх чатырнаццаці сельсаветаў у суме складаюць 6 мільярдаў. А тое, што зацверджана, — будзе выканана. Пазіцыя райвыканкама і раённага Савета дэпутатаў тут прычынавае: перш чым патрабаваць са старшыні сельскага Савета вырашэння тых ці іншых задач, трэба стварыць такія ўмовы, каб ён мог іх выканаць.

Вось які гэта выглядзе на практыцы. На гэты год праца сельсаветаў пярвічнага ўзроўню фінансуецца па 28 кірунках. Напрыклад, доўгі час не вырашалася пытанне заахоўвання актывістаў органаў тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання — старастваў, улаўнаважаных вулічных і дамавых камітэтаў. Раёны Савет дэпутатаў распрацаваў крытэрыі ацэнкі іх працы, парадак не

толькі маральнага, але і матэрыяльнага стымулявання — на сёлетні год заплаанава 85 мільёнаў рублёў.

Канкрэтнымі сродкамі падмацаваны і знос пустуючых, аварыйных дамоў у сельскай мясцовасці, якія прызнаны безгаспадарнымі. Запланавалі таксама расходы на дзяржаўную рэгістрацыю зямельных участкаў, дзе знаходзіцца могілкі — з наступнай іх перадачай жыллёва-камунальным службам. Увогуле ў раёне з 84 могілак на абслугоўванне ЖКГ перададзена 32, некаторыя пакінулі за сабой сельсакааператывы, 6 насельніцтва згодна ўтрымліваць самастойна. У бюджэтах пярвічнага тэрытарыяльнага ўзроўню прадугледжана фінансаванне на ўстаноўку кантэйнераў і абсталявання для іх пляцовак, вываз смецця з могілак, якія не перададзены на баланс ЖКГ, а таксама на ўтрыманне бензаксілак і зарплата дагаворах. Палічылі неабходным заплаанаваць і грашовыя сродкі (500 мільёнаў рублёў) на знос аварыйных дрэў на могілках.

Больш за 1,5 мільярда рублёў сёлета прадугледжана ў бюджэтах сельсаветаў на вулічнае асвятленне, прычым з умовай энергаэфектыўнасці. Гэта дасягаецца ўстаноўкай астранамічных рэле, а таксама заменай звячэйных лямпаў на святлодыёдныя. Кошт такой лямпы — 1 мільён 70 тысяч рублёў, аднак спажыванне энергіі скарачаецца ў чатыры разы. Да таго ж, гарантыны тэрмін работ — 10 гадоў.

Акрамя таго, сельсаветам заплаанаваць расходы на афармленне дакументацыі для перадачы на баланс ЖКГ дарог у аграгарадках, ачыстку грамадскіх калодзежаў, матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне грамадскіх пунктаў правапарадку (усе яны летас абсталяваны мэбляй і тэхнічнымі сродкамі сувязі), устаноўку таблічак з найменнем вуліц і нумароў дамоў... Альбо такое пытанне. Хоць у раёне практычна завершаны рамонт усіх адміністрацыйных будынкаў гарпасельвыканкамаў, прыведзены ў парадак прылетныя тэрыторыі, на гэты год ў бюджэт кожна-

га Савета закладваецца па 1 мільёну рублёў на азеляненне.

Дарчы, год таму расходных кірункаў па гарпасельсаветах было 20, цяпер — 28, а ў будучыні, магла, жыццё запатрабуе і дадатковых. Такім чынам, мы стараемся, каб любая дзейнасць была прафінансавана, бо інакш праграма ці кірунак працы застануцца толькі на паперы. І другое: бюджэтыныя грошы павінны выкарыстоўвацца строга па прызначэнні. Так, сельсаветы маюць права перагледзець кірункі фінансавання. Аднак мы рэкамендуем ім прытрымлівацца фінансавай дысцыпліны і не «перакідваць» сродкі з аднаго мэрарыяўства на іншае. Заплаанава, дапусцім, пэўная сума на знос аварыйных дамоў — на гэта грошы і задзейнічаць. І калі выкарысталі, але не хапіла — тады, калі ласка, звяртацца да старшыні райвыканкама з просьбай аб аказанні дапамогі. Выканаўчая ўлада заўсёды ідзе насустрач ініцыятыўным кіраўнікам, у якіх планы і намеры не разыходзяцца з канкрэтнымі справамі.

ПРАВІЛЫ ДОБРАГА ГАНДЛЮ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

«Бяседа» — больш прывычная для невялікага населенага пункта і светлая зала, барная стойка з вітрынай. А вось «Прыстань» зроблена выключна ў беларускім стылі: драўляныя акаціцы на вокнах, лаўкі, ільняныя абрусы і, безумоўна, нацыянальнае кухня. Кухар Кацярына Гаўрыленка распавядае, што папулярнасцю сярод наведнікаў карыстаюцца драпікі, асабліва ў гліняных гаршках, і хутка плануецца асартымент павялічыць. Тут жа, у кавярні, ёсць бясплатны інтэрнэт, менавіта таму частыя наведнікі «Прыстані» — моладзь.

З задавальненнем наведваюць мясцовыя жыхары і сучасную цырульню. У хуткім часе тут адкрыюць манікюрны кабінет.

Святлана Жыльчык, намеснік начальніка аддзела эканомікі Пухавіцкага райвыканкама, заўважае: «Калі чалавек зацікаўлены ў пакупніку, ён знойдзе розныя спосабы, як яго прыцягнуць».

Гандлёвая сетка Пухавіцкага раёна налічвае 433 гандлёвыя аб'екты, з іх 388 — аб'екты рознічнага гандлю.

Раён, як любая арганізацыя, змагаецца за добры таваразварот. Для гэтага існуюць сістэма павелічання колькасці працоўных дзён і сістэма зніжак, прэміраванне работнікаў, стымуляючыя мэрарыяўствы па ўжыванні пластыкавых карткаў.

У вёсках вельмі шмат старых крам, што прыйшлі ў заняпад. Гэтыя пабудовы саветскіх часоў выкупаюць прыватнікі, рамантуюць і робяць вельмі добрыя гандлёвыя аб'екты. Па такім шляху пайшоў гандлёва-вытворчае таварыства «Пухавічгандаль», адно з найбуйнейшых прадпрыемстваў, што дае таваразварот для раёна. Па выніках 2011 года прадпрыемства стала лепшым у раёне. Гэта добры прыклад таго, як прыватны бізнэс здолее развіцца, атрымаць адпаведныя даходы і забеспячыць належны рознічны гандаль.

Гэта добры прыклад таго, як прыватны бізнэс здолее развіцца, атрымаць адпаведныя даходы і забеспячыць належны рознічны гандаль.

Фота аўтара. Пухавіцкі раён.

Малочныя прадукты карыстаюцца попытам у маладых матуль.

ГЛЫБІНКА

НЕ ЗАСТАЛІСЯ ПА-ЗА ЎВАГАЙ

— У Віцебскай вобласці завяршаецца рамонт аб'ектаў культуры ў глыбінцы, якія не былі поўнасцю адрамантаваны ў межах рэалізацыі адпаведнай праграмы па адраджэнні вёскі. Тады здалі 350 аб'ектаў, на гэты патрацілі 65 мільярдаў рублёў. А няздадзеных культурных аб'ектаў на пачатак гэтага года было менш за 20. У асноўным гэта клубы, — расказваў начальнік упраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама Уладзімір Цярэцкеў.

культуры зароблена больш за 21 мільярд рублёў пазабюджэтных сродкаў. Сума велізарная! Іншае пытанне: колькі з заробленага засталася ў музеях, бібліятэках і гэтак далей на выплату зрэмій работнікам? Як той сказаў, і смех і грэх. Неабходна, каб работнікі галіны культуры (дарчы, які і іншыя) былі асабіста зацікаўлены павялічваць аб'ём платных паслуг. Трэба пры гэтым прадугледзіць, каб больш заробленых грошай можна было накіроўваць на прэміраванне. Калі з'явіцца асабісты інтарэс, безумоўна, культура заробіць яшчэ больш. У выніку будзе выгада і ў работнікаў культуры, і ў дзяржавы.

Безумоўна, матэрыяльна дапамагчы работнікам культуры могуць і кіраўнікі сельскагаспадарчых вытворчых кааператываў, работнікі якіх пражываюць у аграрных гарадках, дзе працуюць установы культуры.

Для заахоўвання лепшых прадстаўнікоў культуры аналагам штогадовай акцыі «Чалавек года Віцебшчыны» стане адпаведная і ў галіне культуры. Плануецца заахоўваць лепшых клубных і бібліятэчных работнікаў. Павялічыцца і колькасць канцэртных праграм, розных для паказу ў глыбінцы. Але ж не такіх, калі ў зале глядачоў менш, чым артыстаў на сцэне. Як, не скарот, было раней нярэдка. Гледачоў трэба зацікавіць.

І новая бібліятэка — У Год кнігі ў ліку іншага трэба паскорыць забеспячэнне сельскіх бібліятэк сучаснымі тэхналогіямі. У прыватнасці, з 640 публічных бібліятэк вобласці менш за палову маюць выхад у інтэрнэт і магчымае карыстацца электроннай поштай. Ды пра што гаварыць, калі і ў XXI стагоддзі яшчэ ёсць бібліятэкі з прыбяральняй на вуліцы!

Абласная бібліятэка чкае рэканструкцыі — яе ператворыць у гарадскую. А для абласной бібліятэкі запланавалі пабудаванне новай сучаснай будынка. Па папярэдніх разліках плошча новай абласной бібліятэкі будзе каля 15-20 тыс. кв. м. Яе фонд складуць амаль 4 мільёны кніг. Для параўнання, сёння плошча абласной бібліятэкі «ўсяго» 5 тыс. кв. м, а ўніверсальны фонд бібліятэкі, якая адчынілася ў 1967 годзе, налічвае больш за 700 тысяч асобнікаў.

Перад праектоўшчыкамі была пастаўлена задача: улічыць сучасныя тэндэнцыі ў развіцці бібліятэчнай справы, калі бібліятэкі становяцца грамадска-культурнымі цэнтрамі, абсталяванымі па самым перадавым тэхналогіям. Старшыня аблвыканкама ўво ў даручыў выбараць пляцоўку пад новы будынак і распрацаваць праект.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ЗАМЕСТ КАР'ЕРАЎ БУДЗЕ ЛЕС

Дваццаць тры гектары адноўленых кар'ераў будуць вернуты ў абарот на тэрыторыі Мінскага раёна. На іх месцы з цягам часу зашумяць лясы.

Бюджэт гэтага праекта міжнароднай дапамогі — 150 тыс. долараў. Грошы выдаткоўваюцца са сродкаў Праграмы малых грантаў Глобальнага экалагічнага фонду ў Рэспубліцы Беларусь. Ажыццёвы праект грамадскае аб'яднанне «Беларускі рух «Айчына».

— Сродкі пойдучы на пасадку дрэў на месцы кар'ераў, якія мы засыпалі летас, — расказваў старшыня Мінскага раённага Савета дэпутатаў Канстанцін Ліхач. — Задача наведзіць парадак паставіў губернатара вобласці, і мы заняліся самымі вялікімі кар'ерамі на тэрыторыі раёна: у Крылаве

(Гаранскі сельсавет), Лебядзіцы (Лугаваслабадскі), Паловічых (Шчомысліцкі), Касыні (Папярнянскі сельсавет) і Жабаўшчыне (Юзафюўскі). Цяпер дзякуючы фонду тут будуць высаджаны дрэвы. Таюка аднаўленне, безумоўна, важнае для раёна, для сельсаветаў.

Кар'еры ў прысталічы з'явіліся яшчэ ў саветскія часы. Не ўведзеныя ў гаспадарчы абарот, яны становіліся папросту сметнікмі, неслі немалую пярэцу экалогіі. Так што важнасць работ па рэкультывацыі старых пясчаных і гліняных кар'ераў нельга пераацэніць. Сродкі Глобальнага экалагічнага фонду дапаўняюцца рэсурсамі Фонду аховы прыроды Мінскага раёна. Таксама магчымы ўдзел у работах валанцёраў з ліку мясцовых жыхароў. Праект быў падтрыманы Міністэрствам прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, а таксама Мінскім райвыканкамам.

Марына ХІДЖАЗ.

Блузкі ў... колах

Буйную партыю жаночых блузак хаваал ад мытнага кантролю ў... аўтамабільных колах. Для перасячэння польска-беларускай мяжы ў «Брузгах» наш зямляк выбраў «зьяленыя калідоры», аднак мытнікі накіравалі аўтамабіль «Опель Франтэра» на паглыблены агляд шляхам сканавання на інспекцыйным комплексе. І высветлілася, што ў чатырох хадавых колах і запчасткі аўтамабіля, у пустацелай прасторы паміж бескамернай шынай і дыскам, знаходзілася адзедне. Як падціліць пасля дэмантажу колаў, там былі схаваны 344 жаночыя блузкі. Кантрабанды тавар і машына затрыманы да рашэння суда.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Table with columns: Lot, Name of technical equipment, Location of object, Year of issue, Auction time, Starting price, Sum of bid. Includes details for various aircraft and vehicles.

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 2, 6-й этаж, каб. № 637 30 марта 2012 г. в 11.00. К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявление на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы до 17.00 27 марта 2012 года. Победитель аукциона обязан: 1. Заключение договор купли-продажи 30 марта 2012 г.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ. РЕГИСТРАЦИОНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Установа «Рэдакцыя газеты «Звязда» Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. Адрасная за выпуск КАРПЕНКА Наталля. Грамадскі савет: НАВІЦКІ Г.В., старшыня Пастаян-

най камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцоваму самакіраванню; БАЙКОЎ В.М., старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце; АЦЯСАЎ А.А., старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; СЦЕПАНЕНКА А.М., адказны сакратар

Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Саветае Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; ПРЭДКА С.У., старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці; МАКСІМЕНКА С.А., старшыня Азярыцка-Слабадскага сельскага Савета дэпутатаў. АДРАС РЕДАКЦЫІ: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 21 03; e-mail: info@zvzyazda.minsk.by Газета адрэдукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 30.015. Нумар падпісаны ў 19.30 21 сакавіка 2012 года.

ВЫСТАВКА

бизнэс, ідэі, людзі

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА

Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 42 61 62.
Продавец: Республиканское унитарное предприятие почтовой связи «Белпочта», тел. (0212) 53 32 96

№ лота	Предмет аукциона, срок договора аренды, наименование, местоположение недвижимого имущества. Целевое использование.	Начальная цена, бел. руб.	Размер задатка, бел. руб.
1.	Право на заключение договора аренды сроком на 5 лет помещений площадью 19,7 кв.м, 19,0 кв.м, 9,5 кв.м, 14,2 кв.м, расположенных на 1-м этаже капитального строения с инвентарным номером 200С/52236 (назначение – здание административно-хозяйственного, наименование – административное здание) по адресу: Витебская область, г. Витебск, ул. Ленинградская, д. 84А для размещения офисов, складов.	546 000	54 600

Дата, время и место проведения повторного аукциона: 30.03.2012 в 11.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в КЦПТ «Витебский областной центр маркетинга». Срок подачи документов: с 22.02.2012 в 8.30 по 29.03.2012 до 17.30. Извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 30.10.2010 № 213.

Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в КЦПТ «Витебский областной центр маркетинга».

- Для участия в аукционе приглашаются граждане, юридические лица и индивидуальные предприниматели.
- Для участия в аукционе в адрес организатора аукциона необходимо представить: - заявление на участие в аукционе, подписанное согласием о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона; - копию платежного документа о внесении задатка на р/с организатора аукциона, заверенную банком; - юридическому лицу – резиденту Республики Беларусь: копию документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица, копию платежного поручения о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона; - юридическому лицу – нерезиденту Республики Беларусь: легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса с соответствующим законодательством страны происхождения; - индивидуальному предпринимателю: копию документа, подтверждающего государственную регистрацию индивидуального предпринимателя;

- предъявить: представителем индивидуального предпринимателя, юридического лица – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность данного представителя; физическим лицом – документ, удостоверяющий личность.

- Продавец заключает с победителем аукциона (лицом, приравненным к Победителю аукциона) договор аренды здания в течение пяти рабочих дней со дня проведения аукциона.
- Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона задаток на организацию и проведение аукциона в течение трех рабочих дней со дня проведения аукциона в порядке и размере, указанном в протоколе аукциона.
- Сумма задатка перечисляется на р/с организатора аукциона: № 3012218220012 в Главное филиале по Витебской области ОАО «Белвостбанк», МФО 701, УНП 390477586.
- Контактный тел.: (0212) 42 61 62, e-mail: vcm174@mail.ru, www.market.by

Информация о застройщике:

Застройщик: Иностранное общество с ограниченной ответственностью «Синтез-Белнет Строй», зарегистрированное в Минском горисполкоме решением от 04 декабря 2003 года № 2057, в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190501210. Адрес: 220070, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Радзивиля, 54Б, этаж 3, комн. 18. Режим работы: Пн.–Пт. с 9.00 до 18.00, перерыв с 13.00 до 14.00. Телефон: (017) 246 48 89, факс: (017) 246 44 47. Местонахождение объектов строительства на объекте строительства: застройщик жилых домов и иных объектов недвижимости.

Информация о проекте строительства:

Цель проекта строительства – строительство 9-секционного 11-19-этажного многоквартирного жилого дома со встроенными помещениями общественного и административного назначения, помещением товарищества собственников и подземной гараж-стоянкой (1-й пусковой комплекс – Блок А) по генплану № 1. Здание многоквартирного жилого дома запроектировано из 9 секций, общая площадь жилого здания 57 333,02 м². Количество жилых помещений (квартир) – 600, из них: однокомнатных – 114, двухкомнатных – 232, трехкомнатных – 220, четырехкомнатных – 20, пятикомнатных – 8, шестикомнатных – 6. Каждая секция оборудована мусоропроводом, двумя пассажирскими лифтами (грузоподъемность 400 кг и 630 кг). Во всех квартирах предусмотрены летние помещения (балконы и лоджии). В 2-, 3-, 4-, 5- и 6-комнатных квартирах ванные комнаты с естественным освещением. Конструкция здания – каркасно-монолитное сооружение. На 1-м этаже здания расположены встроенные помещения общественного и административного назначения общей площадью 3 459,66 м². В зоне верхнего технического этажа – мастерские творческих организаций общей площадью 1094,74 м². Количество машино-мест подземной гараж-стоянки – 135.

Многоквартирный жилой дом расположен по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, д. 131.

Начало строительства – февраль 2008 года.
Окончание строительства – второе полугодие 2012 года.
Проектно-сметная документация в установленном порядке подана.

- государственную экспертизу (заключение РУП «Белгоссклертиза Минстроярхитектуры» от 06.09.2007 № 1979-07 с дополнением и заключением от 30.12.2008 № 227-5/08; от 04.06.2010 № 399-15/10; от 03.01.2011 № 1781-15/10; от 28.03.2011 № 208-18/11).
- государственную экологическую экспертизу (заключение № 158 от 11.06.2007).

Инспекцией департамента контроля и надзора за строительством по г. Минску выдано разрешение на производство строительно-монтажных работ № 2-203Ж-015/08 от 31.03.2011 г.

Застройщику на время временного пользования на период строительства выделены земельные участки общей площадью 10,8623 га решениями Минского горисполкома от 15 ноября 2007 года № 2679, от 03.03.2011 № 516. Собственным земельным участком является Республика Беларусь, Свидетельства (удостоверения) № 500/141-3252 от 10.01.2008, № 500/141-3247 от 10.01.2008, № 500/141-3248 от 10.01.2008, № 500/141-3251 от 10.01.2008, № 500/141-3250 от 10.01.2008, № 500/1028-2025 от 11.05.2010 выданы Республиканским унитарным предприятием «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру».

Заключение договоров создания объектов долевого строительства будет проводиться поэтапно.

Для физических лиц, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц и индивидуальных предпринимателей предлагается к заключению договоров создания объектов долевого строительства 3 (три) квартиры:

- двухкомнатных – 1 (одна) квартира общей площадью – (71,13) м².

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

на 9-секционный 11-19-этажный многоквартирный жилой дом со встроенными помещениями общественного и административного назначения, помещением товарищества собственников и подземной гараж-стоянкой (1-й пусковой комплекс – Блок А) по генплану № 1 объекта застройки «Жилые дома, не относящиеся к жилым домам повышенной комфортности, по индивидуальным проектам в жилом районе «Дружба» по пр. Дзержинского в г. Минске

Стоимость одного метра квадратного в белорусских рублях на дату публикации проектной декларации (22.03.2012 г.) составляет 8855000 (восемь миллионов восемьсот пятьдесят пять тысяч) бел. рублей, что эквивалентно 110 (тысячи сто) долларам США по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату публикации проектной декларации. Цена объекта долевого строительства является неизменной в долларовой эквиваленте на весь период строительства:

- трехкомнатных – 1 (одна) квартира общей площадью – (84,91) м². Стоимость одного метра квадратного на дату публикации проектной декларации (22.03.2012 г.) составляет 8090250 (восемь миллионов девятьсот тысяч двести пятьдесят) бел. рублей, что эквивалентно 1005 (тысяча пять) долларам США по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату публикации проектной декларации. Цена объекта долевого строительства является неизменной в долларовой эквиваленте на весь период строительства;
- четырехкомнатных – 1 (одна) квартира общей площадью (140,45) м². Стоимость одного метра квадратного на дату публикации проектной декларации (22.03.2012 г.) составляет 7888000 (семь миллионов восемьсот восемьдесят восемь тысяч) бел. рублей, что эквивалентно 980 (девятьсот восемьдесят) долларам США по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату публикации проектной декларации. Цена объекта долевого строительства является неизменной в долларовой эквиваленте на весь период строительства.

Для физических и юридических лиц предлагается на 1-ом этаже к заключению договоров 1 нежилого помещения: помещение № 7 – общей площадью 168,42 м².

Для физических лиц предлагается к заключению договоров розной создания объекта долевого строительства (подземной стоянкой) 20 (двадцать) машино-мест (20 долей из 135 в праве собственности на подземную автостоянку) стоимостью за одно машино-место (1/135 доли в праве собственности на подземную автостоянку), 99 900 000 (девятьсот девяносто миллионов девятьсот белорусских рублей).

Отделка квартир не выполняется. Состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое будет находиться в общей доле собственности дольщиков после ввода объекта в эксплуатацию: межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые, вентиляционные и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи (за исключением, находящихся в них творческих мастерских и иных нежилых помещений общественного назначения) и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, санитарно-техническое и иное оборудование, находящееся за пределами жилых и (или) нежилых помещений, но обеспечивающее их жизнедеятельность, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания, поступают в общую собственность дольщиков, если финансирование этих объектов производилось дольщиками.

Благоустройство включает озеленение территории, устройство тротуаров, дорожек, размещение площадок отдыха, детских и хозяйственных, устройство парковки.

Предполагаемый срок ввода объекта долевого строительства в эксплуатацию: второе полугодие 2012 года.

Строительство многоквартирного жилого дома ведется застройщиком собственными силами.

Срок действия настоящей проектной декларации – до 01 июня 2012 г.

Подробные сведения об объекте долевого строительства и ходе работ по его строительству можно получить по адресу: г. Минск, ул. Радзивиля, 54Б, этаж 3, комн. 18, или по телефонам: (017) 246 47 43, 246 48 89, 611 33 33 (velcom), на сайте www.dolevoe.by

СОАО «МИНСК-ЛАДА»

Учетный номер плательщика: УНП 100003417 Единица измерения: млн руб.
Вид деятельности: оптовая торговля Адрес: 220024, г. Минск, ул. Серова, 1, к. 302
Организационно-правовая форма: частная

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2012 г.

АКТИВ	Код строки	На начало года	На конец отчетного периода			
1	2	3	4			
I. ВНЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ						
Основные средства:						
первоначальная стоимость	101	16 617	31 356			
амортизация	102	5 223	10 025			
остаточная стоимость	110	11 394	21 331			
Нематериальные активы:						
первоначальная стоимость	111	4	3			
амортизация	112	3	2			
остаточная стоимость	120	1	1			
Доходные вложения в материальные ценности:						
первоначальная стоимость	121	14	14			
амортизация	122	6	8			
остаточная стоимость	130	8	6			
Вложения во внеоборотные активы				140	34	5
В том числе:						
незавершенное строительство	141	-	-			
Прочие внеоборотные активы				150	-	-
ИТОГО по разделу I				190	11 437	21 343
II. ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ						
Запасы и затраты				210	5 295	18 226
В том числе:						
сырье, материалы и другие аналогичные активы	211	400	444			
животные на выращивании и откорме	212	-	-			
затраты в незавершенном производстве	213	-	-			
и полуфабрикаты	214	46	81			
готовая продукция и товары для реализации	215	4 788	15 330			
товары отгруженные	216	20	12			
выполненные этапы по незавершенным работам	217	-	-			
расходы будущих периодов	218	41	2 359			
резервы запаса и затраты	219	-	-			
Накладные расходы по приобретенным товарам, работам, услугам				220	302	57
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются более чем через 12 месяцев после отчетной даты)				230	-	-
В том числе:						
покупателей и заказчиков	231	-	-			
по кредиторам	232	-	-			
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются в течение 12 месяцев после отчетной даты)				240	3 084	2 486
В том числе:						
покупателей и заказчиков	241	1 647	2 247			
по контрагентам	242	1 291	162			
по налогам и сборам	243	72	-			
по расчетам с персоналом	244	67	59			
разных дебиторов	245	7	18			
прочая дебиторская задолженность	249	-	-			
Расчеты с учредителями				250	-	-
В том числе:						
по вкладам в уставный фонд	251	-	-			
прочие	252	-	-			
Денежные средства				260	718	7 271
В том числе:						
денежные средства на депозитных счетах	261	-	3 800			
финансовые вложения	270	25	25			
по краткосрочным кредитам и займам	280	-	-			
ИТОГО по разделу II				300	29 424	28 065
БАЛАНС (190 + 290)				300	20 861	49 408
ПАССИВ						
1				2	3	4
III. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВЫ						
Уставный фонд				410	301	301
Собственные акции (доли), выкупленные у акционеров (учредителей)				411	-	-
Резервный фонд				420	47	47
В том числе:						
резервные фонды, образованные в соответствии с законодательством	421	-	-			
резервные фонды, образованные в соответствии с учредительными документами	422	47	47			
Добавочный фонд				430	11 659	22 193
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода				440	-	-
Неиспользованная (неиспользованная) прибыль (непокрытый убыток)				450	5 872	13 821
Целевое финансирование				460	-	-
Доходы будущих периодов				470	-	-
ИТОГО по разделу III				490	17 879	36 362
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА						
Долгосрочные кредиты и займы				510	-	-
Прочие долгосрочные обязательства				520	-	-
ИТОГО по разделу IV				590	-	-
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА						
Краткосрочные кредиты и займы				610	2 089	1 063
Кредиторская задолженность				620	877	11 967
В том числе:						
перед поставщиками и подрядчиками	621	169	5 583			
перед покупателями и заказчиками	622	427	844			
по расчетам с персоналом по оплате труда	623	157	456			
по прочим расчетам с персоналом	624	-	-			
по налогам и сборам	625	-	4 816			
по социальному страхованию и обеспечению	626	24	117			
по лизинговым платежам	627	-	-			
перед прочими кредиторами	628	100	151			
Задолженность перед участниками (учредителями)				630	16	16
В том числе:						
по выплате доходов, дивидендов	631	-	-			
прочая задолженность	632	-	-			
Резервы предстоящих расходов				640	-	-
Прочие краткосрочные обязательства				650	-	-
ИТОГО по разделу V				690	2 982	13 046
БАЛАНС (490 + 590 + 690)				700	20 861	49 408
Из строки 620:						
долгосрочная кредиторская задолженность				701	-	-
краткосрочная кредиторская задолженность				702	877	11 967
Активы и обязательства, учитываемые за балансом				Код строки	На начало года	На конец отчетного периода
1				2	3	4
Арендованные (в том числе полученные в пользование, лизинг) основные средства				001	-	-
Товарно-материальные ценности, принятые на ответственное хранение				002	13	11
Материалы, принятые в переработку				003	-	-
Товары, принятые на комиссию				004	-	-
Оборудование, принятое для монтажа				005	-	-
Банки стройной отчетности				006	10	13

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ с 01 января 2011 г. по 31 декабря 2011 г.

Наименование показателей	Код строки	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года								
				1	2	3	4				
I. ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ											
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг							010	105 453	62 543		
Налоги и сборы, включаемые в выручку от реализации товаров, продукции, работ, услуг							011	9 700	9 819		
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг (за вычетом налогов и сборов, включаемых в выручку) (010 – 011)							020	95 753	52 724		
Справочно:							021	-	-		
из строки 010 сумма государственной поддержки (субсидий) на покрытие разницы в ценах и тарифах Себестоимость реализованных товаров, продукции, работ, услуг							030	67 318	44 530		
Валовая прибыль (020 – 021 – 030)							040	28 435	8 194		
Управленческие расходы							050	-	-		
Расходы на реализацию							060	11 407	3 621		
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) от реализации товаров, продукции, работ, услуг (020 – 030 – 050 – 060)							070	17 028	4 573		
II. ОПЕРАЦИОННЫЕ ДОХОДЫ И РАСХОДЫ											
Операционные доходы							080	18 232	2 226		
Налоги и сборы, включаемые в операционные доходы							081	500	309		
Операционные расходы (за вычетом налогов и сборов, включаемых в операционные доходы) (080 – 081)							090	17 732	1 917		
В том числе:							091	92	-		
проценты к получению							092	10	-		
доходы от участия в создании (учредительстве) других организаций							093	5 562	100		
доходы от операций с активами							094	12 068	1 817		
прочие операционные расходы							100	16 621	522		
В том числе:							101	-	-		
проценты к уплате							102	158	63		
расходы от операций с активами							109	16 463	459		
прочие операционные расходы							120	1 111	1 395		
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) от операционных доходов и расходов (090 – 100)							130	1 650	826		
III. ВНЕРЕАЛИЗАЦИОННЫЕ ДОХОДЫ И РАСХОДЫ											
Внеоперационные доходы							131	21	9		
Налоги и сборы, включаемые во внеоперационные доходы							140	1 629	817		
Внеоперационные расходы (за вычетом налогов и сборов, включаемых во внеоперационные доходы) (130 – 140)							150	6 920	1 843		
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) от внеоперационных доходов и расходов (140 – 150)							160	-5 291	-1 026		
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) (± 070 ± 120 ± 160)							200	12 848	4 942		
Расходы, не учитываемые при налогообложении							210	1 496	847		
Доходы, не учитываемые при налогообложении							220	277	-		
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) до налогообложения (± 200 ± 210 – 220)							240	14 067	5 789		
Налог на прибыль							250	3 221	1 389		
Прочие налоги, сборы из прибыли							260	185	273		
Прочие расходы и платежи из прибыли							270	33	3		
ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) (200 – 250 – 260 – 270)							300	9 409	3 277		
Справочно (из строки 300):							310	-	-		
сумма предоставленной льготы по налогу на прибыль							320	-	-		
Прибыль (убыток) на акцию							330	0/0	0/0		
Количество прибыльных организаций / сумма прибыли							340	0/0	0/0		
Количество убыточных организаций / сумма убытка							350	0/0	0/0		
РАСШИФРОВКА ОТДЕЛЬНЫХ ВНЕРЕАЛИЗАЦИОННЫХ ДОХОДОВ И РАСХОДОВ											
Показатель							За отчетный период		За аналогичный период		
наименование							код	доход	расход	доход	расход
1							2	3	4	5	6
Штрафы, пени и неустойки, признанные или по которым получены решения суда (арбитражного суда) об их взыскании							350	9	-	6	66
Прибыль (убыток) прошлых лет							360	-	63	26	44
Возмещение убытков, причиненных неисполнением или ненадлежащим исполнением обязательств							370	355	14	-	-
Курсовые разницы по операциям в иностранной валюте							380	1 052	1 244	691	749
Списание дебиторских и кредиторских задолженностей, по которым истек срок исковой давности							390	13	67	2	-
Прочие доходы и расходы							400	200	5 532	92	984
ИТОГО							500	1 629	6 920	817	1 843

Согласно аудиторскому заключению ООО «Аудиторский центр «ЭРУДИТ», бухгалтерская отчетность СОАО «Минск-Лада», сформированная в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности, достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение СОАО «Минск-Лада» на 01 января 2012 г. и результаты его финансово-хозяйственной деятельности за 2011 год, при этом совершенные СОАО «Минск-Лада» финансовые (хозяйственные) операции во всех существенных отношениях соответствуют законодательству.

Генеральный директор А.М.Степальх
Главный бухгалтер Г.А.Алтунина
20 февраля

НАВАПОЛАЦК ІМКНЕЦА НА ПРАВЫ БЕРАГ ЗАХОДНЯЙ ДЗВІНЫ

Наваполацк расце і прыгажэе.

— Да слова сказаць, у нас цудоўныя грамадскія арганізацыі, іх работай я задаволен, — працягвае Наталля Івануна. — Такі ж пазітыўны настрой, канструктыўнасць існуюць і ў нашых узаемаадносінах з дырэктарскім корпусам. Гэта дапамагае нам разам плёна працаваць па ўсіх накірунках, і ў першую чаргу мацаваць эканоміку горада. Акрамя таго, адчуваем падтрымку кіраўнікоў працоўных калектываў па ўсіх аспектах.

Прыяўда прасты прыклад. Усе мы цудоўна ведалі, што ў горадзе існуе некалькі дзіцячых сацыяльных устаноў, у якіх выхоўваюцца і навучаюцца дзеці-інваліды, і што ім патрэбна дапамога. І дапамагалі, не магу сказаць, што не. Але адно з чарговых пасяджэнняў савета дырэктараў правялі з выездам непасрэдна ў гэтыя ўстановы. Пазнаёміліся з дзеткамі, паглядзелі, як яны жывуць, у чым маюць патрэбу, пагутарылі з выхавальцамі. Сёння, праз два гады пасля таго «рэйду» на дзіцячых установах, іх кіраўнікі расказваюць: ніхто з вытворцаў ні ў чым ім не адмаўляе. Ці дах адрамантаваць, ці нешта купіць...

Такая ж дзелавітасць існуе і ў адносінах да вытворчых пытанняў. Савет узначальвае Уладзімір Канстанцінавіч Трацяцкоў, дырэктар нашага горадаўтваральнага прадпрыемства — ААТ «Нафтан». А да гэтага работай савета кіраваў дырэктар прадпрыемства «Дружба» Валерый Мікалаевіч Жураўлёў. Калегі-дырэктары прыслухоўваюцца да іх парад на калектывным савеце, бо гэта людзі, якія цудоўна ведаюць вытворчасць і ўмеюць ёю эфектыўна кіраваць. Падтрымліваем з імі не толькі партнёрскія, але нават сяброўскія адносіны, у тым ліку і з першым старшынёй савета, Пятром Іванавічам Саламухам — былым дырэктарам прадпрыемства «Нафтазаводмантаж» і дэпутатам парламента. Зараз ён на пенсіі.

— Але быў перыяд, калі савет дырэктараў не працаваў...

— У гэтым адрозненні пераказаліся ў яго неабходнасці. Вось чаму зараз клопоцімся пра рэгулярнасць пасяджэнняў і значнасць пытанняў, якія выносяцца на разгляд, каардынуем сваю работу са старшынёй гэтага грамадскага фарміравання. На ядзярнім пасяджэнні ўсім трэба кіраўнікам савета ўручылі пасведчанні ганаровага дырэктара.

Такое партнёрства, такое супрацоўніцтва прыносіць свой плён. Скажам, мінулы год быў не зусім простым для эканомікі краіны. Тым не менш прадпрыемствы горада завяршылі яго з добрымі вынікамі. Забяспечана становачая дынаміка па паказчыках пражносна сацыяльна-эканамічнага развіцця. Больш чым на 230 працэнтаў узраслі аб'ёмы выпускаемай прадукцыі і прадукцыйнасць працы, павяшаны заданні па энергазберажэнні і ўдзельнай вазе

— Паспех заўсёды будзе тады, калі ўлады працуюць сумесна з насельніцтвам. Не толькі з вытворчымі калектывамі, не толькі з грамадскімі арганізацыямі, але і простымі грамадзянамі, якія надзвычай зацікаўлены ў росквіце горада, развіцці яго сацыяльнай сферы, устойлівай эканомікі, — лічыць старшыня Наваполацкага гарвыканкама Наталля Качанова.

З Наталляй Іванунай гутарыць карэспандэнт «Звязды».

Чай прамысловасці ў эканоміцы Наваполацка. Зрабіць гэта не проста, бо нафтаперапрацоўка дае 98 працэнтаў выпускаемай горадам прадукцыі. А дзін з магчымых шляхоў — стварэнне новых прадпрыемстваў.

За апошнія два гады ў нас пачалі дзейнічаць 56 новых прадпрыемстваў прыватнай формы ўласнасці. Маюцца на ўвазе і тыя, якія створаны ў гарадскім пасёлку Баравуха. Былы ваенны гарадок адносіцца да малых населеных пунктаў, там ёсць прэфэрэнцыі па падаткаабкладанні. У свой час у камунальную ўласнасць горада былі перададзены 176 аб'ектаў, і патрэбна па-гаспадарску іх выкарыстоўваць. Шукаем інвестараў, каб за дзейнічашч усё па максімуе. Пакуль не

У нас ёсць прыклады ўдалага ратавання, скажам так, вытворчых калектываў. На тэрыторыі былога ваеннага гарадка ў Баравухе нямецкі інвестар стварыў прыватнае швейскае прадпрыемства «Лумані». Потым ён знайшоў больш танную рабочую сілу на старане і прадпрыемства закрылася. Гораду пайшоў на сустрэчу дырэктар прадпрыемства «Любава» Вячаслаў Мікалаевіч Малеіноўскі. Ён выкупіў будынак у нямецкага гаспадара, паставіў там сучаснае выязнае абсталяванне, і больш за сотню нашых дзятучат зараз працуюць у новым калектыве. Выпускаюць трыкатажныя вырабы, якія карыстаюцца вялікай папулярнасцю не толькі ў жыхароў горада, але і далёка за межамі краіны. Маюць стабільную зарплату і ўсе сацыяльныя гарантыі.

— Ці рэкамэндавалі вы прадпрыемствам горада распаўсюджаць спецыяльныя антыкрызісныя праграмы?

— Усе неабходныя антыкрызісныя акцыі прадпрыемствы зрабілі ў сваіх бізнес-планах. А іх бізнес-планы мы разглядалі і разглядаем вельмі ўважліва з улікам сітуацыі, якая складаецца ў эканоміцы краіны. Вяліздзем на месцы і абмяркоўваем гэтыя важныя, заканотворчы для любога калектыву дакумент з удзелам яго кіраўнікоў і галоўных спецыялістаў. У тым ліку аналізуюцца і антыкрызісныя меры.

— Наталля Івануна, якія формы ўплыву на дзейнасць вытворчых калектываў найбольш дзейсныя?

— Нашы агучыліся з рэальнымі сектарамі задачы даволі ясна сфармуляваны губернатарам — на пасяджэннях аб'яўчэнкам і на рэгулярных выбарчых нарадах. Перш за ўсё гэта безумоўнае выкананне прагнозных паказчыкаў, якія даводзяцца гораду. Ад чаго залежаць і тэмпы далейшага развіцця, і напачатне бюджэты, вырашэнне сацыяльных задач, зароботная плата людзей, іх дабрабыт. Так што з працоўнымі калектывамі мы сезонны і партнёрны.

З іх кіраўнікамі сустракаемся не толькі на пасяджэннях выканкама, але і на нарадах, дзе разглядаем выкананне таго ці іншага прагнознага паказчыка. (Напрыклад, эксперт тавараў і паслуг альбо энергазберажэнне.) Збіраем кіраўнікоў і аналізуем канкрэтную сітуацыю і тэндэнцыі. У дзейнасць прадпрыемстваў, дзе ўсё складаецца нармальна (там дастойная зарплата, няма адтоку кадраў, няма рэкламацыя на прадукцыю), не ўмешваемся. А калі патрэбна дапамога, заслужоўваем справядзяду дырэктара на пасяджэнні выканкама і шукаем магчымасць для аказання такой дапамогі. У свой час мы мусілі пайсці на кардынальныя крокі і далучылі адстаючае прадпрыемства, яго гандлявала садавінай і агароднінай, да акцыянернага таварыства «Базіс» — гэта выратавала сітуацыю. Адно з апошніх пасяджэнняў выканкама праводзілі па рабоце прадпрыемства грамадскага харчавання «Верас».

Сур'ёзнага размова адбылася на выканкаме з кіраўніцтвам УКСа. Апошнія тры гады яно не

Эканамічная база, напрацаваная летась, дазваляе кроцьчы далей.

— Якую характарыстыку вытворчому патэнцыялу горада вы магі б даць?

— Вытворчы твар горада вызначае перш за ўсё такі гігант, як адкрытае акцыянернае таварыства «Нафтан», у склад якога ўвайшоў завод «Палімір». Два буйныя калектывы, зліўшыся ў адно цэлае, стварылі структуру, аб'ёмы вытворчасці якой значныя не толькі для горада і вобласці, але і ў цэлым для краіны. Праўда, зараз стаіць задача вывесці астатнія прадпрыемствы на такія параметры, які дазваляць скараціць сегмент нафтаперапрацоў-

знайшлі сабе прымянення ў цывільным жыцці 17 аб'ектаў, так што запрашаем зацікаўленых да супрацоўніцтва.

— У даволі напружанай эканамічнай сітуацыі апошніх гадоў не абыйшлося без страт?

— У краінах мінулага года была прыпынена дзейнасць завода БВК. Гэта прадпрыемства рэспубліканскай формы ўласнасці, яно падначалена Міністэрству сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці, выпускала бляквою кармавую дабавку «Правіт» — 30 тысяч тон у год. У новых эканамічных умовах яна стала неканкурэнтаздольнай па цане.

выконвае даведзеныя павышаныя заданні па будаўніцтве жылля. Збоі адчувацца не паўлівалі на забеспячэнне жыллем тых, хто мае ў ім патрэбу. Апошнія жыллёва-будаўнічыя кааператывы летась фарміраваліся з людзей, якія прыняты на чаргу зусім нядаўна, у 2009 годзе. І калі б умовы крэдытавання былі ранейшымі, ад нашай чаргі сёння мала што засталася б.

У самай блізкай перспектыве гораду патрэбна расці далей, пераходзіць на правы бераг Заходняй Дзвіны і ўжо там узводзіць новыя жылля мікрараёны. Зараз ідзе грамадскае абмеркаванне і карэкціроўка новага генеральнага плана забудовы Наваполацка. Перспектывы тут зманлівыя. І ў нас вялікі надзея на сваіх грамадзкіх, працавітых, умелых будаўнікоў.

А ў горадзе больш за 20 будаўнічых арганізацый (калі нават не браць у разлік прыватныя фірмы), яны працуюць на ўсю краіну. Трэс № 16, акцыянернае таварыства «Нафтазаводмантаж», буйныя падраздзяленні ААТ «Белсантэмантаж» і «Белэлектрамонтаж», моцныя рамонтна-будаўнічыя ўпраўленні і гэтак далей.

На наступным пасяджэнні выканкама ў сакавіку будзем разглядаць пытанне аб рабоце прадпрыемства «Наваполацкбыт». Стараемся, каб нашы сустрэчы, размовы, заслужоўваны былі не фармальнымі, не для «галачкі», а цікавымі і ўзаема карыснымі. Але пры гэтым кожны кіраўнік павінен ведаць меру сваёй адказнасці.

Перыядычнасць тут такая. Кожны тыдзень аналіз выкананне прагнозных паказчыкаў. А дзін раз на тыдзень праходзіць нарада ў выканкаме, на якой разглядаюцца цяжкія пытанні. А па меры неабходнасці збіраемся для прыняцця апэратывнага рашэння па нейкай грунтоўнай праблеме. Напрыклад, нядаўна ў цэнтры ўвагі былі пільныя паслугі ў сферы адукацыі.

Галоўнае, што рэгулярнымі сталі рабочыя сустрэчы ў працоўных калектывах. Стасункі ў калектывах, калі ты прыязджаеш на месца, гутарыш з людзьмі і ўсё бачыш на свае вочы, — для мяне вельмі важная форма адносінаў.

— Скажыце, Наталля Івануна, з дырэктарскім корпусам працаваць лёгка? Ці не вельмі?

— Кажу шчыра: працуецца нармальна. У нас вельмі моцны дырэктарскі корпус — грамадзкі, з вялікім копусам прафесійнага і кіраўніцкага вопыту. Здоўны вырашаць пастаўлены перад ім задачы. Вельмі дапамагае ўсё той жа савет дырэктараў, які бачыць сваю мэта ў тым, каб праводзіць адзіную палітыку ў рэальным сектары, скіраваную на дасягненне найбольшай яго эфектыўнасці.

І гэта супадае з майм зададзеным згуртаваць адзіную каманду — з прадстаўнікоў заканадаўчай і выканаўчай улады, з кіраўнікоў працоўных калектываў і саміх калектываў, жыхароў горада.

Так што ўзаемаразуменне з кіраўнікамі прадпрыемстваў

Галоўны архітэктар аддзела архітэктур і горадабудаўніцтва Дамітрый ЛУК'ЯНЕНАК і спецыяліст КУП УКСа Кашырава НАЗАРАНКА абмяркоўваюць новы генеральны план горада.

Пекар Ірына ПІЛІПЕНАК мае пяты прафесійны разрад — самы высокі сярэд калег.

Бедная, бедная Еўропа

З дырэктарам Наваполацкага хлеба-завода Сяргеем Зіноўевым мы ўспомнілі, як некалі паасобку былі ў Еўропе і з цяжкасцю выраслі на абед у якасці хлеба па дзве маленькія прэсныя булочки. Хлеба ў еўрапейскай рэстаране не завоззяць. Мы шчыра паспачувалі бедны еўрапейцаў (якім нашы спачуваны, вядома ж, не патрэбны, бо там няма хлебнай «залежнасці») і перайшлі да размовы аб справах на заводзе. А справы тут такія, што дырэктару прыёмна пра іх расказваць, а журналістам — не менш прыемна слухаць.

Калі Наваполацку крыху больш за 50, то мясцовы хлебазавод 21 — яго гісторыя пачалася ў верасні 1990-га. Не думаем, што да таго часу новапалачане харчаваліся праснакамі, але, калі горад пачаў усур'ёз расці ўздоўж Заходняй Дзвіны і ваіць хлеб і хлебабулачныя вырабы ад суседзў пад апетыты, які раслі, ужо не спраўляліся, горад абавязваўся ўласным кармільцам. Яго практычна магнутнасць — 65 тон прадукцыі ў суткі.

Першыя гады работы прадпрыемства прыпалі на час масавага спажывання хлеба насельніцтвам (нават не па прамым прызначэнні — быў такі перыяд у нашай гісторыі), усе печы працавалі з поўнай загрузкай. Потым хлебны ажы-

ДУХМЯНЫ КАРАВАЙ ПРЫДЗВІННЯ

за вячэрчу ці сняданак з цэлай буханкай, а потым яна чарсцее.

Тэхналогія, правараная стагоддзямі

Каб задаволіць патрэбы буйнога горада ў шырокім асартымэнце і ўтрымаць рынак, спатрэбілася карэнная рэканструкцыя прадпрыемства. Пачынаючы з 2004 года, тэхнічнае абнаўленне ішло самімільнымі крокамі. Яно абарылася на газіфікацыю рэгіёна і актыўную мадэрнізацыю галіны, а яшчэ — на даступныя крэдыты. У выніку, устанавіўшы прагрэсіўнае абсталяванне, прыкладна на 70 працэнтаў памяншлі існуючыя тэхналогіі. У прыватнасці, перавялі на газ сваю кацельню, залучылі лінію для падавых хлебцоў, услед за ёю асвоілі яшчэ адну — па вытворчасці батонаў. Дзякуючы ўсёму гэтому ўдалося стабілізаваць якасць выпускаемай прадукцыі, напрацаваць досыць разнастайны асартымент, дастаткова, каб накарміць буйны горад.

— Зараз у суткі выпускаем ад дзесяці да дванаціці найменняў падавых хлебцоў, чатыры — фармавых, каля дзесяці найменняў батонаў, — удакладняе дырэктар. — А таксама разнастайны дробнаштучныя вырабы — круасаны з джэмам, язычкі слоеныя, хот-догі, коржыкі мядовыя, торт, кекс... Сутач-

на асартымент набліжаецца да 50 найменняў. Выбарляем за суткі ў сярэднім 8 тон хлеба, 4 тony батонаў і каля тony дробнаштучных вырабаў. Прычым хлеб робім па «дэдаўскай» (у становачым сэнсе слова) тэхналогіі: даём яму выспсець, перабрадзіць, бо спраўданы хлеб — гэта прадукт натуральнага брадзжэння. Ад прыгатавання закваскі, замесу і да выпечкі павіна траіцца дзевяць гадзін. Такая тэхналогія засталася ў Беларусі і ў пэўнай ступені ў Прыбалтыцы. Еўропа і нават Расія адмовіліся ад гэтага працяглага працэсу і працуюць на гатовых сумесях — перайшлі на паскораную выпечку.

Смак булкі залежыць ад аўры хлебапёка

Рынак запатрабаваў далейшага развіцця магутнасці, і ў канцы 2010 года на заводзе з'явілася кандытарская вытворчасць — тут устанавілі лінію па вырабе пачынаючы і перніку з рознай начынкай. Гэта прадукцыя пашыранага попыту, яна прыносіць добры даход. Новая вытворчасць дазволіла павялічыць аб'ём выпуску кандытарскіх вырабаў на 300 працэнтаў, паспяхова справіцца з прагнознымі паказчыкамі развіцця прадпрыемства і думаць аб наступных кроках.

Пастаянны клопат — якасць. Калі хлеб — усюму галава, то яго з'яўленне ў доме — маленькае свята, якое не павіна быць азмрочана нічым, лічачы на заводзе. Нават падгарэлай скарыначкай.

— Якасць пачынаецца з дакладнага выканання тэхналагічных параметраў. Хлеб — жывая субстанцыя, яму для выпявання патрэбны спрыяльныя ўмовы па вільготнасці, кіслотнасці, тэмпературы. Важна вытрымліваць час брадзжэння. Усё гэта — закон, і нашы

Прадстаўляем суразмоўцу

Сяргей Пятровіч Зіноўев родам з Гарадожскага раёна. Выпускнік Гомельскага політэхнічнага інстытута. Па размеркаванні трапіў на хлебазавод, што будаваўся ў Браславе. Тут 22 гады таму і пачалася яго «хлебная» кар'ера. Завод узводзілі з «нуля», ва ўмовах новабудуёўлі малады спецыяліст шлі-фаваў свае навукі. Гэта была сапраўдная прафесійная школа. Працаваў энергетыкам, працяляў час (дзесяць гадоў) — галоўным інжынерам, адначасова асвойваў тэхналогію хлебапачынення. У 2005-м прыняў Наваполацкі хлебазавод.

На сустрэчу з журналістамі «Звязды» Сяргей Зіноўев прыйшоў адразу пасля вучобы, якую дэпартамент хлебапрадуктаў рэгулярна праводзіць для «галоўных хлебапёкаў» краіны. Вярнуўся са сталіцы з новымі ідэямі, цікавымі планами. Значыць, быць новаму хлебу.

адпаведныя службы кантралююць выкананне такіх «азоў». Майстар, зменны тэхналаг, супрацоўнікі заводскай лабараторыі ажыццяўляюць жорсткі кантроль за асноватворнымі тэхналагічнымі паказчыкамі. Але як іх дзіўна, якасць хлебцоў у многім залежыць і ад пекара. Мы з жыхарка ведаем, што не ў кожнай гаспадыні цеста падымецца. Так і тут, толькі ў прамысловых

попыту дазволіў прывесці ў дзейнасць рэзервы і павялічыць летась аб'ём выпуску хлебабулачных вырабаў у параўнанні з 2010 годам больш чым на 60 тон.

Калі нехта падумае, што гэта — занадта «лірычны» погляд на праблему якасці, то супакоім яго: ёсць і дакументальнае пацвярджэнне ўсёму сказанаму вышэй. Заводская сістэма менеджменту якасці, якая ўкаранёна на вытворчасці хлебабулачных і кандытарскіх вырабаў, адпавядае патрабаванням СТБ ISO 9001-2009, аб чым сведчыць адпаведны сертыфікат.

Пальтыка ў галіне якасці, з якой можна пазнаміцца не толькі ў кабінце дырэктара, але і на вытворчых участках, заклікае калектывы не супакойвацца, а

Салодкі брэнд прадпрыемства — пачыненне «Аўсянае» — дэманструе цесамес Ірына ЕСІПЕНАК.

аб'ёмах. Ці то ўзровень майстэрства, ці то становачая энергетыка ў нашых хлебапёкаў такая, што хлебны наваполацкія смачныя, пульхныя і на паліцах крамаў доўга не ляжаць. «Несцерка» і «Замкавы», «Прынёманскі» і «Віцязь», а таксама батоны «Макавік» і ў пшанічным ватруб'ём, вітушка «Арыгінальная» і саяка «Беліцкая», пышка «Здобная з ванільна» і каравай «Суверніры»... Рост

Хлеб купляюць рукой

Асноўны рынак збыту для хлебазавода, яго прыярытэт — Наваполацк. Горад даручана карміць разнастайна і свечасова, згодна з графікам завозу. І чым больш старанна працуе хлебазавод, тым лепш наладжана яго супрацоўніцтва з гандлем, тым цяжэй становіцца здзіцьваць грамадзян. Да добрага людзі прывыкаюць хутка. Але знайшлі, чым дагадзіць. Вывесілі ў буйных крамах інфармацыю пра завоз гарачага, адразу ад печкі, хлеба. Каму паабяцалі прывезці ў 16 гадзін, каму ў 16.30. І прытрымліваюцца гэтага часу, кампактнае размішчэнне горада дазваляе. Хлеб, падрацэляе дырэктар, купляюць не ва чыма, а рукой. Калі ён мяккі — бярдуць ахвотна, гарачы — жармятаюць імгненна.

А побач з такім воль — з пилу, з жару — боханам гаспадыня часцей за ўсё пакладзе ў фірменны пакет і багет да чаю, і аўсянае пачыненне, і пірог з павідлам. Гандаль ідзе бойка. Адсюль і чысты прыбытак за мінулы год — амаль паўмільярд рублёў. Гэта пры тым, што прадпрыемства выпускае сацыяльна значную прадукцыю, цану на якую асабліва не «накруціш». Нягледзячы на тое, што кошт асноўных віду сыравіны расце як на дражджах. На мукі за мінулы год цана вырасла на 160-178 працэнтаў, на які і маргарын — амаль на 270 працэнтаў, на солід іржаны, малако абястлушчанае, разынкі, пірог бульбяное сухое — больш чым на 300 працэнтаў, а на карышч, арахіс — ад 400 да 500 працэнтаў. Як вядома, летась падаражэл прыродны газ, цэглавая электраэнергія. Завод трымаецца на больш-менш прымаўляццё для спажыўца ўзроўні цаны, бо працуе з мінімальнай рэнтабельнасцю, бяручы «сваё» аб'ёмам.

У зоне ўплыву — Полацк і Полацкі раён. Хлеб пастаўляецца і ў суседнія губерні Расіі. Тры разы на тыдзень наладжваюць фірменны гандаль у прыгранічных раёнах Пскоўскай вобласці. На чарзе — сам Пскоў і Санкт-Пецярбург.

А кандытарскія вырабы, у першую чаргу пачыненне, разыходзяцца таксама ў Віцебскую і Віцебскай вобласці, у буйных гарадах Міншчыны. Есць жаданне пранымаць свой тавар гандлемі сеткам па ўсёй краіне.

— Калектыв наш не вельмі вялікі, усяго 220 чалавек, — скажаў у заключэнне Сяргей Пятровіч. — У асноўным жанчыны, і адміністрацыя лічыць сваім абавязкам клапаціцца аб іх здароўі. На працэсах, на кожнай лініі, працую не больш за 5 аператараў, што гаворыць аб высокай ступені механізацыі вытворчасці. Асноўны касцяк — гэта людзі, якія працуюць даўно, справу сваю ведаюць і любяць. Грамадзяны і кадры спецыялістаў, камандзіраў вытворчасці, якія не бяцца штогод іці на чарговыя абнаўленне асартымэнту. Скажам, летась асвоена 29 віду хлеба і 45 віду булачных вырабаў. У новым кандытарскім цэху паставілі на пачатку 53 віды кандытарскіх вырабаў, а гэта было не проста.

Таптацца на месцы не будзем і ў далейшым. Збіраемся наладзіць вытворчасць сваіх сушак, а затым, магчыма, і чыпсаў. Патрэбна яму адпавядаць.

Цесамес Вольга КОЦУР працуе на участку, дзе закладваецца аснова якасці хлебабулачных вырабаў.

— Калектыв наш не вельмі вялікі, усяго 220 чалавек, — скажаў у заключэнне Сяргей Пятровіч. — У асноўным жанчыны, і адміністрацыя лічыць сваім абавязкам клапаціцца аб іх здароўі. На працэсах, на кожнай лініі, працую не больш за 5 аператараў, што гаворыць аб высокай ступені механізацыі вытворчасці. Асноўны касцяк — гэта людзі, якія працуюць даўно, справу сваю ведаюць і любяць. Грамадзяны і кадры спецыялістаў, камандзіраў вытворчасці, якія не бяцца штогод іці на чарговыя абнаўленне асартымэнту. Скажам, летась асвоена 29 віду хлеба і 45 віду булачных вырабаў. У новым кандытарскім цэху паставілі на пачатку 53 віды кандытарскіх вырабаў, а гэта было не проста.

Таптацца на месцы не будзем і ў далейшым. Збіраемся наладзіць вытворчасць сваіх сушак, а затым, магчыма, і чыпсаў. Патрэбна яму адпавядаць.

— Калектыв наш не вельмі вялікі, усяго 220 чалавек, — скажаў у заключэнне Сяргей Пятровіч. — У асноўным жанчыны, і адміністрацыя лічыць сваім абавязкам клапаціцца аб іх здароўі. На працэсах, на кожнай лініі, працую не больш за 5 аператараў, што гаворыць аб высокай ступені механізацыі вытворчасці. Асноўны касцяк — гэта людзі, якія працуюць даўно, справу сваю ведаюць і любяць. Грамадзяны і кадры спецыялістаў, камандзіраў вытворчасці, якія не бяцца штогод іці на чарговыя абнаўленне асартымэнту. Скажам, летась асвоена 29 віду хлеба і 45 віду булачных вырабаў. У новым кандытарскім цэху паставілі на пачатку 53 віды кандытарскіх вырабаў, а гэта было не проста.

На канвееры хлеб «Замкавы новы». Свежую прадукцыю прымаюць укладчыца Святлана АУЧАРАВА і фармоўшчыца Таццяна РАМАНЦОВА.

Зменны майстар пярэдняга цэха Ірына ПУДАВА заўжды ў курсе вытворчых спраў.

«АДКАЗНАСЦЬ — ВЯЛІКАЯ. І МНЕ ЦІКАВА»

— Таму збіраемся будаваць трохпавярховы гіпермаркет. Узвядзенне пачнецца ўжо летам. Гэтае гандлёвае прадпрыемства з'явіцца ў раёне новага будаўніцтва, у ім будуюць аддзел кулінарыі са сваёй кухняй і аддзел канды-

Прадастаўляем суразмоўцу

Надзея Мікалаеўна родам з Добрушы. Закончыла Гомельскі кааператыўны інстытут і па размеркаванні працавала таваразнаўца на аптова-гандлёвай базе ў Глыбокім. Калі змянілася сямейнае становішча — пераехала ў Наваполацк.

Тут, у новым на той час Дзевяціна, пачынала на меснікам загодчыка секцыі, а закончыла намеснікам дырэктара. У 2009 годзе ўзначаліла «Базіс». Яе крэда: «Валікі калектыву — вялікі магчымасці, вялікая адказнасць. І мне — цікава».

Была удастоена ганаровага звання «Чалавек года Віцебшчыны» ў 2009 годзе ў якасці пераможцы конкурсу тры работнікі «Базіса» сталі яго пераможцамі. І тры гады запар прадпрыемства заносіцца да абласна-Дожку гонару.

Сёпета імя Надзея Мікалаеўна названа ў ліку лепшых кіраўнікоў вобласці.

— Нам у гэтым годзе спяўняцца 50 гадоў: днём нараджэння лічыць дату ўтварэння гархарчпрамгандлю. У свой час ён быў рэарганізаваны, а ў канцы 2010 года акцыянаваны ўжо ў статусе гарадскога ўнітарнага камунальнага гандлёвага прадпрыемства. Юбілей будзем адзначаць 20 красавіка. Сёння ў нашай структуры — 11 харчовых магазінаў, 6 магазінаў прамысловых тавараў, 2 рынкі і сетка міні-рынкаў, у тым ліку ў Баравое, — расказвае Надзея Мікалаеўна. — Дзейнічае ўласная сетка прадпрыемстваў грамадскага харчавання — рэстаран «Дзіна», дзве кавярні-піцэрны — «Смайль» і «Смайль плюс», піўбар «Залатая бочка». А таксама таварная і пладова-агароднінная базы. Калектыву вялікі, працуе 1418 чалавек.

Самеае будовае гандлёвае прадпрыемства — універсам «Паўлінка». Пасля рэканструкцыі мы адкрылі яго ў снежні 2010 года. Да гэтага «Паўлінка» мела 560 квадратных метраў гандлёвых плошчаў, а адкрылася ўжо на 980 «квадратах». Гандлёвыя плошчы пашырылі за кошт прыбудовы і перапланіроўкі.

— А сёння ўбачылі, што ўсё роўна гэтага мала?

«Бронзавы Меркурый» — узнагарода, якую калектыву двойчы прысуджала Міністэрства гандлю Беларусі.

тарскіх вырабаў — таксама з уласнай вытворчасцю. У комплекс увайдзе і магазін прамысловых тавараў.

Калі працягваць характарыстыку, то цудоўна працуе калектыв магазіна «Дзіцячы свет», куды калегі ахвотна едуць па вопыт. Прыгожы магазін бытавой тэхнікі і посуду «Арбіта». Працуе магазін мэблі. Лета адкрылі два новыя аб'екты — абутковы магазін і кавярню «Смайль плюс», пабудавалі іх за ўласныя сродкі. Для абнаўлення гандлёвай сеткі выкарыстоўвае і крэдыты банкаў.

У гэтым годзе пачнём рэканструкцыю магазіна № 26 «Універсам» — таксама прыбудуем яго і павялічваем з 550 да 950 квадратных метраў. Адкрываецца новыя і абноўленыя гандлёвыя пляцоўкі, стараемся ўкараняць перадавыя тэхналогіі, якія з'яўляюцца ў галіне.

У нас працуе магазін начнога гандлю — № 12 «Бярозка». Рабілі там аналіз продажу па розных таварных групах. Зімой часцей купляюць каву, чай, малочныя прадукты, цыгареты. У майі прысутнічаюць і тры гадзіны ночы жанчыны купілі масла, кефір, кансервы. Не магу сказаць, што ў «Бярозку» вялікі тавараабарот. Летам ён большы, а зямлі прыкладна дзесяць міліёнаў за дзень. Але ён не страты, і гэта ўжо добра. Проста такі магазін павінен у буйным горадзе быць, і ён у нас ёсць.

Магазіны працуюць, у асноўным, метадам самааслужывання. Ука-

ражняюцца новыя віды гандлёвага абсталявання. Пакупнікі смялей разлічваюцца з дапамогай пластыкавых карт (працэнт пластыкавых «грошай» у нашай сетцы — 16,7%, гэта неаблагі паказчык). Тым пакупнікам, хто за раз бярэ тавару больш чым на 500 тысяч, даём дысконтныя карткі, па якіх робіцца п'яціпрацэнтная зніжка ва ўсіх магазінах сеткі. Арганізаваны папярэднія заказы. Горад знаходзіцца ў баку ад чыгуначнай і аўтамабільных шляхоў, прытоку пакупнікоў зvonку няма, і даводзіцца спадзявацца толькі на свой пастаянны кантынгент. І толькі з ім забяспечваць выкананне планавых паказчыкаў, у тым ліку па прыросце тавараабароту. Значыць, з кожным годам патрэбна гандляваць усё лепш, эфектыўней.

— Але хто ўсё ж лідзіць у штодзённай барацьбе за пакупніка?

— Нашы лідары — перш за ўсё магазін харчовых тавараў «Дзіна», ён займае першае месца тры кварталы запар. У яго высокія паказчыкі тавараабароту і самая высокая прадукцыйнасць працы. Праўда, у апошнім квартале лідарства перахлупіў магазін № 16 «Паўлінка». Нельга не адзначыць магазін № 4 «Юбілейны», а таксама усё той жа «Дзіцячы свет», дзе ў асноўным працуе моладзь і адкуль паступае шмат цікавых ініцыятыв.

Гандляваць эфектыўна дапамагае тое, што працуем не толькі з пастаўшчыкамі, але і з вытворцамі — па прамых дагаворах. Мы ўдзячны ўсім нашым партнёрам — і хлебазаводам, і прадпрыемствам мяса-малочнай прамысловасці, кандытарам (мне нават цяжка ўсіх пералічыць) — за добрасумленнае супрацоўніцтва. Яны робяць нам зніжкі, разам мы праводзім шматлікія акцыі, вывучаем попыт спяўняючы і стараемся яго задаволіць.

І гэта не толькі прадпрыемствы абласнога цэнтру і Віцебшчыны. Напрыклад, «Саніта» з Брэста зараз дае нам такую зніжку, што прадаём у пяць разоў больш, чым у студзені. Пастаянна прадастаўляе зніжкі на сокі «Аазіс». Надаў на прыкладзі, каго запраسیць на свой юбілей, то харчовыя магазіны казалі: менш чым тры дзесяткі не атрымаюцца.

— Пракаментуйце, калі ласка, як арганізаваны гандаль сацыяльна значымі таварамі.

— Попыт на сацыяльнае групу тавараў сёння ўзрастае. Стараемся, каб у крамах былі на прылаках і недара-

гія гатункі каўбас, у тым ліку ліверныя і крывяныя, і фаршы, і гэтак далей. Думаю, што ў нас такіх тавараў больш, чым у некага іншага ў горадзе, таму што наша гандлёвая сетка — дзяржаўная, астатнія ўсе прыватныя. Агароднінай мы гандлюем наогул без надбавкі.

Выдзелена група магазінаў, у якіх да 11 гадзін вядзецца продаж сацыяльна значымых тавараў, пералік якіх зараз павялічыўся, са зніжкай 50 працэнтаў ад гандлёвай надбавкі. Прадаём малако і пад чатыры працэнты, ідзем на гэта. У астатніх магазінах імкнёмся рэгуляраваць прадвадзіць сумесныя акцыі з пастаўшчыкамі: яны робяць сваю зніжку, а мы адпаведна зніжаем гандлёвую надбавку. Яны «мінусуюць» 10 працэнтаў — і мы 10. Яны 15 — і мы 15. Стараемся ахапіць як можна большую колькасць груп тавараў. Сёння, напрыклад, гандлюем з такой «люстэркавай» сідкай макароннымі вырабамі, гаршчакм, кукурузай, рыбай «мінтай», кавай, чаем, сокамі.

— На рынках цэны нейкім чынам рэгулююцца вамі ці ўстаўляюцца стыхійна?

— Рынак — гэта заўсёды стыхія. Калі нам у кастрычніку 2009 года перадалі рынкі, то, каб стрымліваць там рост цэн, мы адкрылі шэсць сваіх гандлёвых пунктаў. Гандлюем па сваіх цэнах мясам, рыбай, кандытарскімі таварамі, агароднінай. І такім чынам уплываем на цэны на рынку, стрымліваем іх рост. Вядома ж, прыватнік можа трымаць сваю, больш высокую цэну — гэта яго права. Але доўга не пратрымаецца: людзі да яго не пойдзі, прыйдуць да нас ці да іншага прыватніка, у якога цэна будзе прынамная.

— Што гэта за структура «Бюро гандлёвых паслуг»?

— Яна створана на рынку «Дзіна», каб аблегчыць прыватніку яго задачу, скажам так. Хочаш, сам гандлюй з вытворцамі з уласнага саду ці гадзі, якую сабраў у лесе, а можа і занесці ў бюро, атрымаць грошы і ехаць дадому. Бюро закупіла ў насельніцтва садавіну, мёд, мяса і гэтак далей. Мы рэкламуем яго работу, у тым ліку і праз дзвіг суседніх раёнаў. Але хацелася б, каб давер да такой структуры з боку насельніцтва быў большы. Хоць бы таму, што, прымаючы прадукты на рэалізацыю, мы правяр-

ем іх і гарантуем якасць.

— Як працавалі летас, Надзея Мікалаеўна? Вы задаволены вынікамі мінулага года?

— За тры гады маёй работы ў «Базісе» мінулы год выдаўся самым складаным. Працавалі шмат, таму многа пабудавалі, рэканструявалі. Удала аднавілі знешні выгляд магазіна «Бярозка», выканалі вялікую рэканструкцыю на пладова-агароднінай базе і ўнутраны рамонт на рынку. Вырасла зарплата ў людзей. Атрымалі высокую адзнаку ад вобласці за ўдзел у «Славянскім базары». Здаецца, ўсё добра, і гэта павінен радаваць. Але не забяспечылі тэмпы росту тавараабароту. Калі па грамадскім харчаванні гэты паказчык вялікі макароннымі вырабамі, гаршчакм, кукурузай, рыбай «мінтай», кавай, чаем, сокамі.

— На рынках цэны нейкім чынам рэгулююцца вамі ці ўстаўляюцца стыхійна?

— Рынак — гэта заўсёды стыхія. Калі нам у кастрычніку 2009 года перадалі рынкі, то, каб стрымліваць там рост цэн, мы адкрылі шэсць сваіх гандлёвых пунктаў. Гандлюем па сваіх цэнах мясам, рыбай, кандытарскімі таварамі, агароднінай. І такім чынам уплываем на цэны на рынку, стрымліваем іх рост. Вядома ж, прыватнік можа трымаць сваю, больш высокую цэну — гэта яго права. Але доўга не пратрымаецца: людзі да яго не пойдзі, прыйдуць да нас ці да іншага прыватніка, у якога цэна будзе прынамная.

— Што гэта за структура «Бюро гандлёвых паслуг»?

— Яна створана на рынку «Дзіна», каб аблегчыць прыватніку яго задачу, скажам так. Хочаш, сам гандлюй з вытворцамі з уласнага саду ці гадзі, якую сабраў у лесе, а можа і занесці ў бюро, атрымаць грошы і ехаць дадому. Бюро закупіла ў насельніцтва садавіну, мёд, мяса і гэтак далей. Мы рэкламуем яго работу, у тым ліку і праз дзвіг суседніх раёнаў. Але хацелася б, каб давер да такой структуры з боку насельніцтва быў большы. Хоць бы таму, што, прымаючы прадукты на рэалізацыю, мы правяр-

— Што гэта за структура «Бюро гандлёвых паслуг»?

— Яна створана на рынку «Дзіна», каб аблегчыць прыватніку яго задачу, скажам так. Хочаш, сам гандлюй з вытворцамі з уласнага саду ці гадзі, якую сабраў у лесе, а можа і занесці ў бюро, атрымаць грошы і ехаць дадому. Бюро закупіла ў насельніцтва садавіну, мёд, мяса і гэтак далей. Мы рэкламуем яго работу, у тым ліку і праз дзвіг суседніх раёнаў. Але хацелася б, каб давер да такой структуры з боку насельніцтва быў большы. Хоць бы таму, што, прымаючы прадукты на рэалізацыю, мы правяр-

перацягнуць частку пакупнікоў да сябе. А магчыма, у нечым непрацавалі і мы. Аналізуем сітуацыю і ў далейшым будзем працаваць больш вынікова.

Так што работы многа, праблемы таксама ёсць. Існуе, у прыватнасці, праблема з кадрамі. Гатовыя кадры перамаюцца да сябе прыватная гандлёвая сетка, даволі развітая ў Наваполацку. Праўда, зараз ідзе масавы адток назад, тым не менш не хапае прадаўцоў і гавараў. Вучым маладых, і не толькі на

Амаль тысячы квадратных метраў займаюць плошчы магазіна «Дзіцячы свет» — аднаго з самых вялікіх сярэд гандлёвых устаноў горада. Прадавец Марына ПАРХОМЕНКА добра ведае асартымент тавараў для дзяцей.

Амаль тысячы квадратных метраў займаюць плошчы магазіна «Дзіцячы свет» — аднаго з самых вялікіх сярэд гандлёвых устаноў горада. Прадавец Марына ПАРХОМЕНКА добра ведае асартымент тавараў для дзяцей.

курсам, але і ў ВНУ — існуе цяпла сістэма падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі кадраў.

Сёння, калі не за гарамі чарговыя выпускі ў каледж і сярэднія школы, карыстаемся трыбунай урадавай газеты і запрашаем да сябе заўтрашніх выпускнікоў. І выпускнікоў таксама, бо хто сказаў, што ў гандлі і грамадскім харчаванні павінны працаваць толькі жанчыны? (У нашым калектыве 188 мужчын). Прыходзіцьце, уплываеце ў нашу дружную сям'ю і прадуцце — сабе і людзям на радасць.

— Пагаворым пра рэзервы.

— Мы спрабуем пашыраць зону свайго уплыву, выяжджам гандляваць у суседнюю Рэсію. У Наваполацка многа гарадоў-пабрацімаў, у тым ліку Адзіноца, што ў Падмаскоўі. Цэлы тыдзень гандлявалі там напрырададні школьнага сезона на гарадскіх плошчах, у іншых людных месцах. Я пакуль не скажу, што гэта вельмі прыбытковая, бо Расія беларускімі таварамі забяспечана. Там адкрываюцца беларускія гандлёвыя дамы, прадстаўніцтвы. Так што патрэбна вельмі ўважана выбіраць рэгіён.

Шукае новыя магчымасці наша грамадскае харчаванне. Скажам, у «Бярозцы» і ў кавярні-піцэрні «Смайль» працуюць свае кандытарскія цэхі. Выпускаюць булчак з разнастайным начынем, пачынае аж трыццаці відаў, пірагі з дражджавым, слоеннага і пясочнага цеста, рулеты. А ў кавярні «Смайль плюс» зроблі акаўнт на беларускую кухню. Калі гараджане хочуч паесці мяснаты з білінамі па баблінных рэзпэтах, яны прыходзіць менавіта сюды.

— Што дапамагае вам арыентавацца ў спяўняючым попыце?

— Нашы прафесійныя маркетологі праводзяць анкетаванне, а ў магазінах пачалі ўстаўляваць спецыяльную праграму «Супермаг», якая дазваляе бачыць, як ідзе рэалізацыя таварных груп за гадзіну, за некалькі гадзін, за суткі. Ведаем, якія астаткі і колькі іх, і можам паўплываць на сітуацыю.

Спяўняючы попыт напрамую залежыць ад якасці прадуктаў і тавараў, таму ўважліва сочым за тым, каб у гандаль трапілі толькі якасныя тавары. У магазінах за прыёмку тавараў

УНП 300043764.

«УВАЖЛІВА СЛУШАЕМ ПУЛЬС ГОРАДА»

У горадзе беларускіх нафтаіхіміку вельмі папулярныя ўласнае кабельнае тэлебачанне і тэляінфармацыйныя і аналітычныя праграмы, якія яно рыхтуе і перадае. Секрэтамі такой папулярнасці дзеліцца дырэктар мясцовай тэлеадыёма-кампаніі Аляксандр АСЕНКА.

— Галаўное наша прадпрыемства — КУП «Наваполацкае кабельнае тэлебачанне «Вектар». Яно з'яўляецца заснавальнікам некамерцыйнай арганізацыі «Установа Тэлепраграмы Вектар ТВ» — сродку масавай інфармацыі, які рыхтуе і выпускае ў эфір тэлевізійныя і радыёпраграмы. А само галаўное прадпрыемства займаецца кабельным тэлебачаннем (аналагавым і лічбавым), мае функцыі інтэрнэт-правайдэра, абслугоўвае адрывічны сайт горада Novopolotsk.by. Ндаўна пад нашым «крылом» пачала працаваць і FM-радыёстанцыя.

Інакш кажучы, ажыццяўляем рэтрансляцыю для насельніцтва і для юрыдычных асоб, якія заказваюць нашы паслугі, агульнадаступнага пакета тэлевізійных праграм дзяржаўнага нацыянальнага тэлеканала, а таксама трансліруем пашыраны пакет тэлеадыёмапраграм, аказваем іншыя паслугі.

— Відаць, вы адзіны сярэд кабельных аператараў, хто мае ўласны тэлевізійны сродак масавай інфармацыі?

— У асноўным, кабельны аператар — гэта аператар сувязі, які больш нічым не займаецца. А мы развіваем уласнае вясччанне. Гэтаму спрыяюць канструктыўная пазіцыя мясцовай улады, а таксама тое, што ў горадзе надзвычай развітая кабельная сетка. Ёсць яшчэ адзін кабельны аператар, з якім мы знайшлі агульную мову, і свае праграмы вясчаем ва ўсё кватэ-

За пультам — інжынер відэастантанку Максім КАРАЛЬКОУ.

Прадастаўляем суразмоўцу

Аляксандр Асенка родам з Наваполацка. Закончыў політэхнічны тэхнікум і Наваполацкі ўніверсітэт. У 1992 годзе прыйшоў працаваць на «Вектар» у якасці механіка электрычных кабельных сетак. Прайшоў усё прыступкі службовай лесіцы. Кіраўнік «Вектара» з 1998 года.

Прыняў прадпрыемства з вялікімі запатрабаваннямі, тут людзі па паўгода не атрымлівалі зарплату. Паведаўшая на ініцыятыўе дырэктара рэарганізацыі, стварэнне дадчынных прадпрыемстваў і ўмелае гаспадаранне вывелі калектыву медыа-холдынга ў шэраг паспяхоўных.

— У 2005 годзе з аднакай закончыў Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусі.

— Галаўное наша прадпрыемства — КУП «Наваполацкае кабельнае тэлебачанне «Вектар». Яно з'яўляецца заснавальнікам некамерцыйнай арганізацыі «Установа Тэлепраграмы Вектар ТВ» — сродку масавай інфармацыі, які рыхтуе і выпускае ў эфір тэлевізійныя і радыёпраграмы. А само галаўное прадпрыемства займаецца кабельным тэлебачаннем (аналагавым і лічбавым), мае функцыі інтэрнэт-правайдэра, абслугоўвае адрывічны сайт горада Novopolotsk.by. Ндаўна пад нашым «крылом» пачала працаваць і FM-радыёстанцыя.

— Відаць, вы адзіны сярэд кабельных аператараў, хто мае ўласны тэлевізійны сродак масавай інфармацыі?

— У асноўным, кабельны аператар — гэта аператар сувязі, які больш нічым не займаецца. А мы развіваем уласнае вясччанне. Гэтаму спрыяюць канструктыўная пазіцыя мясцовай улады, а таксама тое, што ў горадзе надзвычай развітая кабельная сетка. Ёсць яшчэ адзін кабельны аператар, з якім мы знайшлі агульную мову, і свае праграмы вясчаем ва ўсё кватэ-

ры Наваполацка. У гэтым наша адрозненне ад іншых сродкаў масавай інфармацыі, вялікі пліус.

Прычым наша інфармацыя трансліруецца не ў пашыраным пакеце, які каштуе даволі дорага. Яна вясчаецца разам з агульнадаступным каналам, і плата за яе чыста сімвалічная — фактычна толькі за тэхнічнае абслугоўванне сеткі. І перадачы даступныя нават сацыяльна малаабараненым слаям насельніцтва.

— Раскажыце, калі ласка, пра творчы складнік вашай работы.

— З самага пачатку зроблі акаўнт на інфармацыю. Выкарыстоўваем стужку афіцыйных навін Беларускага тэлеграфнага агенцтва — з адпаведнай спасылкай, але ў асноўным даем мясцовыя навіны. Стараемся расказаць аб усіх падзеях, якія здараюцца ў горадзе і нават рэгіёне.

Нашы навіны гучаць у шэсць гадзін раніцы, затым у сем гадзін. Мы паўтарам навіны мінулага дня і даём анонсы — што чакаецца сёння. Ранішняя праграма (а яна так і называецца — «Раніца») доўжыцца да 8.30, ідзе ў рэжыме non-stop: навіны чаргуюцца з музыкай і мультфілімамі для дзяцей, забаўляльнымі праграмамі.

Калі гаварыць пра вярчальнае вясччанне, то гараджане, якія зноў сабраліся дома, каля тэлевізара, пачуюць навіны ў 19.30, затым у 22.00 — мы падводзім вынікі дня. У вясчэрні час ідуць і наш папулярны «Рубікон», які пратрымаўся з 2002 года, і астатнія праграмы. А вось хрысціянскую праграму паказваем у нядзелю ўдзень, у 15.00, каб было зручна насельніцтву.

Даём таксама іншую інфармацыю, якая цікавая ўсім — напрыклад, той жа прагноз надвор'я. Не абмяжоўваемся толькі сухімі лічбамі, а ідзем у горад з камерай і прасім гараджан зачытаць прагноз. Гэта надае мясцовы каларыт.

Наогул, напрамку да гараджан звяртаемся часта. Скажам, ёсць у нас такая пастаянная рубрыка — «Дзесяць адказаў», пад яе праводзім апытванні менавіта на вуліцы. Напрыклад, калі абмяркуюем работу жыллёва-камунальнай гаспадаркі, то цікавімся думкай розных слаёў і ўзростаў груп насельніцтва — пенсіянераў, моладзі, гаспадароў прыватных катэджы і гэтак далей. Матэрыялы гэтай рубрыкі ідуць без каментарыяў і ўспрымаюцца як голас народа, і да яго прыслухоў-

ваюцца. А тыя, да каго мы звяртаемся на вуліцы з просьбай даць картатке інтэр'ю мясцоваму тэлебачанню, адносяцца да нашай просьбы з разуменнем і стараюцца быць максімальна аб'ектыўнымі ў сваіх ацэнках.

На рабоче і дома яны ўсіх папярэдняць, што трапілі на «блакітны экран». Зразу мела, што і там, і там пройдзе абмеркаванне праблемы, якую мы закранулі. Нам патрэбнаўчы пераказаць калектывную думку. І як правіла, рэзюман ад кожнай таю перадачы вялікі, што і патрэбна было «даказаць». Размова часцей за ўсё ідзе пра нейкія недапраўкі, і чыноўнікі, якія таксама глядзяць нашы выпускі, вымушаны верыць чалавеку перад камерай які першакрыніці. І імкнуцца больш-менш аператыўна выправіць сітуацыю яшчэ да нашага адрывічнага звароту да іх па рэагаванне.

Добраўпарадкаванне гарадскіх тэрыторый, тэмпература ў кватэрах, злычынства вандалаў — тэмы для абмеркавання могуць быць самыя розныя, але характэрная рыса — шчырасць суразмоўцаў і нават, скажам так, праўда жыцця, якая прысутнічае ў кадрах. У гэтым, відаць, сакрэт папулярнасці мясцовага тэлебачання, і не толькі нашага.

Чарговы выпуск рыхтуюць галоўны рэдактар Кацярына ТУСЦІКАВА і карэспандэнт Ксенія ЦВЯЦІЦКАЯ.

Але праўда не бывае аднабокай. Крытыкуючы тую ж ЖКГ, мы адначасова заклікаем (іншы раз гэты заклік падразумяваецца, «чытаецца» між радкоў) гараджан ашчадна ставіцца да грамадскай маёмасці, грамадскага набытку, што бо гэта ні было — падзеі ці кватэра ў мікрараёне, злычыннасць аднаго пад вокнамі дома ці заслужаны і дэклараваныя заканадаўца спакой суседзям. Усё ж галоўнае багацце горада — яго людзі. Гэта яны ўзялі на глухім беразе Заходняй Дзвіны прыгажун Нафтаград. Дзякуючы ім сэрца Беларускай нафтаіхіміі б'еца «перабываю». І класацыя пра іх — адзін з нялічаных законаў Наваполацка.

— Вы даяце і крымінальную хроніку?

— Гэта якраз праграма «Рубікон», пра якую я ўспамінаю. Яна расказвае аб надзвычайных здарэннях у горадзе і рэгіёне за тыдзень, аб ходзе расследавання рэзанансных спраў, асвятляе дзейнасць сілавых структур. Рыхтаваць яе дапамагаюць нашы дзівія і добрыя партнёры — гарадская пракуратура, аддзел МУС, а зараз ужо і мясцовая структура Следчага камітэта, судовыя органы. І вядома ж, ДАІ. Галоўная задача, якую вырашае «Рубікон», — прафілактыка правапарушэнняў, а не смакаванне надзвычайных здарэнняў. Ёсць месца і каментарыю юрыста.

Праграма карыстаецца папулярнасцю ў насельніцтва. Магчыма, яшчэ і таму, што мы здымаем практычна ўсё, што адбываецца ў горадзе. Праўда, адразу паказваем толькі хроніку, а вось асноўны масіў трымаем у архіве да таго часу, пакуль вырашалінае слова не скажа суд. Тады маем права паказаць падзеі больш шырока і пракаментуваць іх, правільна расставішы акаўнты.

Рыхтуем культурную праграму, супрацоўнічаем нават з дзіцячай творчай студыяй пры цэнтры пазашкольнай работы. Стараемся, каб палітра мясцовых навін была багатая і разнастайная. Практыка пераконае: чым большае напуленне нашых перадач мясцовай тэматыкай, мясцовымі матэрыяламі, мясцовай спецыфікай, тым большую цікавасць яны выклікаюць і тым большы атрымліваецца рэзананс.

ОАО «Гомельобрелкама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Полесьстрой» (продавец)

извещает о проведении «06» апреля 2012 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16

Table with 4 columns: № лота, Наименование, Адрес объекта, Начальная цена с учетом НДС, Бел. руб., Задаток с учетом НДС, Бел. руб.

Продавец: Открытое акционерное общество «Полесьстрой», ул. Пушкина, 32, 247760, г. Мозырь, Гомельская обл. Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота.

Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (Открытое акционерное общество «Полесьстрой») р/с 3012200150015 в Мозырском отделении ОАО «Белгоспромбанк», код 945, УНН 400083079, ОКПО 01357299, по «04» апреля 2012 года включительно.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: ул. Гагарина, 20, каб. 2-16, г. Гомель в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и 14.00 до 17.00 от даты опубликования настоящего извещения по «04» апреля 2012 включительно.

К заявлению прилагаются следующие документы: заверенная копия банка платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении (информационном сообщении); индивидуальный предпринимателем – копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации; юридическим лицам – доверенность, выданная представителем лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица; иностранных юридических лиц, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств, иностранных государств и их административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организации – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписки из торгового реестра страны происхождения (выписки должны быть подготовлены в течение шести месяцев до подачи заявления на уча-

стие в торгах) либо иной эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Проводится аукцион в соответствии с действующим гражданским законодательством Республики Беларусь, в т.ч. Положением ОАО «Гомельобрелкама» филиал «Эксперт-Услуга» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части). Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 19.01.2012 г.

Дополнительная информация по телефону организатора аукциона: 8 (0232) 74 17 34, 74 89 64 и на сайте gomelobireklama.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА по продаже объектов республиканской собственности и права заключения договоров аренды земельных участков для обслуживания недвижимого имущества

Предмет аукциона, место нахождения имущества, информация о земельном участке

Table with 4 columns: № лота, Наименование, Адрес объекта, Начальная цена предмета аукциона

Капитальные строения инв. № 400/С-51384, инв. № 400/С-51387, инв. № 400/С-51372, инв. № 400/С-51375, инв. № 400/С-51376, инв. № 400/С-51377, инв. № 400/С-51378, инв. № 400/С-51379, инв. № 400/С-51380, инв. № 400/С-51381, инв. № 400/С-51385, инв. № 400/С-51388, расположенные по адресу: г. Гродно, ул. Капличная, д. 9, и право заключения договора аренды земельного участка с кадастровым номером 44010000001004320 площадью 1,9772 га сроком на 50 лет

Продавец недвижимого имущества: Республиканское унитарное сельскохозяйственное предприятие по племенному делу «Гродненское племпредприятие». (8 0152) 92 12 79, 99 12 57

Сведения об объектах недвижимости: Инв. № 400/С-51384 – свинарник № 1 с двумя пристройками, 1970 г.п., общ. пл. 686,7 кв.м, материал стен – кирпич, силикатные блоки; три молниеводода металлических. Инв. № 400/С-51387 – свинарник № 3 1971 г.п., общ. пл. 577,5 кв. м, кирпичный, асфальтобетонное покрытие пл. 4221,1 кв.м, цементобетонное покрытие пл. 32,4 кв.м, газон обыкновенный 208 кв.м, опорная бетонная стена, бетонный бортовой камень, железобетонный бетонный, канализационная сеть, зеленые насаждения (6 шт.), живая изгородь (17 шт.), два молниеводода металлических, уборная 1971 г.п. Инв. № 400/С-51372 – теплогенераторная 1986 г. п. общ. пл. 13,4 кв.м, одноэтажная, кирпичная. Инв. № 400/С-51375 – теплогенераторная 1989 г. п. общ. пл. 13,6 кв.м, одноэтажная, кирпичная. Инв. № 400/С-51376 – теплогенераторная 1989 г. п. общ. пл. 14,4 кв.м, одноэтажная, кирпичная. Инв. № 400/С-51378 – весовая-50т 1989 г. п. общ. пл. 12,9 кв.м, одноэтажная, кирпичная. Инв. № 400/С-51379 – проходная-категора 1974 г. п. общ. пл. 34,4 кв.м, одноэтажная, кирпичная. Инв. № 400/С-51380 – гаражи-склад 1972 г. п. общ. пл. 322,2 кв.м, одноэтажные, материал стен – кирпич, силикатные блоки. Инв. № 400/С-51381 – склад 1974 г. п. общ. пл. 124,8 кв.м, одноэтажный, материал стен – кирпич, силикатные блоки. Инв. № 400/С-51385 – свинарник № 2 с пристройкой, 1971 г.п., общ. пл. 655,1 кв.м, кирпичный, водопроводная сеть 246,4 м, два молниеводода металлических, водонапорная башня. Инв. № 400/С-51388 – склад с двумя пристройками и навесом, 1974 г. п. общ. пл. 125,1 кв.м, одноэтажный, материал стен – силикатные блоки

Условия аукциона по продаже недвижимого имущества: вовлечение объекта в хозяйственный оборот в течение трех лет с момента заключения договора купли-продажи, в установленном порядке получение разрешения на проведение проектно-исследовательских работ; в договоре купли-продажи предусматривать ответственность покупателя за неисполнение условий аукциона

Условия использования земельного участка: использование земельного участка для производственного назначения, внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение расходов, связанных с проведением аукциона и подготовкой документации, необходимой для его проведения; заключение победителем аукциона с Гродненским городским исполнительным комитетом договора аренды земельного участка сроком на 50 лет и осуществление в двухмесячный срок после принятия решения Гродненского городского исполнительного комитета о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение в установленном порядке разрешения на проведение проектно-исследовательских работ и разработка строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий два года, с условием предоставления генплана в течение одного года; осуществление строительства объекта в сроки, предусмотренные проектно-сметной документацией. В договоре аренды земельного участка будут предусматриваться штрафные санкции и расторжение договора аренды в одностороннем порядке с изъятием земельного участка, без компенсации затрат, в случае невыполнения победителем аукциона условий использования земельного участка

Организатор аукциона: Гродненский областной территориальный фонд государственного имущества (фонд «Гродноблгосимущество», 230023, г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39 (форма работы с 8.30 до 17.00 и с 14.00 до 12.30, кроме выходных и праздничных дней), тел.: (8 0152) 74 53 86, 72 15 29, 74 53 82; www.region.grodno.by, gki.gov.by

1. Аукцион состоится 26 апреля 2012 года в 11.00 по адресу: 230023, г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39.

2. Аукцион является открытым, его участниками могут быть граждане, юридические лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, а также иностранные инвесторы.

3. Заявления на участие в аукционе принимаются Организатором аукциона по 19 апреля 2012 года до 16.00 по адресу: г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39, кабинет 6.

К заявлению прилагаются следующие документы: документ, с отметкой банка, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) счет Организатора аукциона – фонда «Гродноблгосимущество» № 3642900000187, МФО 152101752 в филиале ОАО Гродненского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, УНН 500044549, участник аукциона, желающий участвовать в аукционе в отношении нескольких предметов аукциона, вносит задатки в размере, установленном для каждого из предметов аукциона; при необходимости – юридическим лицом Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателем – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариально-о засвидетельствования; иностранным юридическим лицом – копии учредительных документов и выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иной эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность; заверенный переводом на белорусский или русский язык; представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, при необходимости легализованная в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов заявителем (его представителем) предъявляют документ, удостоверяющий личность, а руководителем юридического лица также – документ, подтверждающий его полномочия. Представителям юридических лиц просьба иметь при себе учредительные документы. Консолидированными участниками дополнительно прилагаются: оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе; сведения о средней численности работников микроорганизаций, заверенные подписью руководителя и печатью; уполномоченным лицом (его представителем) – доверенности, выданные индивидуальными предпринимателями и (или) микроорганизациями, заключившими договор о совместном участии в аукционе.

4. Продавец обеспечивает возможность ознакомления заинтересованных лиц с объектами продажи.

5. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона (продажи конкретного предмета аукциона) в любое время, но не позднее чем за три дня до даты его проведения.

6. В случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет аукциона продается этому участнику (далее – претендент на покупку) при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

по продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителем аукциона в отношении соответствующего предмета аукциона.

Если два и более участника аукциона согласились с объявленной аукционистом ценой, но ни один из них не согласился со следующей объявленной им ценой, аукционист предлагает участникам аукциона объявить свою цену, которая должна быть выше последней цены, с которой согласился участник аукциона. После объявления участником аукциона своей цены аукционист называет аукционный номер этого участника и предложенную им цену. При этом предложенная участником аукциона цена, равная цене, предложенной другим участником аукциона, не принимается. Участники аукциона объявляют свою цену до тех пор, пока не останется только один участник, предложивший наиболее высокую цену. Аукционист называет аукционный номер этого участника, трижды предложенную им цену и при отсутствии предложенных иных участников аукциона объявляет о продаже предмета аукциона; а участник аукциона – победителем аукциона по соответствующему предмету аукциона. Если после предложения аукциониста участникам аукциона объявить свою цену только один из участников объявит свою цену, аукционист называет аукционный номер этого участника, трижды предложенную им цену и при отсутствии предложенных иных участников аукциона объявляет о продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителем аукциона по соответствующему предмету аукциона. Если ни один из участников аукциона не предложил свою цену, аукцион в отношении соответствующего предмета аукциона признается несостоявшимся.

По результатам аукциона подписывается протокол о результатах аукциона или протокол о признании аукциона несостоявшимся (далее – протокол).

6. По заявлению победителя аукциона (претендента на покупку) местным исполнительным комитетом предоставляется расписка внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка. Указанное заявление подается победителем аукциона (претендентом на покупку) в местный исполнительный комитет не позднее одного рабочего дня после утверждения протокола. Решение о предоставлении расписки внесения платы за право заключения договора аренды земельного участка принимает местный исполнительный комитетом в течение 5 рабочих дней со дня получения заявления о предоставлении расписки.

9. Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результате аукциона внести плату (часть платы – в случае предоставления расписки ее внесения соответствующими исполнительными комитетами) за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, включая расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, формирование земельного участка и изменение земельного участка в результате такого формирования, в том числе с государственной регистрацией в отношении этого участка, и выписку из Единого государственного реестра недвижимости участника аукциона (претенденту на покупку), выдает экземпляр протокола и заключает с ним договор аренды земельного участка.

10. После совершения победителем аукциона (претендентом на покупку) указанных действий и представления организатору аукциона, продавцу и в местный исполнительный комитет копий платежных документов, но не позднее 2 рабочих дней, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона продавцом заключается договор купли-продажи недвижимого имущества. В тот же день местный исполнительный комитет передает выписку из Единого государственного реестра недвижимости участника аукциона (претенденту на покупку), выдает экземпляр протокола и заключает с ним договор аренды земельного участка.

11. Оплата стоимости приобретенного объекта республиканской собственности осуществляется в течение 30 календарных дней со дня заключения договора купли-продажи, в установленном законодательством порядке: победителем аукциона (претендентом на покупку), являющимся резидентом Республики Беларусь, – в рублях; победителем аукциона (претендентом на покупку), являющимся нерезидентом Республики Беларусь, – в рублях либо в иностранной валюте по курсу Национального банка на дату платежа.

Совместное открытое акционерное общество «ФЕРЕЙН»

Учетный номер платежника: УНП 190209496 Вид деятельности: Производство фармацевтических препаратов Организационно-правовая форма: Открытое акционерное общество Орган управления: Юридическое лицо без государственной подчиненности Единича измерения: млн руб. Адрес: 220014, г. Минск, пер. С. Ковалевской, 52а, 28

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2012 г.

Table with 5 columns: АКТИВ, Код строки, На начало года, На конец отчетного периода

ОАО «АМКДОР-УНИМОД»

Учетный номер платежника: 100010116 Вид деятельности: производство общемашиностроительных узлов и деталей Организационно-правовая форма: ОАО Орган управления: ОАО «АМКДОР» Единича измерения: млн руб. Адрес: 220073, г. Минск, Пинская, 18

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2012 г.

Table with 5 columns: АКТИВ, Код строки, На начало года, На конец отчетного периода

Table with 5 columns: 1, 2, 3, 4

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ с 01 января 2011 г. по 01 января 2012 г.

Table with 5 columns: Наименование показателей, Код строки, За отчетный период, За аналогичный период

Table with 5 columns: 1, 2, 3, 4

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ с 01 января 2011 г. по 31 декабря 2011 г.

Table with 5 columns: Наименование показателей, Код строки, За отчетный период, За аналогичный период

Table with 5 columns: 1, 2, 3, 4

РАСШИФРОВКА ОТДЕЛЬНЫХ ВНЕРЕАЛИЗАЦИОННЫХ ДОХОДОВ И РАСХОДОВ

Table with 6 columns: Показатель, За отчетный период, За аналогичный период

Table with 5 columns: 1, 2, 3, 4

РАСШИФРОВКА ОТДЕЛЬНЫХ ВНЕРЕАЛИЗАЦИОННЫХ ДОХОДОВ И РАСХОДОВ

Table with 6 columns: Показатель, За отчетный период, За аналогичный период

Информация об открытом акционерном обществе ОАО «Амкор-Унимод» и его деятельности по состоянию на 1 января 2012 г.

5. Количество акционеров – всего – 395, в том числе: юридических лиц – 2, физических лиц – 393.

6. Информация о дивидендах и акция:

Table with 4 columns: Наименование показателя, Единица измерения, За отчетный период, За аналогичный период

Просроченная дебиторская задолженность – 604 385

Среднечисленность работников (человек) – 195.

Руководитель: П.Н. Шляев Главный бухгалтер: М.Н. Душевская

Мікалай ФЯСЬКОЎ:

«Нізкі сярэдні бал не з'яўляецца вынікам нізкай якасці тэставых заданняў»

Як вы мяркуеце, пра што можа думаць абітурыент, які мае ў школьным атэстаце «васьмёрку», а на цэнтралізаваным тэсціраванні набірае ўсяго 11 балаў па гэтым прадмеце? Першае, што прыходзіць яму ў галаву, напэўна, што ў сістэме цэнтралізаванага тэсціравання адбыўся нейкі тэхнічны збой. Аднак высвятляецца, што ніякага тэхнічнага збою не было, а малады чалавек не змог справіцца нават з элементарнымі заданнямі часткі А, дзе абітурыенту прапануюцца правільныя адказы, а за заданні з вобласці В ён і ўвогуле не браўся. На жаль, такіх выпадкаў неадведнасці адзнак у школьных атэстатах з рэальным узроўнем ведаў іх уладальнікаў даволі шмат.

— Гэта вельмі небяспечна, калі выпускнік неадэкватна сябе ацэньвае. І проста недапушчальна, калі школьны настаўнік дапамагаючы яму памыляцца, выстаўляючы завышаны адзнакі, — лічыць міністр адукацыі Сяргей МАСКЕВІЧ. — Гэта калі і не брак у нашай рабоце, але, сама меней, недапрацоўка.

На думку кіраўніка галоўнага адукацыйнага ведамства, вынікі тэсціравання — вельмі важны і адначасова трывожны сігнал для работнікаў адукацыі, паколькі аналіз вынікаў ЦТ выяўляе штогод у ведах абітурыентаў такія праблемы, якіх у прынцыпе быць не павінна. Менавіта таму Нацыянальнаму інстытуту адукацыі і ўпраўленню адукацыі было даручана разабрацца ў прычынах памылак, якія абітурыенты дапускаюць, адказваючы на элементарныя пытанні ў тэстах, і прапанаваць дзейсныя захады па выпраўленні сітуацыі: «Сёння мы шукаем сістэмныя памылкі, гэта значыць, памылкі ў функцыянаванні нашай сістэмы: у вучэбных праграмах, у падручніках, у рабоце нашых настаўнікаў».

Дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Мікалай ФЯСЬКОЎ лічыць, што школьны бал — гэта ацэнка настаўніка ведаў школьніка, якая пры гэтым выконвае і ролю стымулу ў навучанні, таму часта завышаецца. Школьны настаўнік не толькі ацэньвае кожнага вучня, але і ўлічвае мінулыя яго заслугі, актыўную грамадскую працу, індывідуальныя якасці. Тэставы бал фарміруецца статыстычна і паэвалюцыйна ўсялякай суб'ектыўнасці.

— Для нас не мае значэння ні сацыяльны статус абітурыента, ні яго знешні выгляд. Мы не можам улічваць, хто здаваў экзамен — флегматык ці сангвінік. Асноўная задача цэнтралізаванага тэсціравання — гэта супастаўленне ўзроўню падрыхтоўкі абітурыентаў у пэўнай галіне ведаў і ў ранжыраванне ў залежнасці ад узроўню падрыхтоўкі па канкрэтным вучэбным прадмеце. І ні ў якім разе нізкі сярэдні бал па шэрагу прадметаў не з'яўляецца вынікам «нізкай» якасці тэставых матэрыялаў або дзеючай метадычнай разліку тэставага бала. Скажыце, ці можна крыўдзіцца на градушкі, які сігналаўе, што ў хваорга высокая тэмпература?

Як тлумачыць Мікалай Фяскоў, у тэсты, якія выкарыстоўваюцца для правядзення ЦТ, уключаюцца заданні з максімальнай дыферэнцыравальнай здольнасцю, што даюць найбольш роўны ў адзнацы абітурыентаў, і

ванна, існуе вобласць В, дзе няма адказаў на прапанаваныя пытанні і заданні. Заданні вобласці В у большай ступені дэвалюцуюць дыферэнцыраваць абітурыентаў з больш глыбокай падрыхтоваўкі. Хоць, як паказвае практыка, іярэдкі менавіта моцныя абітурыенты спатыкаюцца на простых заданнях.

— У аснове метадычнай разліку тэставага бала пакладзена стабальная шкала, якая

Фота Марыны БЕГУН-КОВАЙ.

адбракоўваюцца заданні, з якімі не справіўся ў пункту гледжання ранжыравання абітурыентаў, неінфарматыўныя.

«Адна з самых распаўсюджаных памылак — гэта ўспрыманне намеру задачы. Абітурыентам здаецца, што чым большая аб'ёмная задача, тым больш складана яна рашаецца»

Існуюць пэўныя законы пабудовы тэста, згодна з якімі ўзровень заданняў павінен узрастаць: абітурыент пры выкананні тэста рухаецца ад простых да больш складаных заданняў. Заданні часткі А, дзе прапануюцца варыянты адказаў, правяраюць або ўменне лагічна разважаць, або ўменне аналізаваць і хутка рабіць выснову, або выбіраць правільны адказ з падобных. Правільна сфармуляванае заданне патрабуе ўдумлівага аналізу і супастаўлення магчымых варыянтаў рашэння. Праўда, ёсць пытанне: а колькі ж павінна быць дыстрактару ў адным заданні (праўдападобных варыянтаў адказаў)? Закрываць заданні вобласці А могуць мець 4-5 варыянтаў адказаў — прапаноўваць большую колькасць варыянтаў неметаагодна, паколькі гэта вымагае больш часу і ўскладняе выкананне тэста.

А для таго, каб тэст мог больш дакладна падаваць рэйтынг удзельнікаў тэсціра-

дазваляе нам не толькі прыняць пад увагу колькасць правільна выкананых заданняў тэста, але і ўлічыць адносна складанасць кожнага выкананага ці нявыкананага задання, — тлумачыць Мікалай Фяскоў. — Пры гэтым складанасць кожнага задання вызначаецца статыстычна, і залежнасці ад колькасці ўдзельнікаў, якія правільна выканалі гэты заданне. Чым больш колькасць абітурыентаў справіліся з тэставым заданнем, тым меншы вагавы каэфіцыент яго складанасці. Метадычна разліку тэставага бала дазваляе разлічваць як тэставы бал для заданняў з адзіным правільным адказам, так і тэставы бал для заданняў, якія дапускаюць некалькі правільных адказаў. Так, напрыклад, пры правярцы работ удзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання па беларускай і рускай мовах улічваюцца і часткова правільныя адказы на заданні, у якіх дапускаецца некалькі правільных адказаў з ліку прапанаваных дыстрактару.

Улічваючы, што цэнтралізаванае тэсціраванне праводзіцца адзін раз на год і ўсе яго удзельнікі адначасова выконваюць адны і тыя ж варыянты тэста, шкала размеркавання балаў, якая існуе ў нас, здымае недахопы, уласцівыя іншым шкалам ацэньвання. Яна проста і зразумела ўсім, і кожны абітурыент мае магчымасць сам пералічыць свой тэставы бал і пераканацца, што памылкаў у адзнацы яго работы дапушчана не было.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Парады ад спецыялістаў па падрыхтоўцы да цэнтралізаванага тэсціравання:

О При падрыхтоўцы да тэсціравання лепш не захапляцца зборнікамі тэстаў. Галоўнае — выконваць патрабаванні школьнай праграмы і бліжэй пазнаёміцца з зацверджанымі праграмамі ўступных іспытаў. Падрыхтоўку трэба весці па школьных падручніках, звяртаючы ўвагу на ўсялякія заўвагі, дадатковы матэрыял, даведнікі і практыкаванні. Тэставыя зборнікі — толькі дапаможны сродак для дыягнастыкі ведаў. І тым больш не варта дэваляваць шматлікіх інтэрнэт-сайтам, якія заклікаюць абітурыентаў атэсціраваць свае веды.

О Алгебра, і геаметрыя — навукі, дзе навучанне пабудавана па дакладным алгарытме «ад простага да складанага», пры гэтым кожная наступная тема з'яўляецца прамым ці ўкосным працягам папярэдняй. Абітурыент, які выбірае матэматыку ў якасці ўступнага экзамену, павінен валодаць рацыянальнымі вылічальнымі прыёмамі, ведаць шмат формул (ці пры неабходнасці ўмець вывесці патрэбную формулу) і ўмець прымяняць іх у ходзе рашэння ўраўненняў, прыкладаў, задач часткі А, дзе трэба выбіраць правільны адказ з прапанаваных варыянтаў, так і часткі В, дзе адказ трэба знайсці самастойна. Алгарытм рашэння задач павінен узнікаць ужо ў працэсе чытання ўмовы. Першыя заданні ўвогуле можна рашаць вусна, але для гэтай трэба, як той казаў, набыць руку.

О Адна з самых распаўсюджаных памылак — гэта ўспрыманне намеру задачы. Абітурыентам здаецца, што чым больш аб'ёмная задача, тым больш складана яна рашаецца. На практыцы ў большасці выпадкаў гэта не так. Чым больш аб'ёмная ўмова задачы, тым больш яна змяшчае зыходных даных, падставіўшы якія ў патрэбныя формулы абітурыент атрымае адказ. Галоўнае — умець правільна запісаць кароткую умову задачы і выбіраць неабходныя формулы, у той час як у заданні з невялікай колькасцю даных усю неабходную інфармацыю для пошуку правільнага варыянта вам давядзецца знаходзіць самім.

О На тэсціраванні па фізіцы абітурыенты нярэдка дэманструюць недастатковую матэматычную падрыхтоўку. Рашыўшы задачу «фізічна», яны дапускаюць памылкі ў рашэнні сістэмы ўраўненняў, у матэматычных пераўтварэннях формул, пры выкананні дзеянняў з вектарамі, трыганаметрычнымі функцыямі і гэтак далей. Некаторыя дапускаюць памылкі пры аналізе графікаў, не могуць прымяняць правылы прыблізных вылічэнняў.

О Спецыфіка тэстаў па географіі заключаецца ў тым, што яны, як правіла, насьцяганы фактычнымі і колькаснымі данымі, на якія пры падрыхтоўцы да вуснага экзамену звычайна не звяртаецца належнай увагі. Абітурыентам зусім не пашкодзіць ведаць даты географічных адкрыццяў, географічных рэкорды, азімуты асноўных напрамкаў, сярэднія тэмпературы паветра на сезонна года ў кліматычных паясах, фізіка-і эканоміка-геаграфічныя раёны, узроўні ўрбанізацыі, краіны свету і іх сталіцы і г.д. Абавязкова трэба класіфікаваць паняцці тэрміналагічны слоўнік, што дапаможа справіцца з выкананнем заданняў з часткі В. Да таго ж пастаянным спадарожнікам пры падрыхтоўцы да экзамену павінна стаць географічная карта: прачытаў чарговую тэму, узяў карту, падключыў зрокавую памяць, зафіксаваў карту або яе фрагмент у галаве. Класіфі пералік асноўных тэрмінаў і паняццяў зусім не пашкодзіць і тым, хто збіраецца здаваць тэсціраванне па біялогіі. Для лепшага запамінавання матэрыялу і яго разумення мэтазгодна на аснове прачытанага складаць і маляваць лагічныя схемы і малючкі. Пры складанні схем і выкананні малючковай працы не толькі зрокавая, але і механічная памяць, што спрыяе лепшаму запамінаванню матэрыялу.

О Варта памятаць, што педагогічныя тэсты — гэта не школьная кантрольная работа, і дэфіцыт часу — адна з умоў выканання тэста, які дазваляе дыферэнцыраваць абітурыентаў па ўзроўні іх падрыхтоўкі. Таму трэба вучыцца пераарганізаваць час: выкананне заданняў 1-2 узроўняў складанасці трэба даводзіць да аўтаматызму, каб больш часу засталася для рашэння разліковых задач і ланцужкоў пераўтварэнняў. Правільная самаарганізацыя — залог поспеху на ЦТ.

О Увогуле ў невялікай ступені нядаўна абітурыентаў на цэнтралізаваным тэсціраванні абумоўлены зусім не прабеламі ў ведах, а недастатковай псіхалагічнай і тэхнічнай падрыхтоваўкі. Разгубліліся, не дочыталі заданне да канца, няправільна зразумелі, што ад іх чакаюць стваральныя тэсты... Улічваючы, што ў тэсце максімальна адлюстраваны межы прадмета, у яго ўключаны заданні для аўтаматызму складанасці, а таксама дзейнасці абмежаваны ў часе на яго выкананне, якія патрабуюць ад удзельніка тэсціравання не толькі хуткасці, але і ўмення лёгка пераключыцца з аднаго задання на іншае, далёка не ўсе удзельнікі цэнтралізаванага тэсціравання з аднолькавым поспехам справіляюцца з усімі заданнямі. Тут важна ўсё: і ўменне арганізаваць работу ў стрэсавай сітуацыі, і мабільнасць мыслення, і ўласціваці памяці...

«Вузел сістэм БрГТУ» — у амфітэатры «Славянскага базара»

Хто хоць аднойчы быў у Віцебску на «Славянскім базары», той не мог не звярнуць увагу на незвычайны дах амфітэатра. Асабліва эфектна выглядае канструкцыя ноччу з рознымі падсветкамі. А распрацавана збудаванне ў лабараторыях кафедры будаўнічых канструкцый Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта пад навуковым кіраўніцтвам прафесара Драгана.

Спецыялісты прыйшлі да высновы, што збудаванне над віцебскім Летнім амфітэатрам з'яўляецца ўнікальным не толькі для горадабудуўніцтва рэспублікі, але і ў сусветным маштабе. Перш за ўсё таму, што ў ім прымянілі канструкцыю, якая рэдка выкарыстоўва-

Знакаміты вузел сістэм БрГТУ — аснова канструкцыі пакрыцця амфітэатра.

юцца для такіх вялікіх памераў (пралет у 120 метраў, шырыня якой у сярэдняй частцы складае 71 метр). Пакрыццё уяўляе сабой абалонку ў выглядзе рашоткі, якая ўсечана з двух бакоў нахільнымі плоскасцямі. Каб перакрыць вялікую плошчу, выкарысталі камбінаваны сістэму, якая складаецца са структурнай абалонкі і сістэм вяртальных і нахільных арак.

Галоўнае, што ў пакрыцці амфітэатра ўпершыню прыменены «вузел сістэм БрГТУ». У гэтым пачатковым першы прарэктар Брэсцкага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта Вячаслаў Драган, канструкцыя названа ў гонар ўніверсітэта таму, што менавіта тут яна была распрацавана і запатэнтавана, а пасля паспяхова прайшла выпрабаванні на цэлым шэрагу аб'ектаў. Названы вузел уяўляе сабой полы шар, які запуюнены высокатрывалымі балтамі. У патрэбных месцах высвідроўваюцца адтуліны, устаўляюцца шайбы, балты, затым усё зварваецца. Распрацавана цэлая сістэма такіх вузлоў пад розную нагрукую. А пакрыццё амфітэатра ў Віцебску выпрабавалі нагруквай у 700 тон.

Канструкцыі былі вырабленыя двума беларускімі заводамі: структура — машынабудуўнічым заводам Брэста, нахільныя і вяртальныя аркі — Маладзечанскім заводам металаканструкцый. Працэс зборкі таксама мае ў такой справе вельмі важнае значэнне. Таму ўся зборка адбывалася пад пільным вокам распрацоўшчыкаў. І трэба сказаць, што збудаванне ў некалькі дзясяткаў тысяч элементаў было сабраны з дакладнасцю да міліметра!

Работа атрыла высокую ацэнку. Затым было яшчэ 25 аб'ектаў на тэрыторыі рэспублікі, якія выканалі прафесар Вячаслаў Драган, яго калегі-выкладчыкі і аспіранты кафедры. І распрацоўка прызнана лепшым архітэктурным творам 2010-2011 гг. у краіне.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.С. Пушкіна

ПАРАДАК ПРЫЁМА ў БрДУ імя А.С. Пушкіна НА 2012 ГОД

Умовы і парадак прыёму абітурыентаў на дзённую і заочную формы атрымання вышэйшай адукацыі ва ўстанову адукацыі «Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.С. Пушкіна» вызначаюцца Правіламі прыёму ў вышэйшы навучальны ўстановаў, зацверджанымі Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 07.02.2006 № 80. Універсітэт мае спецыяльны дазвол (ліцэнзію) на права ажыццяўлення адукацыйнай дзейнасці № 02100/0453985, выданае Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь

Тэрміны прыёму документаў	
на дзённую форму атрымання адукацыі	на заочную форму атрымання адукацыі (поўны і скарачаны тэрміны навучання)
за кошт сродкаў бюджэту	з 16.07.2012 па 25.07.2012
на ўмовах аплаты	з 16.07.2012 па 25.07.2012**
	з 16.07.2012 па 04.08.2012

* - для асоб, якія вытрымалі ўступныя іспыты, але не прайшлі ў БрДУ імя А.С.Пушкіна па конкурсу на дзённую бюджэтную форму атрымання адукацыі
 ** - для абітурыентаў, якія будуць здаваць ўступныя іспыты ў БрДУ імя А.С.Пушкіна

Увазе абітурыентаў 2012 года!

Пры наступленні на спецыяльнасці «Дзяржаўнае кіраванне і эканоміка», «Правознаўства», «Журналістыка» і абавязковым парадку з 5 па 31 сакавіка 2012 неабходна зарэгістравацца на праходжанне прэсфіна-псіхалагічнага субтэставання (тэсціравання) і прайсці яго з 5 па 30 красавіка.

Абітурыенты, якія здаюць ўступныя іспыты па фізічнай культуры, да пачатку экзамену праходзяць дадатковы медыцынскі агляд ва ўстанове аховы здар'я «Брэсцкі абласны дыспансер спартыўнай медыцыны» па накірунку прыёмнай камісіі ўніверсітэта.

БрДУ імя А.С. Пушкіна праводзіць рэпетыцыйнае тэсціраванне па матэрыялах Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў. Даведкі па тэлефоне (0162) 21 13 65.

<p>Наш адрас: 2240116, г. Брэст, бульвар Касманаўтаў, 21 Тэлефон: (0162) 23-04-17 – прыёмная камісія Факс: (0162) 23-09-96 Web-сайт: http://www.brsu.by E-mail: selcom@brsu.brest.by (прыёмная камісія)</p>	<p>Матэматычны факультэт</p> <p>Матэматыка. Інфарматыка [1 2 3] Інфарматыка. Занежная мова (англійская) [1 4 3] Эканаміка кібернетыка (навукова-педагагічнае дзейнасць) [1 2 3] Прыкладная матэматыка (навукова-вытворная дзейнасць) [1 2 3] Матэматыка (3) [1 2 3]</p>	<p>Гістарычны факультэт</p> <p>Гісторыя. Сацыяльна-палітычная дысцыпліна [1 9 10] Гісторыя. Сувесная і айчынная культура [1 9 10] Гісторыя. Занежная мова (англійская) [1 4 10] Гісторыя (3) [1 9 10]</p>
<p>Умоўныя абазначэнні</p> <p>1 беларуская мова (руская мова) (ЦТ) 2 фізіка (ЦТ) 3 матэматыка (ЦТ) 4 англійская мова (ЦТ) 5 нямецкая мова (ЦТ) 6 хімія (ЦТ) 7 біялогія (ЦТ) 8 географія (ЦТ) 9 гісторыя Беларусі (ЦТ) 10 сувесная гісторыя навейшага часу (ЦТ) 11 беларуская літаратура (вусна) 12 руская літаратура (вусна) 13 творчасць 14 фізічная культура 15 грамадзнаўства (ЦТ)</p>	<p>Фізічны факультэт</p> <p>Фізіка. Інфарматыка [1 3 2] Фізіка. Матэматыка [1 3 2] Фізіка (навукова-педагагічнае дзейнасць) [1 3 2]</p>	<p>Філалагічны факультэт</p> <p>Беларуская філалогія (літаратурна-рэдакцыйная дзейнасць) [6 9 11] Руская філалогія (літаратурна-рэдакцыйная дзейнасць) [9 12] Руская мова і літаратура. Занежная мова (англійская) [4 12] Гісторыя (3) [1 9 10]</p>
<p>Псіхалага-педагагічны факультэт</p> <p>Пачатковая адукацыя. Сацыяльная педагогіка [1 9 13] Пачатковая адукацыя. Занежная мова (англійская) [1 4 13] Выкладчыцкае мастацтва і выхаванне. Народныя мастацтвы прамысловы [1 9 13] Пачатковая адукацыя. Мучнінае мастацтва [1 3 13] Псіхалогія (Д, 3) [1 9 13] Пачатковая адукацыя * (3) [1 9 13] Пачатковая адукацыя (3) (1,5 года) [1 9 13]</p>	<p>Біялагічны факультэт</p> <p>Біялогія. Хімія [1 6 7] Хімія. Біялогія [1 7 6] Біялогія (навукова-педагагічнае дзейнасць) [1 6 7] Біялогія (3) [1 6 7] Тэхналогія захоўвання і перапрацоўкі жывёльнай сыравіны * (Д, 3) [1 6 7] Вытворчасць прадукцыі і арганізацыя грамадскага харчавання * (Д, 3) [1 6 7]</p>	<p>Філалагічны факультэт</p> <p>Беларуская мова і літаратура (3) [6 9 11] Руская мова і літаратура (3) [9 12]</p>
<p>Географічны факультэт</p> <p>Географія. Біялогія [1 7 8] Географія. Эканаміка [1 9 18] Турызм і гасціннасць (Д, 3) [1 9 18] Географія (навукова-педагагічнае дзейнасць) [1 9 18] Географія (3) [1 9 18] Турызм і гасціннасць (3) (1,5 года) [1 9 18]</p>	<p>Сацыяльна-педагагічны факультэт</p> <p>Дашкольная адукацыя. Практычная псіхалогія [1 9 7] Дашкольная адукацыя. Фізічная культура [1 7 4] Сацыяльная работа (сацыяльна-педагагічнае дзейнасць) (Д, 3) [1 9 7] Сацыяльная работа (сацыяльна-псіхалагічнае дзейнасць) (Д, 3) [1 9 7] Дашкольная адукацыя (3) [1 9 7] Дашкольная адукацыя. Практычная псіхалогія (3) (4 года) [1 9 7]</p>	<p>Факультэт замежных моў</p> <p>Англійская мова. Нямецкая мова [1 9 5] Нямецкая мова. Англійская мова [1 9 5] Сучасная замежная (англійская, нямецкая) мовы (выкладанне) [1 9 5] Сучасная замежная (нямецкая, англійская) мовы (выкладанне) [1 9 5] Факультэт фіналага выхавання. Фізічная культура (Д, 3) [1 7 14]</p>
<p>Юрыдычны факультэт</p> <p>Дзяржаўнае кіраванне і эканоміка (Д, 3) [1 4 5 3] Правазнаўства (Д, 3) [1 4 5 3] Бізнес-адміністрацыя (Д, 3) [1 4 5 3] Правазнаўства * (3) (4 года) [1 4 5 3]</p>	<p>Самыя спецыяльнасці</p> <p>Дзяржаўнае кіраванне і эканоміка (Д, 3) [1 4 5 3] Правазнаўства (Д, 3) [1 4 5 3] Бізнес-адміністрацыя (Д, 3) [1 4 5 3] Правазнаўства * (3) (4 года) [1 4 5 3]</p>	<p>Самыя спецыяльнасці</p> <p>Дзяржаўнае кіраванне і эканоміка (Д, 3) [1 4 5 3] Правазнаўства (Д, 3) [1 4 5 3] Бізнес-адміністрацыя (Д, 3) [1 4 5 3] Правазнаўства * (3) (4 года) [1 4 5 3]</p>

УНП 200050321.

Вы можаце ўжо стаць студэнтам. Открыт прием на заочную форму обучения.

ОБРАЗОВАНИЕ

ВЫСШЕЕ
 ВТОРОЕ ВЫСШЕЕ

Юриспруденция (специализации: гражданско-правовая, уголовно-правовая);
финансы и кредит;
менеджмент.

Заочная и дистанционная формы обучения;
 Сроки обучения:
 ➤ **3 года** на базе среднего специального профильного (техникум, колледж) и высшего образования (вступительные испытания — собеседование в ВУЗе);
 ➤ **5 лет** на базе среднего образования (вступительные испытания — тестирование в ВУЗе);
 Обеспечение студентов-заочников общежитием;
 Выпускники ВУЗов получают ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ДИПЛОМЫ;
 Ближайшие потоки: 2-ой до 20 апреля; 3-ий до 20 июня и 20 июля.

О порядке поступления и обучения — официально в «ВПО ПРОФКОНСУЛЬТАНТ», 220004, г. Минск, ул. Коллекторная, д. 20 «А», тел.: (017) 200 82 57, 200 63 51 GSM (029) 509 82 57, (044) 709 82 57 www.vpo.by

Свидетельство о государственной регистрации № 191170822 от 26.05.2009 г. Мингорисполкома

У БДУІР адраджаецца альтэрнатыва...

(Заканчэнне. Пачатак на 9-й стар.)

Дарчы, 27 сакавіка ў Беларускам дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі прайдзе Дзень адчыненых дзвярэй. Спачатку ўсіх абітурыентаў запрасяць на сустрэчу з кіраўніцтвам універсітэта, якая распачнецца а 14 гадзіне ў актываў зале 2 корпуса, што па вуліцы Петруся Броўкі, 4. Перад гасцямі выступіць рэктар універсітэта Міхаіл Батура, прарэктар па вучэбнай рабоце і сацыяльным пытанням Алёксандр Хмыль, адказны сакратар прывіямнай камісіі Васіль Бандарык і іншыя. У 15.20 27 сакавіка абітурыентаў чакаюць на факультэце камп'ютарнага праектавання і факультэце радыётэхнікі і электронікі. 28 сакавіка прайдзе Дзень адчыненых дзвярэй на факультэце тэлекамунікацый, факультэце інфармацыйных тэхналогій і кіравання і інжынерна-эканамічным факультэце. 29 сакавіка — на ваенным факультэце і ў інстытуце інфармацыйных тэхналогій. 30 сакавіка — на факультэце камп'ютарных сістэм і сетак. 31 сакавіка і 1 красавіка — на факультэце заочнага навучання і факультэце неперарываўнага і дыстанцыйнага навучання.

УО «Белорусский государственный университет информатики и радиоэлектроники»

ПРИГЛАШАЕТ АБИТУРИЕНТОВ ПОСЕТИТЬ УНИВЕРСИТЕТ В ДНИ ОТКРЫТЫХ ДВЕРЕЙ

В университете 27 марта 2012, начало 14-00, корпус 2, актовый зал, ул. П. Бровки, 4

на факультете компьютерного проектирования 27 марта 2012, начало 15-20, корпус 3, ауд. 202, ул. П. Бровки, 10

на факультете радиоэлектроники и электроники 27 марта 2012, начало 15-20, корпус 3, ауд. 206, ул. П. Бровки, 10

на факультете компьютерных систем и сетей 30 марта 2012, начало 15-20, корпус 4, ауд. 209, ул. Гикало, 9

на инженерно-экономическом факультете 28 марта 2012, начало 15-20, корпус 4, ауд. 04, ул. Гикало, 9

на факультете информационных технологий и управления 28 марта 2012, начало 15-20, корпус 4, ауд. 209, ул. Гикало, 9

на факультете телекоммуникаций 28 марта 2012, начало 15-20, корпус 3, ауд. 202, ул. П. Бровки, 10

на военном факультете 29 марта 2012, начало 15-20, корпус 3, ауд. 209, ул. П. Бровки, 10

на факультете непрерывного и дистанционного обучения 31 марта 2012, начало 11-40, корпус 3, ауд.

Медыяпрастора

Галоўны рэдактар «Гомельскай праўды» Сяргей БЯСПАЛЫ:

«КРЫТЫКАВАЦЬ ТРЭБА, КАЛІ ЁСЦЬ ЗА ШТО»

«Гомельская праўда», адна з самых паспяховых і папулярных рэгіянальных газет краіны, сёння адзначае 95-гадовы юбілей

Галоўны рэдактар «ГП» Сяргей Бяспалы больш як чвэрць стагоддзя працуе ў газеце: прыехаўшы па размеркаванні пасля заканчэння журфака БДУ, прайшоў усе рэдакцыйныя прыступкі: ад карэспандэнта да галоўнага рэдактара.

Гістарычнае расследаванне біяграфіі газеты — «жанр» унікальны, але не будзе перабольшаннем сказаць, што справіліся вы з ім бліскуча?

У апошні час журналісты «Гомельскай праўды» актыўна займаліся гісторыяй газеты. Вялі перапіску з архівамі і бібліятэкамі Масквы, Санкт-Пецярбурга, кантактавалі з супрацоўнікамі абласнога архіва. Знайшлі шмат цікавых дакументаў, даведкаліся прозвішчы практычна ўсіх рэдактараў — іх было не 30, як думалі раней, а ў два разы больш. Тады ж вывеліся, што сапраўдны дзень нараджэння нашай газеты — не 12 лістапада, а 22 сакавіка 1917 года. Менавіта ў гэты дзень (па новым стылі) выйшаў першы нумар «Известий Гомельского Совета рабочих и солдатских депутатов», пераемніцкай цяж прызгады і стала «Гомельская праўда».

Гісторыя «Гомельскай праўды» надзвычай цікавая. Тут пачынаў працоўную біяграфію Паўлюк Трус, дэбютаваў малады Іван Шамякін, друкаваўся Ілья Эрэнбург... У перадавенны год газету рэдагаваў будучы камандзір партызанскага злучэння Герой Савецкага Саюза Ілья Кожар.

Нядаўна ў абласным цэнтры з'явіўся бульвар «Гомельскай праўды» — сведчанне аўтарытэтных выданняў і павялічанага да сваёй газеты...

А днямі, акурта да юбілейнай даты, адкрыліца і музей газеты. Ёсць ужо цікавыя экспанаты: пішучая машынка (нямецкая) пачатку XX стагоддзя, старадаўні амерыканскі фотаапарат (у

Сяргей Бяспалы і Уладзімір Дворнік у экспанатах музея «Гомельскай праўды».

працоўным стане!)... Нават літавіч хочам зацягнуць у музей!

Сяргей Міхайлавіч, калі б вам прапанавалі сфармуляваць уласную формулу поспеху...

Мы імкнемся бачыць тое, што звычайна ніхто не заўважае, а ў агульнавядомым знаходзіць непрыкметнае для ўсіх і цікава распавядаць аб гэтым чытачу. Наша правіла: не гнацца за таннай сенсацыяй, не страляць з гарматы па вераб'ях, пазбягаць паспешлівых высноў — каб не дапусціць недакладнай інфармацыі.

Традыцыйна шмат увагі ўдзяляем праблемным, крытычным публікацыям, і не толькі на рэгіянальнай тэме.

Праблемнасць, крытычнасць... Цікава, а як улады вобласці рэагуюць на гэтыя журналісцкія артыкулы? Напэўна, не ўсе журналісцкія расследаванні або крытычныя выступы «Гомельскай праўды» успрымаюцца «на ура»?

Мы партнёры з абласной вертыкаллю ўлады. А добры партнёр можа смела сказаць пра недахопы, адзна-

чыць праблемы, крытычна паглядаць на сітуацыю. І былы губернатар, а цяпер старшыня Камітэта дзяржаўна-кантролю Александр Серафімавіч Якабсон, і цяперашні губернатар Уладзімір Андрэвіч Дворнік — уважлівыя чытачы «Гомельскай праўды». Вельмі ліліны наш чытач і мэр Гомеля Віктар Іванавіч Піліпец. Асобныя ідэі публікацый ён сам распісвае службам горада для выканання.

Не скарт: калі ў газеце з'яўляецца крытычны матэрыял, звычайна пачынаюцца званкі. «Высвятленне адносін» — яно ў нас пастаяннае. Але куды страшней, калі рэдакцыйныя тэлефоны маўчаць, газетныя публікацыі нідзе не абмяркоўваюцца. Тады трэба задумацца, ці тое робім.

Так, мы не баімся пакрытыкаваць, калі ёсць за што. Трэба іншага баяцца: каб газета не ператварылася ў адзін вялікі прас-рэліз. Гэта ўжо не газета.

«Гомельскую праўду» нярэдка крытыкуюць за няўвагу да роднай мовы, якая часам прысутнічае толькі ў назве газеты...

Ваша пытанне цалкам праверанае, нас гэта таксама турбуе. Больш за тое, мы просім, каб журналісты рыхтавалі матэрыялы на роднай мове. Але ж гэта, на жаль, кропля ў моры. З другога боку, у нас дзве дзяржаўныя мовы. Яшчэ некалькі гадоў таму мы вызначыліся: на якой мове напіша журналіст або прыйдзе ў рэдакцыю ліст, на той і друкуем тэкст.

Маркуючы па публікацыях, у газеце склаўся выдатны творчы калектыў.

Сучасныя веды і крэатыў маладых, моцны прафесіяналізм і жыццёва мудрасць вопытных журналістаў арганічна спалучаюцца. Мы ўсе — аднадумцы і патрыёты сваёй газеты. У нас ёсць «Клятва журналіста «Гомельскай праўды» (клятва Гіпакрата доўжэце яе медыкі). Ужо некалькі маладых калегаў рэдакцыйнага сцяга перад усім калектывам урачыста пакляліся быць вернымі сваёй прафесіі, памнажаць добрую славу газеты, пачулі шчырыя пажаданні ад старэйшых таварышаў.

Дарэчы, з цёплым і шчырым пажаданнем у панядзелак завіталі ў рэдакцыю старшыня аблвыканкама Уладзімір Андрэвіч Дворнік і старшыня абласнога Савета дэпутатаў Марыя Андрэўна Бондар. Яны не толькі павіншавалі наш калектыў з 95-годдзем газеты — размова ішла і пра вяртэнне пры, асветленне ў друку надзённых праблем, пра задачы, якія газета павінна дапамагаць вырашаць органам улады.

Пасля гэтай сустрэчы кіраўнік вобласці правёў у прэс-цэнтры рэдакцыі прамую лінію з чытачамі газеты. Дарэчы, такія стасункі старшыні аблвыканкама з чытачамі «Гомельскай праўды» праходзяць у рэдакцыі пастанова.

Тацяна ПАДАЛЯК

ПЕРАВОД СТРЭЛАК АДАБ'ЕЦА НА РАСКЛАДЗЕ

У ноч з 24 на 25 сакавіка ў сумежных з Беларуссю дзяржавах стрэлкі гадзіннікаў пераводзяцца на адну гадзіну наперад.

У сувязі з гэтым аўтобусы дзяржаўнага прадпрыемства «Мінсктранс», якія выконваюць міжнародныя рэгулярныя рэйсы па шэрагу маршрутаў, змяняць час адпраўлення. У прыватнасці, аўтобус па маршруце Мінск — Варшава з Мінска ад АВ «Цэнтральны» пойдзе ў рэйс у 18.00 (замест 19.00) па серадах і нядзелях (з Варшавы ў 13.00 па чацвяргях і панядзелках). Аўтобусы па маршруце Мінск — Каўнас ад АВ «Цэнтральны» штодня будуць выпраўляцца ў 7.20 (замест 8.20), з Каўнаса — у 16.00; па маршруце Мінск — Калінінград ад таго ж аўтавакзала ў 6.00 (замест 7.00) па чацвяргях і суботах, з Калінінграда ў 12.30 (замест 13.30 на пятніцах і нядзелях; па маршруце Мінск — Рыга праз Вільнюс ад АВ «Цэнтральны» ў 23.30 (замест 0.30), з Рыгі ў 23.50.

Па серадах, пятніцах і нядзелях аўтобусы па маршруце Мінск — Рыга ад АВ «Цэнтральны» аўтобусы пойдзе ў 10.00 (замест 11.00), ад АВ «Маскоўскі» ў 10.30 (замест 11.30), з Рыгі адпаведна па чацвяргях, суботах і панядзелках у 8.00. Скрыжцатца аўтобусам па маршруце Мінск — Рыга па серадах, пятніцах і нядзелях ад АВ «Усходні» можна будзе ў 21.00 (замест 22.00), ад АВ «Цэнтральны» ў 21.30 (замест 22.30), ад АВ «Маскоўскі» ў 22.00 (замест 23.00), з Рыгі адпаведна па чацвяргях, суботах і панядзелках у 21.20. Аўтобусы па маршруце Мінск — Талін праз Бягомль, Лепель, Полацк і Верхнядзвінск пойдзе ў рэйс на пятніцах ад АВ «Цэнтральны» ў 15.30 (замест 16.30), ад АВ «Маскоўскі» ў 16.00 (замест 17.00), з Таліна — па суботах у 16.00.

Пералічаныя маршруты будуць прыбываць у Мінск на адну гадзіну раней згодна з раскладамі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Кватэрнае пытанне

УЛАСНІК ПРАВА МАЕ...

Пры разводзе мы падзялілі дзяржаўную трохпакаёўку: я стаў жыць у адным пакоі, былая жонка з дзіцём — у двух. Потым яна прыватызавала іх і цяпер хоча прадаць. Ці ёсць у мяне, як наймальніка трэцяга пакоя, права пераважнай куплі?

Згодна з арт. 253 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь «суседзі» па кватэры (калі яны з'яўляюцца ўдзельнікамі долевай уласнасці на яе) таксама права маюць. Гэта азначае, што прадавец долі абавязаны ў пісьмовай форме інфармаваць астатніх удзельнікаў долевай уласнасці аб намеры прадаць сваю долю пабочнай асобе з указаннем кошту і іншых умоў, на якіх яе прадае. Калі астатнія ўдзельнікі долевай уласнасці адмовяцца ад куплі або не набудуць долю, якая прадаецца, на працягу месяца, прадавец мае права прадаць сваю долю любой асобе.

У дадзеным выпадку кватэра не знаходзіцца ў агульнай (долевай) уласнасці былых суседзяў. Жонка, як уласнік двух прыватызаваных пакояў, мае права згодна з арт. 210 ГК ажыццяўляць у дадзеным да належнай ёй маёмасці любы дзеянні, якія не супярэчаць

заканадаўству, у тым ліку адчуваць (прадаваць, дарыць і інш.) сваю маёмасць. Муж, які пасля змянення дагавора найму жыллага памяшкання (падзелу асабовага рахунку) займае адзін з пакояў, з'яўляецца наймальнікам і мае права толькі карыстацца жылым памяшканнем, якое займае, гэта значыць, пражываць, а таксама абмяняць або прыватызаваць у вызначаным парадку.

Агульная долевая уласнасць на дадзены кватэру магла ўзнікнуць у выпадку прыватызацыі былым мужам пакоя, які ён займае. Паколькі гэта не зроблена і былы муж не з'яўляецца ўласнікам кватэры, яго згода на адчуванне двух пакояў былой жонкай не патрабуецца.

Такім чынам, можна зрабіць выснову, што калі частка трохпакаёвай кватэры (у гэтым выпадку два пакоі) прыватызаваная, а другая частка (адзін пакой) — не, і ў ім пражывае наймальнік на аснове дагавора найму жыллага памяшкання, то пры адчужэнні (продажы) уласнікам сваіх двух пакояў пераважнае права куплі ў наймальніка аднаго пакоя не ўзнікае. Правам пераважнай куплі ў такім выпадку валодае мясцовы выканаўчы і распарадчы орган.

Віктар САВІЦКІ

ПАЖАР У КАЛЕКТЫЎНЫХ ГАРАЖАХ

Ён адбыўся раніцай у Смалевічах па вуліцы Заблотная.

Пажарныя разлікі, якія прыбылі на месца першымі, убачылі, што адкрытым полымем гарыць дах і знутры — два памішканні калектыўных гаражоў агульнай плошчай 6х40 метраў, — расказалі ў цэнтры прапаганды і навучання пры Мінскім абласным упраўленні МНС. У выніку выгаралі тры гаражы, у адным з якіх быў знішчаны аўтамабіль «Фальксваген Гольф». Ніхто не пацярпеў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

І АБУЦЦА, І АПРАНУЦЦА

У Полацку супрацоўнікі ДАІ затрымалі аўтамашыну «Вольва» за рулём якой знаходзіцца жыхар гарадскога пасёлка Ветрына.

Ён перавозіў буйную партыю абутку без адпаведных дакументаў. Кантрабанду расійскай вытворчасці на агульную суму больш за 216,2 мільёна рублёў канфіскавалі. А ў вёсцы Урбаны Браслаўскага раёна супрацоўнікі міліцыі і памежнікі ў доме непрыдукачай жанчыны знайшлі і канфіскавалі адзienne імпортнай вытворчасці, якое захоўвалася без адпаведных дакументаў. Адзенне ацанілі на суму 50 мільёнаў рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

«ЛІПАВЫ» БАЛЬНІЧНЫ

Для студэнта аднаго з каледжаў Ваўкавыска спроба апраудаць пропуск заняткаў без уважлівых прычын фіктыўнай даведкай аб непрацаздольнасці закончылася крымінальнай справай.

Пры даламозе камп'ютарнай тэхнікі свайго сябра малады чалавек вырабіў «дакумент» адной з мясцовых бальніц і прад'явіў у вучэбную частку каледжа. «Нумар» не прайшоў, бо на лісце не было вулгавога штампа, і неўзабаве юнака з-за прагулаў пазбавілі стыпендыі. Падчас вобвіску ў межах крымінальнай справы, якая не мае дачынення да гэтай гісторыі, у кватэры мясцовай жыхаркі выявілі некалькі сапсаваных даведак. Аказалася, што студэнт прасіў яе распісацца замест урача.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

LITESOUND ТРАПІЛІ Ў ПЯЦЁРАЧКУ

Беларускаму гурту дастаўся пяты «стартавы» нумар у другім паўфінале міжнароднага конкурсу песні «Еўрабачанне», што прайдзе сёлета ў Баку. Нашы ўдзельнікі выйдуч на сцэну 24 мая і паспрабуюць выканаць задачу мінімум — увайсці ў дзясятку лепшых з 18 удзельнікаў паўфіналу, каб прайсці ў фінал і спаборнічаць за перамогу.

Лёсаванне канкурсантаў адбылося на сустрэчу кіраўнікоў дэлегацый краін-удзельніц «Еўрабачання», дзе таксама была прадстаўлена новая (і канчатковая) версія песні «We Are The Heroes», якую гурт запісаў сумесна з грэчаскім прадзюсарам Дзімітрысам Кантопалусам. З гэтага моманту ў конкурсных песнях змяняць ужо нічога нельга, пад пагорзай адчувальных штрафных санкцый.

Нагадаем, у 57-м песенным еўраконкурсе бяруць удзел 42 краіны. У кожным з паўфіналаў — 22 і 24 мая — выступляць па 18 краін, а леташні пераможца, сёлетні гаспадар «Еўрабачання» Азербайджан і краіны-заснавальнікі конкурсу Францыя, Германія, Вялікабрытанія, Італія і Іспанія ўступаць у барацьбу адразу ў фінале.

У першым паўфінале выступляюць (у парадку, вызначаным лёсаваннем) Чарнагорыя, Ісландыя, Грэцыя, Латвія, Албанія, Румынія, Швейцарыя, Бельгія, Фінляндыя, Ізраіль, Сан-Марына, Кіпр, Данія, Расія, Венгрыя, Аўстрыя, Малдова і Ірландыя.

У другім паўфінале спаборнічаюць Сербія, Македонія, Нідэрланды, Мальта, Беларусь, Партугалія, Украіна, Балгарыя, Славенія, Харватыя, Швецыя, Грузія, Турцыя, Эстонія, Славакія, Нарвегія, Боснія і Герцагавіна, Літва. Такім чынам, як паказвае вопыт мінулых гадоў, беларусы могуць разлічваць на ба-

лы ад суседзяў — Украіны і Літвы, ад некаторых постсавецкіх краін — Грузіі і Эстоніі, а таксама ад Мальты, якая заўжды адзначае нашых удзельнікаў. Ці хопіць гэтага для таго, каб прайсці далей, — паглядзім...

Ці вырашана канчаткова, колькі чалавек выйдуч на сцэну ад Беларусі? — дэтэлефанаваліся мы да кіраўніка праекта «Еўрафэст» Аляксандра Ціхановіча ў Баку. (У складзе «Litesound» пяцёра хлопцаў, а па правілах конкурсу на сцэне могуць знаходзіцца 6 удзельнікаў).

Пакуль мы з гэтым пытаннем яшчэ не вызначыліся, будзем абмяркоўваць з рэжысёрам-пастаноўшчыкам. Спартрэбіца 6 чалавек — будзе 6, хопіць 5 — хлопцы справяцца. Цяпер галоўныя нашы намаганні скіраваны на падрыхтоўку конкурснага нумара, здымкі кліпа і ўсяго астатняга, што неабходна для годнага прадстаўлення нашых канкурсантаў. Праца чакае напружаная: усё ж часу нямагдо засталася — усяго 2 месяцы. Калі паступляць афіцыйныя запрашэнні выступіць дзесьці з прома-турам — з'ездзім. Але асноўнае, паўтарыся, — падрыхтавацца як след да выступлення.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Фота праслужбы БТРК.

Казкі для дарослых

Я адчуваю яе прыход спінным мозгам. Заўсёды адчуваў... За некалькі секундаў да таго, як у замку пачынаў паварочвацца ключ, я ўжо ведала: яна стаіць на парозе. Чаму так адбывалася? Напэўна, я баялася яе — на ўзроўні падсвядомасці, на ўзроўні інстынктаў. У патрэбны момант уключаўся інстынкт самазахавання і дасылала сігнал: «Увага, яна на падыходзе!» Я групавалася, як байцоўскі сабака, канцэнтравалася і прымала абаронную позу. У гэты момант адчынілася дзверы, і на парозе з'яўлялася мая свякроў. Ні разу за ўвесь перыяд майго сямейнага жыцця інтуіцыя мяне не падманула.

Так было і цяпер. З той толькі розніцай, што я не адчула прывычнага «прыліву» боязі, а яна не стала адчыняць дзверы сваім ключом, а тактоўна пазваніла. Першы раз за ўсё жыццё... Нас абедзвюх чакала нялёгкая размова, і, напэўна, такім чынам яна хацела загадзя змякчыць сітуацыю.

Яна зайшла ў бачыла спакаваная сумкі — іх было тры. Я чакала заканамернага пытання і настроілася адказаць з выклікам — але яна ні пра што не спытала... З пакоя выбеглі дзве мае радзіцы, трох і пяці гадоў, і павіслі на бабугі. Яе

Я размешвала ў кубку з чаем неіснуючы цукар і неадрыўна глядзела на яе. — Што вы... Такое не часта пачуец ад уласнай свекры... Па ўсіх законах жанру вы павінны былі накінуцца на яго і выдзерці вочы... Я, напрыклад, так і зрабіла! — Мне заўсёды падабалася тваё пацунцё гумяра. Можна, і я зрабіла б менавіта так, але ён быў не адзін. — З ёй? — З кім жа яшчэ... — Тым больш не бачу нагоды стрымліваць эмоцыі... Яна была... не зямная... Худзенькая, памераву на шэсць хударэйшая за мяне, з кароткай стрыжкай і вострымі тварыкам. Яна так глядзела... Яна чакала скандэлу, і я не хацела даваць ёй такое задавальненне. — Ён пайшоў за вамі? — Не, ён застаўся з ёй і прыхваў дадому пазней.

гэта не мела ніякага дачынення. Мы селі піць чай, каб запуючыць паўзу, якая зацгнупалася. Я здашчэліва, што яе візіт быў хутчэй данайнай ветліваасці. Такім «рэвансам», каб я не падумала, крый Божа, што яна на яго баку, на баку свайго сына. Зразумела ж, яна яго асуджае і пры першай магчымасці выкажа ўсё, што думае. Безумоўна, ён яшчэ вернецца. І ўсё пойдзе, як раней. Трэба толькі набрацца цяперня і пачакаць... Ён жа добры хлопчык, такія на дарозе не вялююцца... — Ведаеш... — пачала яна, і я падрыхтавалася выпусціць першую партыю «шыпоў». — Толькі зразумей мяне правільна, калі ласка. Я ўдва я старэйшая за цябе, і зыходзячы выключна з гэтага, збіраюся даць табе парадку... Не трэба ганяцца за ўчарашнім днём і шкадаваць аб тым, што ўжо мінула. Ты вяртаеш лепшага — лепшага лёсу і лепшага спадарожніка. Цяпер табе здаецца, што неба абрынула каменныя. — Вы цудоўна ведаеце, якіх намаганняў каштуе мне кожны дзень знаходжання тут.

Яна паднялася з-за стала, узяла чайнік, наліла ў яго вады і паставіла на пліту. Я не бачыла яе твару, але была ўпэўнена, што на ім не адбылося ніякіх эмоцый. Як не адбылася амаль ніколі, за выключэннем пры такой сітуацыі «добраю міну» не ўяўлялася магчымым. Яна гэта разумела, таму і прыйшла. — Ты сапраўды думаеш, што ў іншым доме, у іншай кватэры табе

ўдасца вызваліцца ад сваіх думак і пачуццяў? — спытала яна роўным, спакойным тонам. Пытанне ўжо змяшчала ў сабе адказ, таму не было сэнсу пярэчыць. Але я запырчыла, сказаўшы: — Сапраўды.

Няўжо яна усё яшчэ спадзяецца, што я жартую? Або — што было б ідэальным варыянтам — жартуе яе сын? І што на мінулым тыдні ён жартам папрасіў мяне спусціцца сярод белага дня ў дворык нашага офіса, каб паведаміць, што сыходзіць з дому, бо пакахаў іншую... І яму вельмі шкада.

Якімі усё ж мы можам наўнымі, калі думаем, што моваем кантраляваць сваё жыццё... Плануем на лета рамонт і перастаўляем у думках мэблю. Удасканальваем, так бы мовіць, «радавое гняздо», шукаем каналу «ў тон» шпалерам... А гадзіннік ужо адчылае апошняе шліфты. І тая, «іншая» жанчына (што ў ёй такога «іншага», скажыце мне?), схліпнула набок галаву і прыжмурчыла вочы, ужо праводзіць тваю законную «палову» ацэньваючым позіркам...

...На пліце пачаў пасвівацца чайнік. Сумеснае чаяванне — гэта, дарэчы, рытуал, які мае на ўвазе задушэўную гутарку ці нешта накітлт яе. Але да нашай сітуацыі

ЯНА

гэта не мела ніякага дачынення. Мы селі піць чай, каб запуючыць паўзу, якая зацгнупалася. Я здашчэліва, што яе візіт быў хутчэй данайнай ветліваасці. Такім «рэвансам», каб я не падумала, крый Божа, што яна на яго баку, на баку свайго сына. Зразумела ж, яна яго асуджае і пры першай магчымасці выкажа ўсё, што думае. Безумоўна, ён яшчэ вернецца. І ўсё пойдзе, як раней. Трэба толькі набрацца цяперня і пачакаць... Ён жа добры хлопчык, такія на дарозе не вялююцца... — Ведаеш... — пачала яна, і я падрыхтавалася выпусціць першую партыю «шыпоў». — Толькі зразумей мяне правільна, калі ласка. Я ўдва я старэйшая за цябе, і зыходзячы выключна з гэтага, збіраюся даць табе парадку... Не трэба ганяцца за ўчарашнім днём і шкадаваць аб тым, што ўжо мінула. Ты вяртаеш лепшага — лепшага лёсу і лепшага спадарожніка. Цяпер табе здаецца, што неба абрынула каменныя. — Вы цудоўна ведаеце, якіх намаганняў каштуе мне кожны дзень знаходжання тут.

Яна паднялася з-за стала, узяла чайнік, наліла ў яго вады і паставіла на пліту. Я не бачыла яе твару, але была ўпэўнена, што на ім не адбылося ніякіх эмоцый. Як не адбылася амаль ніколі, за выключэннем пры такой сітуацыі «добраю міну» не ўяўлялася магчымым. Яна гэта разумела, таму і прыйшла. — Ты сапраўды думаеш, што ў іншым доме, у іншай кватэры табе

гэта не мела ніякага дачынення. Мы селі піць чай, каб запуючыць паўзу, якая зацгнупалася. Я здашчэліва, што яе візіт быў хутчэй данайнай ветліваасці. Такім «рэвансам», каб я не падумала, крый Божа, што яна на яго баку, на баку свайго сына. Зразумела ж, яна яго асуджае і пры першай магчымасці выкажа ўсё, што думае. Безумоўна, ён яшчэ вернецца. І ўсё пойдзе, як раней. Трэба толькі набрацца цяперня і пачакаць... Ён жа добры хлопчык, такія на дарозе не вялююцца... — Ведаеш... — пачала яна, і я падрыхтавалася выпусціць першую партыю «шыпоў». — Толькі зразумей мяне правільна, калі ласка. Я ўдва я старэйшая за цябе, і зыходзячы выключна з гэтага, збіраюся даць табе парадку... Не трэба ганяцца за ўчарашнім днём і шкадаваць аб тым, што ўжо мінула. Ты вяртаеш лепшага — лепшага лёсу і лепшага спадарожніка. Цяпер табе здаецца, што неба абрынула каменныя. — Вы цудоўна ведаеце, якіх намаганняў каштуе мне кожны дзень знаходжання тут.

Яна паднялася з-за стала, узяла чайнік, наліла ў яго вады і паставіла на пліту. Я не бачыла яе твару, але была ўпэўнена, што на ім не адбылося ніякіх эмоцый. Як не адбылася амаль ніколі, за выключэннем пры такой сітуацыі «добраю міну» не ўяўлялася магчымым. Яна гэта разумела, таму і прыйшла. — Ты сапраўды думаеш, што ў іншым доме, у іншай кватэры табе

гэта не мела ніякага дачынення. Мы селі піць чай, каб запуючыць паўзу, якая зацгнупалася. Я здашчэліва, што яе візіт быў хутчэй данайнай ветліваасці. Такім «рэвансам», каб я не падумала, крый Божа, што яна на яго баку, на баку свайго сына. Зразумела ж, яна яго асуджае і пры першай магчымасці выкажа ўсё, што думае. Безумоўна, ён яшчэ вернецца. І ўсё пойдзе, як раней. Трэба толькі набрацца цяперня і пачакаць... Ён жа добры хлопчык, такія на дарозе не вялююцца... — Ведаеш... — пачала яна, і я падрыхтавалася выпусціць першую партыю «шыпоў». — Толькі зразумей мяне правільна, калі ласка. Я ўдва я старэйшая за цябе, і зыходзячы выключна з гэтага, збіраюся даць табе парадку... Не трэба ганяцца за ўчарашнім днём і шкадаваць аб тым, што ўжо мінула. Ты вяртаеш лепшага — лепшага лёсу і лепшага спадарожніка. Цяпер табе здаецца, што неба абрынула каменныя. — Вы цудоўна ведаеце, якіх намаганняў каштуе мне кожны дзень знаходжання тут.

— Пачакайце, што вы маеце на ўвазе? — Не што, а каго. Твайго свекра і майго мужа... — Але вы заўсёды і ўсім казалі, што ў вас ідэальны шлюб! — Я і цяпер магу так сказаць. Ідэальным шлюб быў быў у двух выпадках. Першы — калі жаданні яе і яго ў дачыненні адзін да аднаго супадаюць. Другі — калі гэтыя жаданні ўвогуле няма. — Вы хочаце сказаць... — Так. У нас быў менавіта другі варыянт... Не з самага пачатку, зразумела... К

